

Begroting 2024-2027

Hendrik-Ido-Ambacht

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Infographic	6
<i>I - Programma's</i>	
Programma 1. Sociaal, welzijn en educatie	8
Programma 2. Ruimtelijke ordening, economie en wonen	16
Programma 3. Buitenruimte	22
Programma 4. Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	28
<i>II - Paragrafen</i>	
1. Weerstandsvermogen en risicoparaagraaf	36
2. Financiering	41
3. Lokale heffingen	45
4. Onderhoud kapitaalgoederen	51
5. Grondbeleid	61
6. Verbonden partijen	64
7. Bedrijfsvoering	82
8. Wet open overheid	85
<i>Bijlagen</i>	
Bestuurlijke structuur	88
Gebruikte afkortingen	89
Beleidskader	92
Waar staat je gemeente	98
Kengetallen	103
<i>III - Financiële begroting</i>	
Recapitulatie, uitgangspunten en verschillenanalyse	104
Overzicht incidentele baten en lasten & verrekeningen reserves	106
Meerjaren Investeringsplan	127
Staat reserves en voorzieningen	129
Geprognosticeerde balans	130
EMU-saldo	131
<i>IV - Overige gegevens</i>	
1. Overzicht baten en lasten op taakveld -programma	132
2. Staat van salarissen en formatie	134
3. Staat van opgenomen langlopende geldleningen	135
4. Staat van gewaarborgde geldleningen	136
5. Staat van uitgezette geldleningen	137
6. Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven	138
7. Subsidies	139
8. IV-3 lasten	147
9. IV-3 baten	148

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2024-2027. De programmabegroting is een belangrijk sturingsinstrument voor de raad en het richtinggevend kader voor het college voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid in het komende begrotingsjaar. De raad stuurt en autoriseert het college op het niveau van de taakvelden. Het college is met het vaststellen van de programmabegroting gemachtigd tot het uitvoeren van het uitgestippelde beleid en het doen van uitgaven.

Van Kadernota naar begroting

In de Kadernota presenteerden wij u onze plannen en het voorlopig resultaat voor de komende jaren. Na de opstelling van deze Kadernota hebben we - zoals we bij de bespreking van de Kadernota al aangaven - nog een aantal aanvullende voorstellen opgenomen in deze begroting. Diverse ambities uit het coalitieprogramma zijn inmiddels verwerkt in de begroting. En als gevolg van de significante stijging in de rente stellen we een bestemmingsreserve rente in en vullen we die met € 1,5 miljoen. Na de Jaarrekening 2022 was de Algemene reserve grondbedrijf leeg, deze wordt weer aangevuld met € 3 miljoen. Dit alles resulteert in een ander meerjarenperspectief dan we u eerder presenteerden.

Meerjarig sluitende begroting

We presenteren u de plannen voor 2024 en verder in een meerjarig sluitende begroting. En dat is op dit moment zeker geen vanzelfsprekendheid. Het financieel perspectief voor gemeenten is in algemene zin onzeker en veel gemeenten hebben moeite om hun begroting sluitend te krijgen.

Dat we u een sluitende begroting kunnen presenteren, is het gevolg van diverse keuzes die wij nu en al eerder maakten. Zo kennen wij al jaren de gewoonte van behoedzaam en gedisciplineerd begroten. Dat maakt dat onze (financiële) meerjarenpositie nu robuust is. We kiezen er daarbij bewust voor om ambities niet direct in financiële claims te vertalen, maar dit pas te doen als plannen goed zijn uitgewerkt en we met u als raad de keuzes kunnen maken binnen de financiële mogelijkheden die we op dat moment hebben.

We kijken met meer dan gemiddelde belangstelling uit naar de vorming van een nieuw kabinet. En de consequenties die nieuw rijksbeleid met zich mee zullen brengen als het gaat om de ontwikkeling van rijksuitkeringen en verschillende compensaties. Dit maakt de kans groot dat we u in de volgende jaren andere begrotingssaldi presenteren dan we nu kunnen voorspellen. Dit is dan ook het perspectief waarin u het begrotingssaldo wat we u nu aanbieden, moet zien.

Samen voor Ambacht

We komen inmiddels goed op stoom met de uitvoering van ons coalitieprogramma. We werken voortvarend aan de uitvoering van de vastgelegde ambities. Sommige dossiers uit ons collegewerkprogramma bevinden zich nog in de planvormingsfase, maar een aantal van onze inspanningen wordt in 2024 echt zichtbaar.

We zorgen daarbij voor een goede reservepositie, zodat we, op het moment dat we u de volledig uitgewerkte plannen voorleggen, deze kunnen voorzien van een passend budget. We zien daarom de toekomst met vertrouwen tegemoet. De steeds veranderende externe factoren zien we niet als een bedreiging, maar juist als kans om taken en ambities steeds beter te kunnen uitvoeren.

BOA's

Bij goed wonen en woongeluk hoort een veilige leefomgeving. Veiligheid is één van onze kernwaardes. We gaan in 2024 met extra inzet van BOA's de woon- en leefomgeving fijn en leefbaar houden.

Laan van Welhorst

Verkeersveiligheid is één van onze speerpunten. We werken hier continu aan. De herinrichting van de Laan van Welhorst is hierbij een belangrijk project. In 2024 passen we het deel van de Laan van Welhorst tussen de Jacobuslaan en de Sophialaan aan, ter verbetering van de verkeersveiligheid.

Afval

Vanaf 1 januari voeren we het recycletarief voor het afval in. Wij zijn nu al erg tevreden met de resultaten die we met onze inwoners behalen met het scheiden van afval. De hoeveelheid schoon ingeleverd PDB-afval is fors toegenomen. We hebben vertrouwen in de beleidskeuzes die we met u als raad hebben gemaakt en blijven monitoren wat goed gaat en beter kan.

Programma duurzaamheid

Duurzaamheid is een urgente opgave. Verduurzaming, klimaatadaptatie, en energietransitie zijn onderwerpen die onze onverminderde aandacht verdienen. Daarom maken we een programma duurzaamheid 2024-2030. We verwachten dat de raad dit programma begin 2024 vast kan stellen, zodat we hier vanaf 2024 mee kunnen werken.

Sportpark Schildman

Begin 2024 leggen wij u de nieuwe Sportvisie voor. Belangrijk onderdeel daarin is het Sportpark Schildman. Dit park onderhouden we in 2024 op basis van een nieuw beheerplan en we kijken uit naar de effecten daarvan.

Preventieplan

Met het Preventieplan willen we voorkomen dat lichte hulpvragen zich ontwikkelen tot complexe problemen. Het Relatieloket en de Woonkamer van de wijk zijn mooie voorbeelden die helpen bij het realiseren van deze doelstelling van het Preventieplan. Het Preventieplan loopt tot eind 2024. In aanloop naar de afronding wordt medio 2024 een eindevaluatie uitgevoerd. Op basis daarvan wordt bepaald welke gerealiseerde acties worden voortgezet.

Integraal huisvestingsplan scholen

De nieuwbouw van de basisscholen Stadhouders Willem III en SOL Admiraal komt in de eerste helft van 2024 gereed. Omstreeks het tweede kwartaal wordt een start gemaakt met de bouw van de nieuwe basisschool De Klimboom in deelplan De Hofjes in De Volgerlanden. Medio 2024 wordt een begin gemaakt met het sloop-/nieuwbouwproces van De Meander en de ernaast gelegen gymzaal aan de Weteringsingel.

Wonen

De laatste fase van de wijk De Volgerlanden wordt gerealiseerd en we werken verder aan de ontwikkelingen in De Noordoevers, het centrum en op een aantal (voormalige) schoollocaties. Ook in 2024 liggen onze prioriteiten bij jongeren die starten op de woningmarkt en bij ouderen die wel willen doorstromen, maar daar geen geschikt woning voor kunnen vinden.

Gemeentelijke lasten

Door ons solide begrotingsbeleid leveren we ook nu weer een evenwichtige en sluitende begroting op. Daarin verhogen we onze OZB - net als in andere jaren - met enkel de indexering die door het CPB is berekend. Voor 2024 is dat 8%. We realiseren ons dat dit voor onze inwoners toch een behoorlijke toename kan zijn. Daarom zullen we ook in 2024 (net zo als in 2023) eenmalig deze gestegen woonlasten compenseren. Het gaat hierbij dan om een bedrag van € 76,- per huishouden.

Leeswijzer

De begroting is opgebouwd uit programma's, paragrafen en een financiële begroting. Deze indeling is gelijk aan de begroting van vorig jaar.

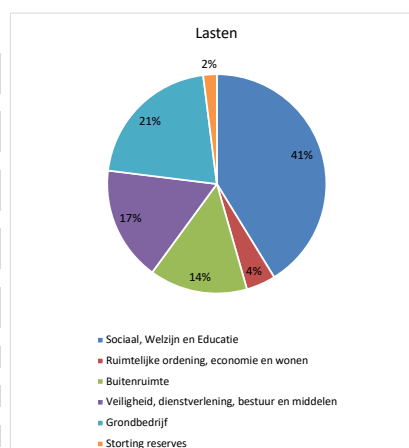
Per programma geven we kort en helder aan wat de actualiteiten zijn en welke concrete acties u kunt verwachten. U vindt aan het eind van elk programma een infographic waarin we de begrote uitgaven overzichtelijk samenvatten. De programma's worden gevolgd door een achttal paragrafen. Het is een wettelijke eis dat elke gemeente een aantal voorgeschreven paragrafen in de begroting opneemt. Deze paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de begroting op diverse terreinen. De financiële begroting volgt hierop. Hierin schetsten we de financiële positie van de gemeente meer in detail.

Ook in deze begroting vindt u in de digitale versie hyperlinks naar belangrijke documenten. Deze zijn bedoeld als achtergrondinformatie.

INFOGRAPHIC

LASTEN

	2023 (x 1.000)	2024 (x 1.000)	per inwoner	
Sociaal, Welzijn en Educatie	38.593	42.911	1.328	41%
Onderwijs, Sport, Cultuur, Recreatie, Inkomensregelingen, WMO, Jeugdzorg				
Ruimtelijke ordening, economie en wonen	3.152	4.531	140	4%
Economie, bedrijventoek, milieu, ruimtelijke ordening, wonen en bouwen				
Buitenruimte	13.747	15.052	466	14%
Verkeer en vervoer, openbaar groen, riolering, afval, begraafplaats				
Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	15.918	17.579	544	17%
Openbare orde, brandweer, bestuur en overhead, burgerzaken, treasury				
Grondbedrijf	29.170	21.961	680	21%
De Volgerlanden, Ambachtsezoom en Centrumgebied				
Storting reserves	157	2.066	64	2%
Saldo	1.730	549	17	1%
Totaal	102.466	104.649	3.239	100%

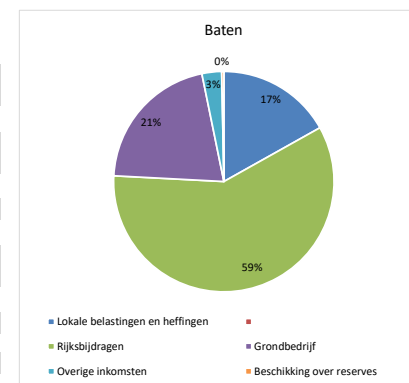

KENGETALLEN

	2023 (x 1.000)	2024 (x 1.000)	per inwoner	
Aandeel Samenwerkingsverbanden	33.393	36.712	1.136	35%
oa Servicegemeente Dordrecht, Dienst Jeugd & Gezondheid, Veiligheidsregio, OZHZ				
Eigen Vermogen per 1 jan	48.421	44.945	1.391	
Materiële vaste activa per 1 jan	78.675	98.329	3.044	
Langlopende schulden per 1 jan	84.917	76.958	2.382	
Solvabiliteit (eigen vermogen / balanstotaal)	28%	26%		
Grondexploitaties (boekwaarde / totale baten exploitatie)	57%	42%		
aantal inwoners per 1 jan	32.181	32.307		
aantal woningen per 1 jan	12.768	12.818		
formatie (incl. griffie)	89,7	97,7		

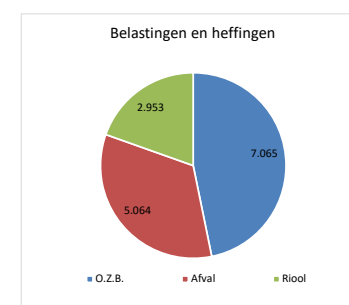
BATEN

	2023	2024	per inwoner	
Lokale belastingen en heffingen	15.544	17.629	546	17%
o.a. 7.065 OZB, 5.064 afval en 2.953 Riol				
Rijksbijdragen	55.151	61.728	1.911	59%
Algemene uitkering en bijstand				
Grondbedrijf	29.040	21.946	679	21%
Overige inkomsten	2.062	2.999	93	3%
o.a. verkoop overige gronden, verhuur en dividend				
Beschikking over reserves	669	347	11	0%
Totaal	102.466	104.649	3.239	100%

TARIEVEN

	2023	2024
Rioloheffing		
Woningeigenaar	138,38	149,45
Meerpersoonshuishoudens	63,96	68,88
Eenpersoonshuishoudens	31,92	34,44
Afvalstoffenheffing		
Meerpersoonshuishoudens	404,16	436,44
Eenpersoonshuishoudens	288,96	312,00
Hondenbelasting		
Eerste hond	134,76	145,44
Volgende honden	134,76	145,44
Belastingcapaciteit	118%	106%

I - Programma's

Programma 1 Sociaal, Welzijn en Educatie

Collegewerkprogramma

- Accommodatiebeleid

Sportaccommodaties moeten toekomstbestendig en multifunctioneel inzetbaar zijn, onder andere in relatie tot Hi5Ambacht en het bewegingsonderwijs, die veel gebruik maken van onze sportaccommodaties. Onze focus ligt op breedtesport. We zoeken naar mogelijkheden voor optimalisatie voor sport (capaciteit) in de bestaande ruimten. In het kader hiervan hebben wij onlangs het meerjarig beleidsplan Sportpark Schildman 2023-2027 aan u aangeboden. Op basis van de nieuwe Sportvisie (vaststelling Q1 2024 in de raad) herzien we de nota accommodatiebeleid.

Wanneer hieruit een extra behoefte blijkt te zijn aan accommodaties voor binnen- en/of buitensport, brengen we hiertoe een voorstel bij de raad. Na actualisatie van de nota accommodatiebeleid passen we waar nodig het beleidsplan voor het Sportpark Schildman aan.

- Cultuureducatie en -participatie

In 2023 wordt de cultuurnota aangeboden aan de raad. In 2024 gaan we aan de slag met de uitvoering van de cultuurnota. Dit betekent dat we, in samenwerking met culturele organisaties, een uitvoeringsprogramma samenstellen en uitvoeren. We zetten ons in op het verbinden van partijen en het faciliteren van samenwerking tussen partijen. Tegelijkertijd houden we zicht op de acties die voortvloeien uit het cultuurakkoord. Ook continueren we de reguliere ondersteuning en subsidies aan culturele organisaties.

- Dementie

De functie van de dementieconsulent is toegevoegd aan het takenpakket van het Sophia Sociaal Team en wordt toegevoegd aan de werkzaamheden van de ouderenadviseurs binnen dit team. Zij zetten het komende jaar in op voorlichting rondom (h)erkennen van dementie in een vroeg stadium, zodat ook vroegtijdig en laagdrempelig passende ondersteuning kan worden ingezet. Dit doen wij richting inwoners, maar ook richting maatschappelijk partners (o.a. via Ambachts Verbond Vroegsignalering) Daarnaast willen we inzetten op bewustwording van vitaal ouder worden. Dit heeft effect op zowel de fysieke als mentale gezondheid.

- Eenzaamheid

Eenzaamheid is een onderwerp dat steeds meer onze aandacht vraagt. We zien dat eenzaamheid optreedt onder zowel jongeren als ouderen en grote invloed heeft op het welzijn en welbevinden van onze inwoners. In diverse landelijke akkoorden als Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), is de aanpak van eenzaamheid een speerpunt. Deze akkoorden hebben tot doel gezondheid te bevorderen en gezondheidsverschillen tegen te gaan. Bij de aanpak van eenzaamheid gaat onze aandacht uit naar het realiseren van ontmoeting voor onze inwoners (o.a. door Huiskamers in de wijk). Eenzaamheid is één van de thema's in de nota Publieke Gezondheid die wij beogen eind 2023 aan de gemeenteraad voor te leggen. Ook in 2024 blijven we aandacht geven aan het thema eenzaamheid door het stimuleren van ontmoeting en duurzame contacten en het versterken van sociale netwerken.

- Gezondheid op scholen

Met scholen en kinderopvang gaan we in 2024 in gesprek over de mogelijkheden om te komen tot een gezonde schoolomgeving en bewegingsonderwijs.

- Hi5Ambacht

Conform het eerder genomen raadsbesluit is het streven om Hi5Ambacht met ingang van 2024 te verzelfstandigen. Dit in samenwerking met betrokken partners. In verzelfstandigde vorm kan Hi5Ambacht zich duurzaam inzetten voor de bevordering van participatie door alle inwoners van de gemeente Hendrik-Ido- Ambacht op sportief en sociaal-cultureel gebied. Onderdeel van de verzelfstandiging is een heldere opdracht met bijbehorende begroting, waarmee met ingang van 2024 gewerkt wordt. Binnen deze opdracht werkt Hi5Ambacht actief samen met lokale maatschappelijke organisaties en onderhoudt het een lokaal netwerk. Hi5Ambacht neemt hierin als aanjager en intermediair een onafhankelijke rol in.

- Integraal huisvestingsplan scholen (IHP)

De nieuwbouw van de basisscholen Stadhouders Willem III en SOL Admiraal komt in de eerste helft van 2024 gereed. De nieuwe Stadhouders Willem III wordt naar verwachting nog in het schooljaar 2023-2024 in gebruik genomen, de nieuwe SOL Admiraal bij de start van het daarop volgende schooljaar. Omstreeks het tweede kwartaal wordt een start gemaakt met de bouw van de nieuwe basisschool De Klimboom in deelplan De Hofjes in De Volgerlanden. Medio het jaar wordt een begin gemaakt met het sloop-/nieuwbouwproces van De Meander en de eraan gelegen gymzaal aan de Weteringsingel. De programma's van eisen voor de op de schoollocaties te realiseren woningen stellen we in 2024 vast, zodat we op basis daarvan de aanbestedingsprocedures kunnen starten.

- Lokale versus regionale zorg

Door de dienstverlening van regionale aanbieders naar voren te halen (Jeugdhulp naar Voren) profiteren inwoners van een passend, lokaal aanbod dat sneller beschikbaar is. Dit doen we nu met onder andere Boba, Ouder- en Kindpraktijk Vroeg, praktijkondersteuners huisartsen Jeugd GGZ en GGZ-medewerkers in het jeugdteam. In 2024 zetten we in op een verstevigde samenwerking tussen deze partijen met bijvoorbeeld voorliggende voorzieningen. Samen met bekende maatschappelijke lokale partijen, waaronder Hi5Ambacht, het jongerenwerk en het SOPHIA Sociaal Team (0-100 team) werken we aan een activiteiten- en groepsaanbod op gemeente- en wijkniveau.

- Minimabeleid

Het herijkte minimabeleid is geformuleerd en de verordening is vastgesteld door de Raad in december 2022.

- Multifunctionele ontmoetingsplaats Cascade

We zetten door op de ingezette lijn van revitalisering van Cascade. Samen met Cascade en de gebruikers werken we de plannen verder uit. Wanneer de raad het besluit neemt om het voorlopig ontwerp (VO) vast te stellen en het investeringskrediet beschikbaar stelt, gaan we in 2024 het VO uitwerken in een definitief ontwerp en over naar de fase van aanbesteding en realisatie.

- Participatiewet kaders

De geplande invoeringsdatum van de landelijke herijking van de 'Participatiewet in balans' is 1 juli 2024. Het regionale- en lokale proces loopt gelijktijdig met de landelijke herijking van deze wet. De herijkte kaders van de Participatiewet worden geformuleerd met een beleidsnotitie. Voor de totstandkoming en de uitvoering werken we nauw samen met de Sociale Dienst Drechtsteden. Net zoals bij de herijking minimabeleid en de herijking Wmo wordt de raad nauw betrokken.

- Preventieplan sociaal domein

Met het Preventieplan willen we voorkomen dat lichte hulpvragen zich ontwikkelen tot complexe problemen. Het Preventieplan loopt tot eind 2024. In aanloop naar de afronding voeren we medio 2024 een evaluevaluatie uit. Op basis daarvan bepalen we welke gerealiseerde acties we voortzetten. Onderdeel van de evaluevaluatie is een participatietraject met partners/burgers en raad. Eind 2024 informeren we de raad over de uitkomsten van deze evaluevaluatie. De raad ontvangt een voorstel voor een beheer- en borgingsplan voor de acties die we structureel voortzetten. .

- Relatieloket

In 2024 zetten we in op het relatieloket. Relatieproblemen tussen ouders hebben een negatief effect op het welzijn van hun kinderen. Voor ouders kan het moeilijk zijn om hier hulp bij te zoeken. Zij ervaren een drempel of weten eenvoudig niet waar zij terecht kunnen. Om inwoners in dit soort situaties te helpen, hebben wij een informatie- en adviespunt opgezet; het relatieloket. Deze voorziening komt voort uit ons Preventieplan. Via dit loket kunnen inwoners de juiste hulp vinden en de stap maken om hulp te vragen.

- Roken

Ook in 2024 werken wij door aan ons streven om te komen tot een rookvrije generatie. We bezien kritisch waar we de rookvrije ruimten in onze gemeente kunnen uitbreiden.

- Schuldhulpverlening

Dit is afgehandeld. In oktober 2022 is op advies van de Sociale Dienst Drechtsteden een voorstel in de raad geweest om geen herijking door te voeren. De raad heeft hiermee ingestemd.

- Sportpark Schildman

De afgelopen tijd is besteed aan het opstellen van een beleidsplan voor Sportpark Schildman. Dit plan is tot stand gekomen na meerdere gesprekken met verenigingen. Vanaf 2024 kan het Sportpark conform dit plan worden beheerd.

- Sportvisie

In 2023 is gestart met het opstellen van de sportvisie en het beleidskader. Begin 2024 leggen we het eindrapport ter vaststelling voor aan de raad. Hierbij nemen we de samenhang met de actualisering van de nota accommodatiebeleid op het onderdeel sportaccommodaties en een daarop aangepast beheer- en beleidsplan voor Sportpark Schildman mee.

- Visie op het Baxhuis

We gaan met de bij het Baxhuis betrokken partijen (Ambachtse Muziekschool, Hi5Ambacht en het Jongerenwerk) en doelgroep (jongeren vanaf 12 jaar) in gesprek over de omvorming van het Baxhuis naar een huiskamer voor de jeugd. Aan de hand van deze gesprekken vullen we het visiedocument Baxhuis aan. In 2024 ontvangt de raad een voorstel voor het gebruik, de inrichting en een eventuele aanpassing van het gebouw.

- Vrijwilligersbeleid

We verwachten de nieuwe nota vrijwilligersbeleid in het laatste kwartaal van 2024 af te ronden. Tegelijkertijd continueren we de ondersteuning van de diverse vrijwilligersorganisaties die actief zijn in Hendrik-Ido-Ambacht. Dit doen we onder andere via de reguliere subsidies aan vrijwilligersorganisaties.

- Vroeg erop af aanpak

In 2024 evalueren we samen met de Sociale Dienst Drechtsteden de huidige werkwijze van de Vroeg erop af aanpak. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie bekijken we hoe en op welke wijze we de aanpak verder vormgeven. Hierbij betrekken we het Sophia Sociaal team en de financieel adviseur geldzaken. In aanvulling op de bestaande werkwijze schuldenproblematiek volgt ook een nieuwe aanvullende nazorgregeling voor de doelgroep die een geslaagde schuldregeling heeft doorlopen.

- Wmo-kaders

Eind 2023 heeft de raad de herijkte Verordening maatwerkvoorziening vastgesteld. In 2024 vindt de implementatie van de uitkomsten van het Herijkingstraject Wmo plaats en wordt verder gewerkt aan de samenwerking tussen Sociale Dienst Drechtsteden en Sociaal Team rondom Wmo-vraagstukken. Daarbij is ook aandacht voor de ontwikkeling van lokale voorzieningen als alternatief voor de maatwerkvoorzieningen uit de Wmo.

- Woonzorgvisie en Beleid rondom ouderen

In Q2/Q3 2024 wordt de concept woonzorgvisie ter vaststelling aangeboden aan college en raad. Binnen de woonzorgvisie is aandacht voor onze oudere inwoners maar ook voor andere kwetsbare groepen in onze gemeente waarbij wonen en zorg aandacht nodig heeft. We ontwikkelen de woonzorgvisie in samenwerking met de partners op gebied van wonen, zorg en welzijn. In 2023 lag de focus op de woningmarktanalyse en het opstellen van de woonzorgvisie, in 2024 ligt de focus op het uitvoeringsprogramma dat hieruit voortvloeit.

- Zwembad

We gaan in gesprek met de exploitant van het zwembad over wederzijdse wensen en vragen rond de exploitatie en consumentenprijzen. We evalueren in het eerste half jaar van 2024 de pilot van de zondagsopenstelling van het binnenbad en informeren de raad hierover. Daarna ontvangt de raad een voorstel over het vervolg.

Lopende grote beleid trajecten

- 0-100 team

Op de Zomerparkdag heeft het Sophia Sociaal team zich gepresenteerd aan de Ambachtse inwoners. Dit vormt de afsluiting van de implementatiefase waarin het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam zijn samengegaan in het Sophia Sociaal team. Vanaf 2024 werkt het SOPHIA Sociaal team integraal. De focus voor 2024 ligt op de intensivering van de vroeg erop af aanpak bij schuldenproblematiek, de implementatie van de in 2023 herijkte Verordening maatwerkvoorzieningen en het aanpakken van de wachtlijst bij jeugd.

- Maatschappelijke begeleiding Statushouders

We voeren de nieuwe wet inburgering 2021 uit in (regionale) samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden, Vluchtelingenwerk Nederland en het SOPHIA Sociaal team (0-100 team). Waar we lokaal kansen zien om taalverwerving en (onbetaald) werk en participatie te bevorderen, zetten we hiervoor (innovatieve) interventies in. Zo zijn we in 2023 gestart met een pilot van sportlessen voor (Islamitische) vrouwen. Dit initiatief is bekostigd door het lokaal sportakkoord en uitgevoerd door Hi5Ambacht. In 2024 evalueren we deze pilot.

Daarnaast zetten we in 2024 in op de ontwikkeling van duale (werken en leren) trajecten. Door het aanbod goed op elkaar aan te laten sluiten, bekend te maken en toegankelijk te maken voor statushouders wordt informatie over onze gemeente en contact met ander Ambachters voor statushouders laagdrempeliger.

In zowel ons reguliere beleid als ook binnen de herijking van de participatiewet, het preventieplan en het actieplan lokale economie is aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waar inburgeraars onderdeel van uitmaken en zorgen voor het grootste percentage instroom in de participatiewet. We hebben bij de uitvoer van de acties aandacht voor deze specifieke groep en mogelijkheden om hun arbeidspotentieel te benutten. Zo zijn we in 2024 bezig met de uitvoering van de doorontwikkeling van de lokale participatieplekken, waar ook aandacht is voor het kunnen 'landen' in Hendrik-Ido-Ambacht en inburgeringsverplichtingen.

- Nota Mantelzorgbeleid

De Nota mantelzorgbeleid is in 2023 vastgesteld door de raad. In 2024 zetten wij de werkzaamheden vanuit deze nota voort in samenwerking met de mantelzorg consulenten en de mantelzorg makelaar. We hebben hierin ook oog voor de jonge mantelzorgers in onze gemeente. Op dit moment wordt respijtzorg "aan huis" geboden via een zorgaanbieder (Zorgmies) om verlichting te kunnen bieden aan mantelzorgers in de thuissituatie.

- Overdracht participatieplekken

In 2024 zijn we bezig met de uitvoering van de doorontwikkeling van lokale participatieplekken. Gedacht wordt aan een scenario, waarbij we naast 'groeps' plekken, ook individuele participatieplekken realiseren. Dit doen we samen met lokale werkbedrijven, maatschappelijke partners en in samenhang met de herijking van de participatiewet en het Actieplan Lokale Economie.

- Verordening Leerlingenvervoer

Op regionaal niveau werken we een verdere kwaliteitsverbetering voor de uitvoering van het leerlingenvervoer. Dit gaat voornamelijk op het gebied van centraal contractmanagement voor de overeenkomsten met de vervoersbedrijven.

In 2024 wordt er opnieuw aanbesteed. Het nieuwe contract gaat dan in vanaf 1 augustus 2024.

Indicatoren begroting 2024	HIA	HIA	PPD	SLD	ZWD	ALB	DRD	H-G	Bron	Toelichting
<i>Let op: alle getallen, bedragen en percentages zijn afgerond</i>	2021									
Basisgegevens										
Aantal inwoners	31.255	31.665	32.170	25.895	44.795	20.090	119.550	18.515	OCD Buurtmonitor en CBS	Totaal aantal inwoners volgens de Basisregistratie
Aantal woningen	12.290	12.540	14.450	10.945	20.565	8.345	55.790	7.410	OCD Buurtmonitor	Totaal aantal woningen
Programma 1 Sociaal, welzijn en educatie										
Werk en inkomen										
Werkloze beroepsbevolking (percentage van de beroepsbevolking)	3,2%	2,9%	3,1%	3,1%	3,4%	3,1%	3,8%	2,7%	waarstaatjegemeente.nl	Werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
Personen met bijstandsuitkering (inwoners 18+)	325	356	459	464	1020	304	3433	171	SDD	
Instroom personen met bijstandsuitkering (inwoners 18+)	93	87	114	95	145	82	641	50	SDD	
Uitstroom personen met bijstandsuitkering (inwoners 18+)	98	67	120	107	179	90	774	37	SDD	
Saldo van in- en uitstroom bijstand (inwoners 18+)	-5	20	-6	-12	-34	-8	-133	13	SDD	
Jeugd										
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	12,4%	12,5%	15,1%	14,9%	17,0%	14,3%	14,3%	8,3%	waarstaatjegemeente.nl	Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf betreft hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en voor zover deze in natura is geleverd door de zorgaanbieder (dus exclusief PGB). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis.
Jongeren met jeugdhulp met verblijf (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	0,7%	0,7%	1,2%	1,5%	1,1%	1,1%	1,5%	1,5%	waarstaatjegemeente.nl	Jongeren met jeugdhulp met verblijf betreft hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin.
Jeugdtrajecten - Jeugdreclassering (% van jongeren 12 t/m 23 jaar)	0,2%	0,2%	0,2%	NB	0,3%	NB	0,5%	NB	waarstaatjegemeente.nl	Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.
Jeugdtrajecten - Jongeren met Jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	0,8%	0,7%	1,1%	2,1%	1,5%	1,1%	1,5%	1,0%	waarstaatjegemeente.nl	Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Wmo										
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 1.000 inwoners doelgroep)	56	58	75	97	84	67	86	66	waarstaatjegemeente.nl	Ondersteuning binnen het kader van de Wmo geleverd in de vorm van een product of dienst die is afgestemd op de wensen, persoonskenmerken, mogelijkheden en behoeften van een individu.
Clienttevredenheid Wmo (2020)										
Kwaliteit van de ondersteuning	88%	NB	NB	NB	NB	NB	NB	NB	CEO 2021	Percentage (helemaal) eens met de stelling: 'Ik vind de kwaliteit van de ondersteuning die ik krijg goed'.
Resultaat van de ondersteuning	76%	NB	NB	NB	NB	NB	NB	NB	CEO 2021	Percentage (helemaal) eens met de stelling: 'Door de ondersteuning die krijg, kan ik beter de dingen doen die ik wil'.

Wat mag het kosten ?

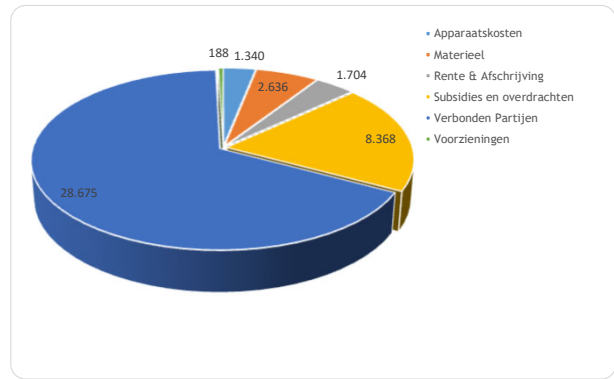
(bedragen x € 1.000)		Begroting Begroting Begroting Begroting			
		2024	2025	2026	2027
PMA1	Sociaal, Welzijn en Educatie	2024	2025	2026	2027
Taakveld Lasten per taakveld					
4.1	Openbaar basisonderwijs	244	235	235	235
4.2	Onderwijshuisvesting	1.370	1.573	1.590	1.605
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.568	2.542	2.556	2.375
5.1	Sportbeleid en activering	1.394	1.394	1.394	1.374
5.2	Sportaccommodaties	1.120	1.250	1.338	1.381
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.122	1.114	1.506	1.508
5.6	Media	663	686	686	686
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	716	717	720	722
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.761	2.708	2.710	2.626
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.774	2.774	2.744	2.744
6.3	Inkomensregelingen	8.046	8.123	8.142	8.174
6.4	WSW en beschut werk	1.253	1.264	1.266	1.260
6.5	Arbeidsparticipatie	1.213	1.206	1.198	1.188
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.535	1.580	1.606	1.599
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2.094	2.153	2.169	2.141
6.71b	Begeleiding (WMO)	1.981	2.021	2.030	2.009
6.71c	Dagbesteding (WMO)	1.093	1.111	1.113	1.097
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	51	51	51	51
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.777	1.577	1.577	1.577
6.72b	Jeugdhulp behandeling	257	257	257	257
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	815	815	815	815
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	15	15	15	15
6.73a	Pleegzorg	715	715	715	715
6.73b	Gezinsgericht	337	337	337	337
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.343	1.343	1.343	1.343
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.404	2.404	2.404	2.404
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	906	906	906	906
6.74c	Gesloten plaatsing	143	143	143	143
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-600	-550	-475	-400
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	50	50	50	50
6.82a	Jeugdbescherming	530	530	530	530
6.82b	Jeugdreclassering	46	46	46	46
7.1	Volksgesondheid	2.175	2.175	2.175	1.978
Totaal lasten Sociaal, Welzijn en Educatie		42.911	43.265	43.892	43.491
Taakveld Baten per taakveld					
4.2	Onderwijshuisvesting	-79	-79	-79	-79
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-910	-910	-910	-774
5.1	Sportbeleid en activering	-20	-20	-20	0
5.2	Sportaccommodaties	-788	-788	-788	-788
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-422	-412	-402	-402
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-690	-636	-636	-551
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1	-1	-1	-1
6.3	Inkomensregelingen	-5.550	-5.657	-5.782	-5.908
7.1	Volksgesondheid	-197	-197	-197	0
Totaal baten Sociaal, Welzijn en Educatie		-8.657	-8.700	-8.815	-8.503
Geraamd totaal saldo van baten en lasten Sociaal, Welzijn en Educatie		34.254	34.565	35.077	34.988

Sociaal, Welzijn en Educatie

(bedragen x € 1.000)

Apparaatskosten	1.340
Materieel	2.636
Rente & Afschrijving	1.704
Subsidies en overdrachten	8.368
Verbonden Partijen	28.675
Voorzieningen	188
Eindtotaal	42.912

Uitgaven 2024

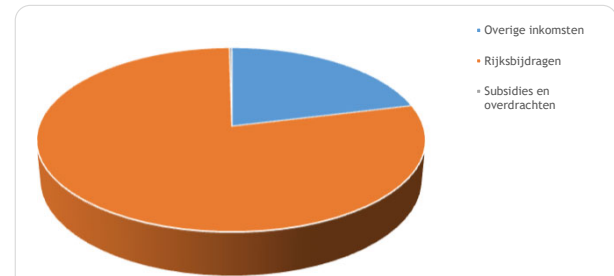

Sociaal, Welzijn en Educatie

(bedragen x € 1.000)

Overige inkomsten	1.837
Rijksbijdragen	6.799
Subsidies en overdrachten	20
Eindtotaal	8.657

Inkomsten 2024

Programma 2 Ruimtelijke ordening, economie en wonen

Collegewerkprogramma

- Actieplan lokale economie

Gemeente, partners en ondernemers voeren sinds dit jaar het nieuwe Actieplan Lokale Economie 2023 - 2026 uit. Acties voor 2023 en 2024 hebben prioriteit. Te denken valt aan: bedrijvenplein Zomerparkdag, ontwikkelen van een innovatiekaart, deelname innovatietafel energie, afvalscans doen op de bedrijventerreinen, inventarisatie mogelijkheden voor groene daken, duurzame energieopwekking onderzoeken, klankbordgroep samenstellen met sociale ondernemers en het organiseren van een sociale bedrijvenroute voor ondernemers.

- Bedrijventerreinen

In 2023 starten we het project revitalisering/verduurzaming De Sandeling. We trekken hierbij op met diverse partners en ondernemers van dit bedrijventerrein. Het project wordt vanuit meerdere invalshoeken bekeken (economie, openbare ruimte en de zes opgavelijnen vanuit duurzaamheid). Het in kaart brengen van financiën maakt deel uit van het project. We kijken hierbij naar zowel interne als externe financieringsbronnen.

- Bouwen

We blijven ons inzetten en onze verantwoordelijkheid nemen in de woningbouw. Dat doen we met de laatste fase van de wijk De Volgerlanden, De Noordoevers, het centrum en op een aantal (voormalige) schoollocaties. Eventuele hoogbouw moet passend zijn bij de omgeving en is maximaal zes lagen hoog.

- Corporatiewoningen

We voeren meerdere keren per jaar gesprekken met de corporaties over onder andere hun bezit. We zoeken hierbij samen met de corporaties naar mogelijkheden om te verdichten bij herstructurering. Samen met de raad maken we keuzes over locaties en waar mogelijkheden liggen voor woningbouw.

- Detailhandelsvisie

We voeren de aanbevelingen in de Detailhandelsvisie 2019 - 2023 uit. We hebben structureel overleg met de Detailhandelsraad en andere ondernemers. Daarnaast voeren we sinds dit jaar het nieuwe Actieplan Lokale Economie 2023 - 2026 uit met daarin aandacht voor detailhandel.

- Doelgroepen woningbouw

Ook in 2024 liggen onze prioriteiten bij jongeren die starten op de woningmarkt en bij ouderen die wel willen doorstromen, maar daar geen geschikt woning voor kunnen vinden. Wij dragen op Ambachtse schaal bij aan de opvang van kwetsbare groepen. Dit geldt ook voor de behoefte aan sociale woningbouw, ook hier blijven wij een bijdrage leveren op Ambachtse schaal.

- Groen

Om het groene karakter van de gemeente te behouden en te versterken stellen we een nieuw groenbeleidsplan op. Hiervoor kijken we naar het beheerplan +, het duurzaamheidsprogramma en het coalitieprogramma. Deze vormen gezamenlijk de basis voor het vernieuwde groenbeleidsplan.

De daadwerkelijke vaststelling van dit plan verwachten we in in het eerste kwartaal van 2024.

In het coalitieakkoord staat dat we groen compenseren wanneer dit verloren gaat als gevolg van herontwikkeling. Dit principe voegen we toe aan het nieuwe groenbeleidsplan. Hierbij zetten we in op compensatie van groen niet op basis van aantallen, maar op basis van ecosysteemdiensten, zoals boomkroonvolume en andere variabelen die de waarde van groen kunnen uitdrukken. Deze aanpak stelt ons in staat om de hoeveelheid benodigde compensatiegroen te bepalen wanneer bestaand groen moet verdwijnen. Dit kan betekenen dat het verdwijnen van één volwassen boom gecompenseerd moet worden door bijvoorbeeld tien of twintig jongere bomen. Het nieuwe groenbeleidsplan moet ervoor zorgen dat groencompensatie op deze wijze kan worden geborgd.

- Omgevingsplan

Het opstellen van het omgevingsplan is een langlopend project. In 2024 gaan we enkele deelonderwerpen uitwerken die een plek moeten krijgen in het omgevingsplan. Dit zijn onder andere enkele milieu onderwerpen, zoals geluid en externe veiligheid. Daarnaast werken we aan de verordeningen en wat daarvan in het omgevingsplan moet komen.

- Opgave Duurzaamheid

De verduurzaming van onze samenleving is een enorme uitdaging. Een uitdaging die we aan moeten gaan. Voor onszelf en voor de nieuwe generaties. Verduurzaming, klimaatadaptatie, en energietransitie zijn zeer urgente onderwerpen die onze onverminderde aandacht verdienen. Daarom werken we vanaf 2024 met een programma duurzaamheid 2024-2030.

Het programma duurzaamheid wordt samen met de raad vorm gegeven en wordt naar verwachting begin 2024 vastgesteld. De opgave worden langs de volgende lijnen opgezet:

- energietransitie en CO2 reductie;
- klimaatadaptatie;
- biodiversiteit;
- grondstoffen en circulariteit;
- groen;
- duurzame mobiliteit.

Duurzaamheid is een opgave die door alle beleidsterreinen heen loopt en beleidsterreinen verbindt, en waarbij alle afdelingen binnen de organisatie betrokken zijn. Het gaat daarmee des te meer om samenhang en integraliteit in beleid. Het is een opgave waar we als gemeente niet alleen voor staan en ook niet alleen voor kunnen staan, maar die we samen met onze partners, ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties aan moeten gaan. We borgen deze opgave op het hoogste niveau in de organisatie.

- Parkeren winkelcentra

Parkeren op gemeentelijke grond bij onze winkelcentra is en blijft gratis.

- Terrassen

We zijn bezig met het implementeren van een nieuw softwarepakket, zodat ondernemers vergunningaanvragen digitaal kunnen indienen. Dit maakt het aanvraagproces makkelijker.

- Werken en economie Drechtsteden

Wij staan voor een stevige regionale economische samenwerking ter versterking van het regionaal en lokale economisch systeem. Dit doen we door in te zetten op een efficiënte samenwerking met en tussen de regionale instrumenten. Samen werken we aan drie innovatieve roadmaps voor de regio Drechtsteden voor de maritieme maakindustrie en het MKB. Met als doel om innovaties te versnellen.

- Wonen in de regio

In de regio wordt er samengewerkt aan de uitvoering van de ambities uit de groeiagenda Drechtsteden 2030. Wij nemen onze verantwoordelijkheid in de gezamenlijke gestelde ambitie en versnelling voor de woningbouw (25.000 woningen). Dit doen we door met onze woningbouwprojecten op Ambachtse schaal bij te dragen aan de doelstellingen.

In 2023 vonden informatieavonden over wonen plaats. We werken dit in 2024 uit, waarbij we de raad betrekken.

- Woningen algemeen

We streven ernaar dat nieuwe woningen energieneutraal zijn. De mogelijkheden rondom flexwonen op locaties waarbij permanente woningbouw niet mogelijk is, gaan we onderzoeken.

Lopende grote beleid trajecten

- Landschapstafel IJsselmonde / Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Landschapstafel IJsselmonde

De Landschapstafel is een bestuurlijk overleg tussen de gemeenten op het Eiland van IJsselmonde: Zwijndrecht, Ridderkerk, Albrandswaard, Barendrecht, Rotterdam en Hendrik-Ido-Ambacht evenals Staatbosbeheer, Waterschap Hollandse Delta, Zuidhollandslandschap en Buitenland van Rhoon. Het doel van de landschapstafel is om een stimulans te geven aan het verhogen van de biodiversiteit en het recreatief aantrekkelijker, toegankelijker en bruikbaar maken van het groene landschap. Hiervoor stemmen de deelnemers onderling af en wisselen informatie uit over hun activiteiten op het gebied van natuur en recreatie. In 2024 zetten we dit voort.

Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

In 2024 moet meer duidelijkheid komen over de (financiële) strategie en de toekomst van het schap.

De Provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam zijn enkele jaren geleden uit het schap getreden. Tot 2025 blijven zij een subsidiebijdrage verlenen. Vanaf 2025 is hun bijdrage onzeker. Hierover is en wordt overlegd met beide partijen. De Provincie heeft in 2022 een nieuwe beheersubsidie vastgesteld voor natuur- en recreatiegebieden, waarop NRIJ na 2025 een beroep kan doen. De voorwaarden hierin zijn echter minder gunstig. Ook vervalt per 2025 de bijdrage van de gemeente Rotterdam. Hierdoor zullen onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de begroting - volgens de huidige financiële methodiek- sluitend te krijgen. Sinds 2021 worden optimalisaties uitgevoerd die kunnen bijdragen aan het opvangen van een daling van de subsidiebijdragen.

Indicatoren begroting 2024	Hendrik-Ido-Ambacht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Bron	Toelichting
<i>Let op: alle getallen, bedragen en percentages zijn afgerond</i>	2021									
Programma 2 Ruimtelijke ordening, economie en wonen										
Wonen										
Koopwoningen (percentage)	70%	70%	63%	57%	55%	60%	57%	64%	OCD Woonmonitor	Percentage koopwoningen van de totale woningvoorraad.
Huurwoningen corporaties (percentage)	23%	23%	29%	33%	36%	31%	27%	28%	OCD Woonmonitor	Percentage huurwoningen van corporaties van de totale woningvoorraad.
Economie & arbeidsmarkt										
Banen (aantal banen per 1.000 inwoners 15-74 jr)	418	411	629	808	620	693	684	657	waarstaatjegemeente.nl	Betreft het aantal vervulde posities. Dit zijn fulltimers, parttimers en uitzendkrachten.
Bedrijfsvestigingen (per 1.000 inwoners 15 -74 jr)	94	101	100	113	112	125	121	117	waarstaatjegemeente.nl	Het aantal vestigingen van bedrijven.
Verkooppunten	58	58	128	103	124	110	764	69	waarstaatjegemeente.nl	Aantal verkooppunten binnen alle brachegroepen, inclusief leegstand. De brachegroepen bestaan uit dagelijks, mode&luxue, vrije tijd, in/om huis, detailhandel overig, transport&brandstof, cultuur&ontspanning, horeca en diensten.
Duurzaamheid										
Zonnepanelen woningen (geregistreerd)	2.659	3.060	2.522	1.846	3.438	1.312	6.671	2.544	waarstaatjegemeente.nl	Het aantal geregistreerde installaties met zonnepanelen (woningen)
Energielabel A (percentage)	45,3%	45,9%	23,9%	24,4%	22,9%	28,8%	20,3%	32,5%	waarstaatjegemeente.nl	Percentage huizen met energielabel A

Wat mag het kosten ?

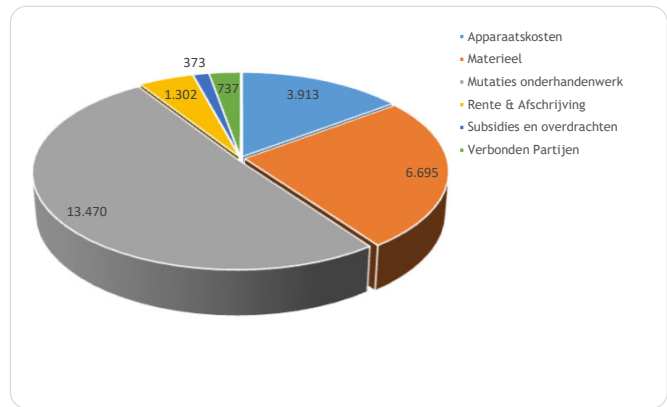
(bedragen x € 1.000)		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2026	2027
PMA2	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	2024	2025	2026	2027
Taakveld Lasten per taakveld					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	280	240	240	240
3.1	Economische ontwikkeling	575	288	263	263
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.888	1.938	2.033	2.073
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	108	108	108	108
5.5	Cultureel erfgoed	14	14	14	14
7.4	Milieubeheer	1.335	1.318	1.318	1.295
8.1	Ruimte en leefomgeving	854	854	854	839
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	15.072	20.839	18.577	5.398
8.3	Wonen en bouwen	1.364	1.365	1.365	1.365
Totaal lasten Ruimtelijke ordening, economie en wonen		26.490	26.964	24.772	11.595
Taakveld Baten per taakveld					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-173	-173	-173	-173
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-6.884	-1.878	-1.972	-2.011
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-63	-63	-63	-63
7.4	Milieubeheer	-536	-541	-541	-541
8.1	Ruimte en leefomgeving	-40	-40	-40	-25
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-15.062	-20.829	-18.566	-5.387
8.3	Wonen en bouwen	-1.072	-1.072	-1.072	-1.072
Totaal baten Ruimtelijke ordening, economie en wonen		-23.830	-24.596	-22.427	-9.272
Geraamd totaal saldo van baten en lasten Ruimtelijke ordening, economie en wonen		2.660	2.368	2.345	2.323

Ruimtelijke ordening, economie en wonen

(bedragen x € 1.000)

Apparaatskosten	3.913
Materieel	6.695
Mutaties onderhandenwerk	13.470
Rente & Afschrijving	1.302
Subsidies en overdrachten	373
Verbonden Partijen	737
Eindtotaal	26.491

Uitgaven 2024

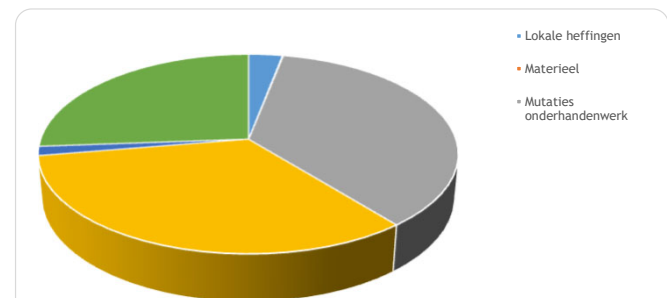

Ruimtelijke ordening, economie en wonen

(bedragen x € 1.000)

Lokale heffingen	1.114
Materieel	30
Mutaties onderhandenwerk	13.470
Overige inkomsten	12.375
Rijksbijdragen	551
Subsidies en overdrachten	9.758
Eindtotaal	37.299

Inkomsten 2024

Programma 3 Buitenruimte

Collegewerkprogramma

- Ambachts karakter

Daar waar mogelijk laten we het authentieke karakter van Ambacht op meer plekken terugkomen in onze buitenruimte. We laten daar waar mogelijk de Ambachte karakteristieken in het straatbeeld terugkeren.

- Beheerplannen

We onderzoeken op welke wijze we onze beheerplannen financieren. Bij voorstellen voor het actualiseren van beheerplannen of voorstellen voor het vaststellen van nieuwe beheerplannen wordt ook een voorstel gedaan voor de financiële dekking.

- Biodiversiteit openbare ruimte

De wereldwijde afname van de biodiversiteit is zorgwekkend. De gemeente zet zich actief in voor het versterken van de biodiversiteit in de openbare ruimte. Dit doen we door bij groenrenovaties zorgvuldige plantkeuzes te maken en door het omvormen van functieloze verharding naar groen.

Bij de aanplant van 500 extra bomen gebruiken we slimme data gebaseerd op de thema's hittestress, biodiversiteit en de 3-30-300 regel. Hiermee zorgen we ervoor dat de bomen juist daar geplant worden waar de behoefte aan extra bomen het grootst is.

De 500 bomen moeten gaan zorgen voor versterking van het groen. Groen verkoelt tijdens warme periodes, vermindert luchtvervuiling, verbetert het milieu en zorgt voor de berging van water. Bovendien is een groene omgeving een prettige omgeving om in te verblijven, bewegen en te recreëren. Een groene omgeving is gezond.

De bomen willen we op locaties plaatsen waarbij ze de meeste toegevoegde waarde leveren, onder anderen op basis van de 3-30-300 regel, voor een leefbare en een duurzame stad. Met de 3-30-300 regel meet je drie dingen. Eerst of je vanuit elke woning drie bomen ziet. Dan of 30% van een wijk in de schaduw van een boom valt. En daarna of er vanuit elke woning op 300 meter afstand een verkoelend parkje of groenbuffer is.

Door de groeiende ruimteclaims is een integrale aanpak vereist om de keuzes in de ruimtelijk inrichting af te wegen voor de korte en lange termijn, waarbij bovengrond en ondergrond en de consequenties nadrukkelijk worden meegenomen.

Naast de aanplant van extra bomen, leggen we op geschikte locaties in de gemeente bloemen- en bijenlinten aan en beheren we ecologisch. Beide manieren dragen op hun eigen manier bij aan het bevorderen van de biodiversiteit. Het aanleggen van bloemen- en bijenlinten biedt relatief snelle zichtbare resultaten voor onze inwoners vanwege het kleurrijke palet van de linten. Anderzijds vergt ecologisch beheer iets meer tijd en is het meer gericht op het behoud van bestaande systemen.

We stimuleren onze inwoners en overige beheerders daarom om hun tuin of buitenruimte groener te maken. Dit uitgangspunt nemen we op in ons duurzaamheidsprogramma. Zo zou de gemeente bijvoorbeeld bij grootschalige rioolrenovaties inwoners met aangrenzende particulieren gronden/tuinen actief kunnen betrekken bij het stimuleren van de biodiversiteit. Tijdens deze renovaties kunnen we inwoners aansporen om hun tuinen te vergroenen.

- Brug over de Noord

We willen onderzoeken of het mogelijk is om de brug over de Noord tijdens de ochtend- en avond spits gesloten te houden voor (plezier)vaart.

- Geluidsoverlast A16

We onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de geluidsoverlast van de A16 te beperken. We zijn bereid hier substantieel aan bij te dragen en gaan op zoek naar medefinanciers.

- Groene structuur

Onze parken zijn pareltjes voor onze gemeente. We willen die in stand houden. Eventueel aan te leggen/brengen voorzieningen mogen deze specifieke functie van onze parken geen geweld aan doen. We houden de parken die we in onze gemeenten hebben, intact.

- Grondstoffen en afval

Op 1 januari 2024 voeren we het recycletarief in. We zetten hiermee een belangrijke stap naar een toekomstbestendige afvalinzameling gericht op het inzamelen van minder restafval, meer waardevolle gescheiden afvalstromen, het betaalbaar houden van de afvalinzameling en vanuit het principe 'de vervuiler betaalt' een rechtvaardigere verdeling van de kosten.

Begin 2023 zijn we met de raad in gesprek gegaan over de resultaten van de uitgevoerde brede verkenning naar de alternatieven voor de afvalinzameling na het aflopen van de huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC in 2025. We bespraken ook de kaders die de raad mee wil geven voor een nieuw DVO voor afvalinzameling. De verwachting is dat de raad in 2023 een principebesluit neemt over het traject om te komen tot een keuze voor een dienstverlener voor de afvalinzameling. In 2024 zetten we op basis van dit besluit vervolgstappen die moeten leiden tot een nieuwe DVO na 2025.

We brengen zoveel mogelijk bovengrondse inzamelpunten voor afval, ondergronds.

- Hondenpoepoverlast

We stellen nieuw Hondenbeleid op waarin de focus ligt op goede voorzieningen voor honden, duidelijke regels en goede informatievoorziening voor alle inwoners. In 2024 stellen we het nieuwe beleid voor aan de gemeenteraad.

- Laadinfrastructuur

Op basis van de door de raad vastgestelde visie op de laadinfrastructuur actualiseren wij regels voor het plaatsen van laadpalen.

- Onderhoudsniveau buitenruimte

Het afgesproken beeldkwaliteitsniveau bepaalt het kwaliteitsniveau van groen. Een beeldkwaliteitsniveau wordt gevormd door verschillende categorieën, elk gelinkt aan specifieke kwaliteitsniveaus. Deze kwaliteitsniveaus gaan we evalueren bij de opstelling van ons nieuwe groenbeleidsplan.

We zullen de Raad verschillende scenario's voorleggen, elk met verschillende beeldkwaliteitsniveaus en de bijbehorende budgetten. Hierbij streven we ernaar om de doelen uit het coalitieakkoord op te nemen plus onze duurzaamheidsambities met betrekking tot klimaatadaptatie en biodiversiteit. Hiermee zorgen we voor helderheid over wat "goede kwaliteit" inhoudt.

- Openbaar vervoer

We onderzoeken of we binnen de lopende openbaar vervoerconcessie verbeteringen kunnen doorvoeren. In voorbereiding op de nieuwe concessie zijn de criteria bereikbaarheid, kwaliteit, passend en betaalbaar voor ons leidend.

- Vervoer over water

We blijven bij de provincie ook inzetten op uitbreiding van de mogelijkheden voor het vervoer over water.

- Parkeerdruk bedrijfsbussen

Binnen de kaders van onze parkeernota onderzoeken we of de parkeerdruk van (steeds groter wordende) bedrijfsbussen kunnen aanpakken.

- Speelruimteplan

We inventariseren waar we speelplekken moeten renoveren en waar we mogelijk extra speelvoorzieningen kunnen realiseren en voeren het speelruimteplan uit.

- Toegankelijkheid

We houden onze openbare ruimte en voorzieningen toegankelijk voor iedereen. De toegankelijkheidsregels voor de inrichting van de buitenruimte worden in 2023 of begin 2024 ter vaststelling aan de raad aangeboden. Op grond van deze regels passen we de inrichting van de buitenruimte gefaseerd aan.

- Van Ticheltplantsoen

We willen de verblijfskwaliteit van dit park vergroten. We maken hiervoor een concreet plan waarbij we de directe omgeving van het park betrekken.

- Verkeersveiligheid

We investeren in de veiligheid van alle verkeersdeelnemers en houden daarbij rekening met diverse ontwikkelingen. Denk daarbij onder andere aan (elektrische) fietsen die steeds harder gaan. Daarom kan het nodig zijn om snelheidsbeperkende maatregelen voor fietsers op te leggen. We blijven speciale aandacht houden voor onveilige verkeerssituaties rondom scholen. In het kader van het programma 'School op SEEF' willen we samen met scholen, kinderen, ouders en politie alle schoolomgevingen veilig maken.

Het ontwerp voor de herinrichting van de Laan van Welhorst ter hoogte van Hoogambacht zijn in overleg met belanghebbenden in 2023 uitgewerkt en worden ter vaststelling aan de raad aangeboden. Na positieve besluitvorming door de raad gaan we in 2024 starten met het voorbereiden en realiseren van de herinrichting van de Laan van Welhorst.

- Viaduct A16

De komende periode gaan we samen met onze buurgemeente en de ondernemersvereniging een lobby opzetten richting Rijkswaterstaat en andere betrokkenen om een tweede viaduct over de A16 zo snel mogelijk te realiseren. Wij zijn bereid hier substantieel aan bij te dragen.

- Wandel- en looproutes

We willen mooie en veilige wandel- en hardlooproutes voor onze inwoners. We onderzoeken hoe we de oversteekplaatsen kunnen verbeteren.

Lopende grote beleid trajecten

- Beleidsplan Openbare Verlichting

De hoge energieprijzen en de ontwikkelingen in de techniek hebben ons beleidsplan ingehaald. In 2023 en 2024 kijken we hoe we slim onze openbare verlichting verder kunnen verduurzamen om zo het energieverbruik verlagen. Indien nodig, herijken we het beleidsplan Openbare Verlichting.

- Gemeentelijk rioleringsplan

Ons Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) loopt in 2024 af. Door de Omgevingswet gaan wij als vervanging daarvan een Water- en rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 opstellen.

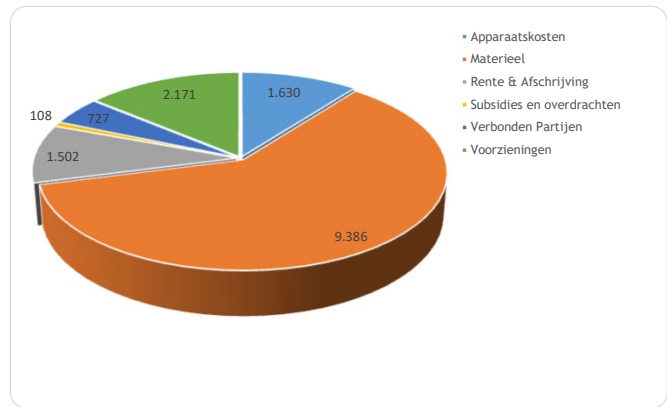
Wat mag het kosten ?

(bedragen x € 1.000)		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2026	2027
PMA3	Buitenruimte	2024	2025	2026	2027
Taakveld Lasten per taakveld					
2.1	Verkeer en vervoer	4.259	4.383	4.423	4.443
2.5	Openbaar vervoer	177	180	180	180
5.73	Openbaar groen (prog 3)	3.059	2.939	2.869	3.045
7.2	Riolering	2.530	2.504	2.493	2.481
7.3	Afval	4.193	4.266	4.409	4.355
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	661	658	659	660
8.13	RO Vastgoedregistratie (prog 3)	173	173	173	173
Totaal lasten Buitenruimte		15.052	15.103	15.206	15.337
Taakveld Baten per taakveld					
2.1	Verkeer en vervoer	-191	-191	-191	-191
7.2	Riolering	-2.953	-2.953	-2.953	-2.953
7.3	Afval	-5.393	-5.420	-5.598	-5.598
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-743	-743	-743	-743
Totaal baten Buitenruimte		-9.280	-9.307	-9.485	-9.485
Geraamd totaal saldo van baten en lasten Buitenruimte		5.772	5.796	5.721	5.852

Buitenruimte

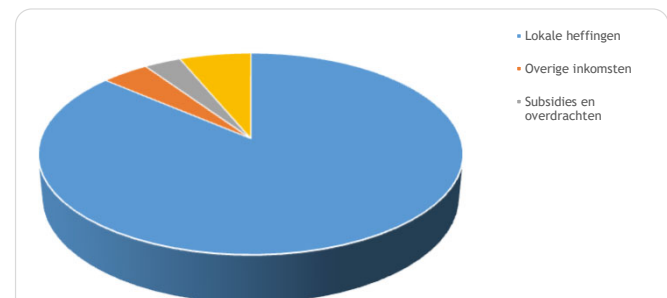
(bedragen x € 1.000)

Apparaatskosten	1.630
Materieel	9.386
Rente & Afschrijving	1.502
Subsidies en overdrachten	108
Verbonden Partijen	727
Voorzieningen	2.171
Eindtotaal	15.525

Uitgaven 2024**Buitenruimte**

(bedragen x € 1.000)

Lokale heffingen	8.541
Overige inkomsten	416
Subsidies en overdrachten	322
Voorzieningen	624
Eindtotaal	9.903

Inkomsten 2024

Programma 4 Veiligheid, Dienstverlening, Bestuur en Middelen

Collegewerkprogramma

- Bestuursstijl

We voeren het werken met startnotities in om de raad aan de voorkant van grote trajecten of trajecten waarin veel verschillende belangen spelen, goed in positie te brengen.

- CAI-gelden

In 2024 gaan we verder met het bestuur van de Stichting CAI in gesprek over de besteding van de resterende CAI-gelden, passend bij de maatschappelijke opgaven waar we voor staan.

- Dienstverlening

Als we een dienst digitaal kunnen leveren, dan doen we dat. Persoonlijk contact blijft altijd mogelijk. We richten onze publiekshal zo in dat persoonlijke contact mogelijk blijft. De komende bestuursperiode onderzoeken we hoe we het gemeentehuis dusdanig kunnen inrichten dat we op een vriendelijke en efficiënte manier inwoners en ondernemers kunnen ontvangen en van dienst kunnen zijn. We willen de komende bestuursperiode ook onderzoeken of er meer (burger)zakenproducten zijn die we thuis kunnen bezorgen.

We zetten in op het behouden van onze openingstijden. We zorgen ervoor dat we inwoners en ondernemers die op wat voor manier dan ook contact zoeken met de gemeente zo snel duidelijk mogelijk helpen. In onze continue meting naar de klanttevredenheid nemen we ook dit aspect mee.

We doen een onderzoek naar de inrichting en verduurzaming van het gemeentehuis in het kader van de dienstverlening.

- Herinrichting gemeentehuis

Het huidige gemeentehuis is verouderd. Naast technische veroudering is ook sprake van functionele veroudering. Het gemeentehuis voldoet niet meer aan de hedendaagse kwaliteits- en duurzaamheidseisen. Na revitalisering is binnen Cascade geen plek meer voor het huisvesten van het Consultatiebureau en het jeugd- en welzijnsteam. Zij moeten bij voorkeur ondergebracht worden in het gemeentehuis. De afgelopen jaren is het hybride werken, het deels thuiswerken en deels op kantoor, gemeengoed geworden. Al deze ontwikkelingen samen maken het noodzakelijk om een integraal onderzoek te doen naar wat nodig is en om keuzes te kunnen maken hoe wij een duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis gaan realiseren. We zijn in 2023 gestart met een scenariostudie. In 2024 zullen we de resultaten van deze studie met de raad bespreken.

- Financiële strategie

We blijven de komende tijd werken aan een financiële strategie, die het mogelijk maakt om financiële ruimte te creëren voor onze ambities. Het inzetten van reserves, is één van de scenario's.

- Lokale belastingen en heffingen

Onze heffingen zijn hoogstens kostendekkend. Op onze lokale belastingen passen we alleen de inflatiecorrectie toe. Alleen wanneer de belangrijkste voorzieningen onder druk komen te staan, voeren we een extra verhoging van de lokale belastingen door. Los daarvan loopt er tot en met 2024 een pilot voor het ondernemersfonds. Hiervoor worden de OZB tarieven voor niet-woningen verhoogd voor de gebruikers en eigenaren. De extra inkomsten keren we uit aan de stichting Ondernemersfonds. In 2024 gaat voor afval het recycletarief in.

- Nota verbonden partijen/ visie op regionale samenwerking

We bundelen de Nota Verbonden Partijen en de Visie op Regionale Samenwerking in één stuk en bieden dit in het eerste kwartaal van 2024 aan ter vaststelling door de raad. In dit document zijn onze visie, ambities en kaders opgenomen voor deelname aan en sturing op verbonden partijen. De nieuwe manier van samenwerking in de Groeiagenda, de Smart Delta Drechtsteden en het sociaal domein is hierin verwerkt.

- Openbare Orde en Veiligheid

Wij bekijken het veiligheidsdomein integraal en werken op basis van het integraal veiligheidsplan de benodigde capaciteit verder uit. We hebben de BOA-capaciteit beperkt uitgebreid, maar zetten de lobby voor versterking van de politiecapaciteit voort. Daarnaast vraagt ondermijning toenemende aandacht. In 2024 zetten we hier in samenwerking met de buurgemeenten verder op in.

- Participatie

We gaan voortvarend verder met de participatiecoach en de organisatie om participatie goed te borgen in de interne werkprocessen. Als we nieuwe projecten of beleid met een grote impact op de Ambachtse samenleving initiëren, maken we eerst een participatieplan. We nemen participatie op in de college- en raadsadviezen (inclusief startnotities), we evalueren participatietrajecten en nieuwe medewerkers volgen de basistraining.

Ook stimuleren we externe initiatiefnemers om zelf aan de slag te gaan met het betrekken van de omgeving bij hun plannen. Dit is een verplichting vanuit de nieuwe Omgevingswet. Het college stelt hiervoor een participatieleidraad op.

- Zelfstandigheid

Wij blijven een zelfstandige gemeente met een eigen, krachtige en zelfstandige organisatie. Wij zullen niet nog meer bevoegdheden overdragen. In de paragraaf Bedrijfsvoering gaan we in op de manier waarop we onze organisatie op het vereiste kwalitatieve niveau krijgen en houden.

Lopende grote beleid trajecten

- Ondernijning

In 2024 komt er extra capaciteit op het thema ondernijning om de acties van het plan van aanpak ondernijning uit te werken. Deze acties zijn onder te verdelen in verschillende thema's: basis op orde, werken aan bewustwording, lokale aanpak van casuïstiek, communicatie en samenwerking binnen Drechtsteden-Buiten.

Binnen het thema basis op orde gaat de gemeente in 2024 aan de slag om ondernijning gerelateerd beleid van de gemeente te vernieuwen of te ontwikkelen. Het tweede thema is de focus op bewustwording. Hierbij is het van belang dat de bewustwording van ondernijning binnen de gemeente en in de samenleving wordt verbeterd. In 2024 organiseren we verschillende bijeenkomsten om de bewustwording te vergroten. Het derde thema is de lokale aanpak van casuïstiek. Hierbij is het grootste belang om de integrale overleggen te behouden en vervolg te geven aan signalen van ondernijning. In 2024 voert de gemeente minimaal 4 integrale controles uit op basis van ontvangen signalen van ondernijning. Het vierde thema is communicatie. In 2024 communiceert de gemeente actief over de aanpak van ondernijning, integrale controles en resultaten met nieuws- en persberichten. Het laatste thema is de samenwerking binnen Drechtsteden-Buiten. In 2024 intensiveren we de samenwerking met de andere gemeenten in Drechtsteden-Buiten op het gebied van ondernijning. De gemeenten trekken hierbij samen op in communicatiecampagnes en de aanpak van grensoverstijgende problematiek.

- Smart Delta Drechtsteden - groeiagenda

In 2024 is de herijkte Groeiagenda de basis voor het samenwerken in het ruimtelijk-economisch domein. De herijkte Groeiagenda zet een nieuw accent, waarbij de ambitie om brede welvaart te realiseren centraal staat. In de Drechtsteden bouwen we gezamenlijk aan een economisch sterke regio, waar het fijn wonen, werken, studeren en leven is. Daarbij horen een gezonde, groene en veilige omgeving, financiële stabiliteit, en sociale verbondenheid. In de komende jaren zetten we daarom in op een meer kwalitatieve en integrale benadering van opgaven, het versterken van de uitvoeringskracht en een hechtere samenwerking met onderwijs en ondernemers.

In het Uitvoeringsprogramma 2024 zijn de ambities geconcretiseerd en financieel vertaald. Naast nieuwe ambities bevat het uitvoeringsprogramma ook doorlopende activiteiten. Op basis van de herijkte Groeiagenda zijn structurele intensiveringen in het Uitvoeringsprogramma opgenomen. In 2023 is gewerkt aan een hernieuwd en meer flexibel financieringsmodel, uitgaande van een basisfinanciering met aanvullende programmafinanciering op de thema's. In de Kadernota 2025 kan hiermee rekening worden gehouden.

Indicatoren begroting 2024	Hendrik-Ido-Ambacht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Bron	Toelichting
Zet op: alle getallen, bedragen en percentages zijn afgerond	2021									
Programma 4 Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen										
<i>Veiligheid</i>										
Diefstal/inbraak woningen (per 10.000 inwoners)	7	6	6	10	11	5	8	2	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal diefstallen en inbraak woningen
Vernielingen c.q. zaakbeschadigingen (per 10.000 inwoners)	44	29	34	27	38	25	38	17	Waarstaatjegemeente.nl	Specifiek het aantal vernielingen c.q. zaakbeschadigingen
<i>Middelen</i>										
Netto schuld (per inwoner)	€ 2.807	€ 2.592	€ 1.310	€ 1.138	€ 2.527	€ 2.119	NB	€ 1.108	Jaarstukken gemeenten	Vaste schulden met een looptijd >1 jaar minus uitstaande leningen, afgezet tegen het totaal aantal inwoners.
Reserves (per inwoner)	€ 785	€ 880	€ 1.625	€ 101	€ 662	€ 522	NB	€ 605	Jaarstukken gemeenten	Alleen algemene reserves (weerstandvermogen)
Berekeningen netto schuld per inwoner	Hendrik-Ido-Ambacht 2021	Hendrik-Ido-Ambacht 2022	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam		
Vaste schulden met looptijd > 1 jaar	€ 91.875.000	€ 84.917.000	€ 59.875.000	€ 33.684.000	€ 119.835.000	€ 46.337.000	NB	€ 21.375.000		
Uitstaande leningen	€ 4.152.000	€ 2.836.000	€ 17.744.000	€ 4.238.000	€ 6.632.000	€ 3.767.000	NB	€ 858.000		
Netto schuld	€ 87.723.000	€ 82.081.000	€ 42.131.000	€ 29.456.000	€ 113.203.000	€ 42.570.000	NB	€ 20.517.000		
Aantal inwoners	31.255	31.665	32.170	25.895	44.795	20.090	NB	18.515		
Schuld per inwoner	€ 2.807	€ 2.592	€ 1.310	€ 1.138	€ 2.527	€ 2.119	NB	€ 1.108		
Berekeningen reserves per inwoner	Hendrik-Ido-Ambacht 2021	Hendrik-Ido-Ambacht 2022	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam		
Algemene reserves per 1-1-2021	€ 24.529.000	€ 27.880.000	€ 52.291.000	€ 2.625.000	€ 29.671.000	€ 10.477.000	NB	€ 11.209.000		
Aantal inwoners per 1-1-2021	31.255	31.665	32.170	25.895	44.795	20.090	NB	18.515		
Reserves per inwoner	€ 785	€ 880	€ 1.625	€ 101	€ 662	€ 522	NB	€ 605		

Wat mag het kosten ?

(bedragen x € 1.000)		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2026	2027
PMA4	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	2024	2025	2026	2027
Taakveld Lasten per taakveld					
0.1	Bestuur	2.590	2.611	2.617	2.617
0.10	Mutaties reserves	2.066	2.630	212	66
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	549	589	12	89
0.2	Burgerzaken	1.372	1.383	1.429	1.447
0.4	Overhead	8.590	8.563	8.463	8.279
0.5	Treasury	-105	112	18	-37
0.61	OZB woningen	1.037	476	66	66
0.62	OZB niet-woningen	253	260	260	260
0.64	Belastingen overig	15	16	16	16
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	463	-113	-459	-462
0.8	Overige baten en lasten	256	256	256	256
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.396	2.478	2.478	2.478
1.2	Openbare orde en veiligheid	711	711	586	586
Totaal lasten Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middele		20.193	19.972	15.954	15.661
Taakveld Baten per taakveld					
0.10	Mutaties reserves	-347	-288	-121	-97
0.2	Burgerzaken	-627	-643	-737	-762
0.4	Overhead	-26	-26	-26	-26
0.5	Treasury	-161	-159	-157	-157
0.61	OZB woningen	-4.830	-4.830	-4.830	-4.830
0.62	OZB niet-woningen	-2.235	-2.015	-2.015	-2.015
0.64	Belastingen overig	-257	-257	-257	-257
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-54.378	-54.463	-50.931	-50.656
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	-24	-24	-24	-24
Totaal baten Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middele		-62.885	-62.705	-59.098	-58.824
Geraamd totaal saldo van baten en lasten					
Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen		-42.692	-42.733	-43.144	-43.163

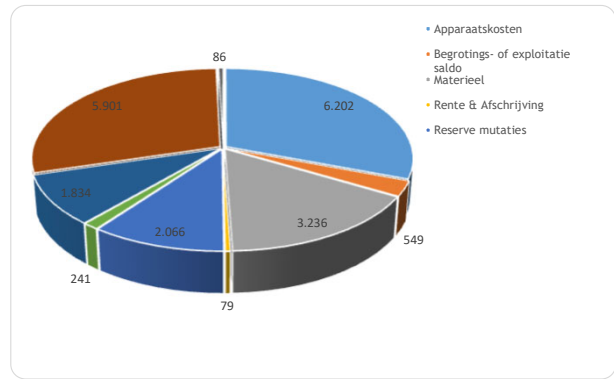

Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen

(bedragen x € 1.000)

Apparaatskosten	6.202
Begrotings- of exploitatie saldo	549
Materieel	3.236
Rente & Afschrijving	79
Reserve mutaties	2.066
Rijksbijdragen	241
Subsidies en overdrachten	1.834
Verbonden Partijen	5.901
Voorzieningen	86
Eindtotaal	20.193

Uitgaven 2024

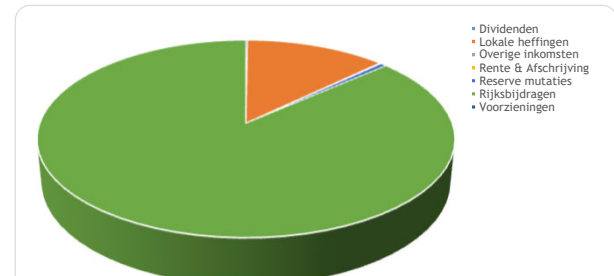

Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen

(bedragen x € 1.000)

Dividenden	92
Lokale heffingen	7.973
Overige inkomsten	26
Rente & Afschrijving	69
Reserve mutaties	347
Rijksbijdragen	54.378
Voorzieningen	0
Eindtotaal	62.884

Inkomsten 2024

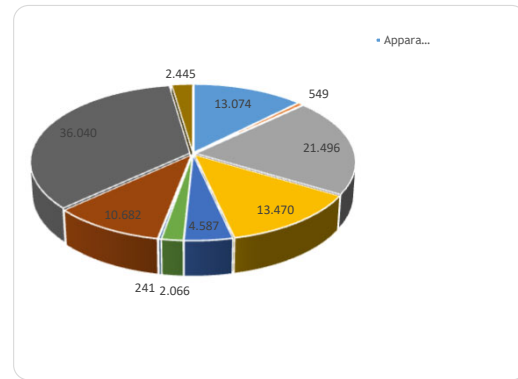

Totaal

(bedragen x € 1.000)

Apparaatskosten	13.074
Begrotings- of exploitatie saldo	549
Materieel	21.496
Mutaties onderhandenwerk	13.470
Rente & Afschrijving	4.587
Reserve mutaties	2.066
Rijksbijdragen	241
Subsidies en overdrachten	10.682
Verbonden Partijen	36.040
Voorzeningen	2.445
Eindtotaal	104.649

Uitgaven 2024

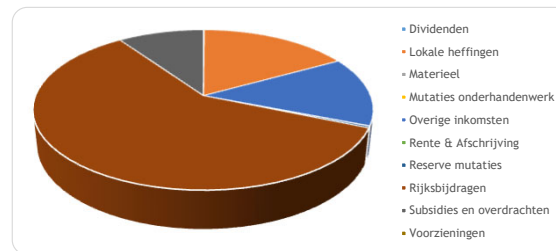

Totaal

(bedragen x € 1.000)

Dividenden	92
Lokale heffingen	17.629
Materieel	30
Mutaties onderhandenwerk	
Overige inkomsten	14.654
Rente & Afschrijving	69
Reserve mutaties	347
Rijksbijdragen	61.728
Subsidies en overdrachten	10.101
Voorzeningen	0
Eindtotaal	104.649

Inkomsten 2024

II - Paragrafen

Paragraaf 1. Weerstandsvermogen en risicoparagraaf

Inleiding

Om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen, moeten we ook de risico's in kaart brengen. Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en de weerstandscapaciteit om die risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële risico's op te kunnen vangen. De weerstandsratio is de weerstandscapaciteit gedeeld door de omvang van de risico's.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit algemene reserves en onbenutte belastingcapaciteit. Bestemmingsreserves en voorzieningen zijn in feite niet vrij beschikbaar en tellen niet mee voor de weerstandscapaciteit. In de Nota Reserves en Voorzieningen 2011 is het beleid voor het gewenste weerstandsvermogen vastgesteld.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit richt zich op de gemeentelijke heffingen: de OZB, de afvalstoffenheffing, het rioolrecht en de overige rechten. Er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit wanneer het gemeentelijke OZB-tarief lager is dan het normtarief dat geldt voor artikel 12-gemeenten en/of wanneer de ander genoemde tarieven niet kostendekkend zijn. Voor een toelichting op de kostendekking verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Weerstandscapaciteit (x 1.000)	1-1-2023	1-1-2024	per inw.
Algemene reserves	25.304	20.922	742
Incidenteel beschikbaar	25.304	20.922	742
Beschikbaar voor "Onvoorzien"	25	25	1
<u>Onbenutte belastingcapaciteit</u>			
Afvalstoffenheffing	493	4	9
Riolering	0	0	0
<u>OZB</u>			
Opbrengst volgens art. 12 norm	7.874	9.772	276
Opbrengst volgens tarief HIA	6.352	7.066	188
Vrije ruimte	2.014	2.706	97
Marktgelden	62	63	2
Begraafplaatsen	0	0	0
Wabo	985	1.084	4
Burgerzaken	824	846	26
overige leges	243	153	6
Totaal vrije ruimte belastingen	4.128	4.852	135
<u>Totaal weerstandsvermogen</u>	<u>29.457</u>	<u>25.799</u>	<u>877</u>
(Incidenteel + Structureel)			

Risicobeleid

De doelstellingen voor risicomanagement zijn:

- tijdig inzicht krijgen in de risico's en het beheersen van deze risico's
- het beperken van de gevolgen van risico's;
- het risicobewust maken, ter voorkoming van risico's of het beperken van de gevolgschade;
- de beoordeling van het weerstandsvermogen in het kader van de BBV.

Definitie: In dit kader gaat het om financiële risico's, dat wil zeggen: gebeurtenissen die onze vermogenspositie positief of negatief beïnvloeden. Het risico wordt daarbij nader geconcretiseerd met de formule "kans x impact".

Risico's met een structureel karakter hebben structurele maatregelen nodig, zoals het afsluiten van verzekeringen, het treffen van voorzieningen, het bijsturen van de administratieve organisatie, het aanpassen van beleid en de begroting etc. Tegenvallers met een structureel karakter kunnen we incidenteel opvangen met het weerstandsvermogen, maar moeten vervolgens van structurele maatregelen worden voorzien. Exploitatierisico's die samenhangen met een recessie worden daarom (incidenteel) gerekend tot de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen: het risico op lagere rijksbijdragen, bijstandsverlening, bouwleges etc., maar moeten structureel worden aangepakt. Het bepalen van de risico's is altijd een momentopname en moet daarom regelmatig worden herijkt (lieft binnen de P&C cyclus).

Bij de inventarisatie van de risico's in deze paragraaf betreft het de actuele risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Dit zijn risico's:

- die niet op een andere manier zijn te ondervangen;
- die een financieel nadelig gevolg kunnen hebben;
- die relevant zijn (lees: risico van materieel belang);
- die met redelijke zekerheid zich gaan voordoen en
- niet direct beïnvloedbaar zijn.

Voor de inventarisatie van de risico's gelden de volgende criteria:

- In het kader van het weerstandsvermogen zijn in principe alleen de financiële risico's van toepassing waarvoor vooralsnog geen of onvoldoende beheersmaatregelen aanwezig zijn.
- Voor invulling van het begrip 'risico van materiële betekenis' is gekozen voor een norm van 0,5% van de totale uitgaven van de gemeente, t.w. € 0,3 mln. Dus richten we ons op risico's die een financiële impact kunnen hebben van € 0,3 miljoen of meer. Door clustering van een aantal kleinere risico's binnen een programma, kan eventueel een al te strikt gebruik van deze minimum norm worden ondervangen.
- Voor de beschouwing van de risico's wordt een tijdshorizon gehanteerd van 4 jaar.

De risicoberekening

Per risico wordt op hoofdlijnen toegelicht wat het risico inhoudt. Vervolgens maken we op basis van de beschikbare informatie een inschatting over de omvang van het risico en de mate van zekerheid dat het risico zich voordoet. De mate van zekerheid duiden we als volgt: zeer laag (10%), laag (30%), gemiddeld (50%) en hoog (80%). Daarnaast wordt bekeken of het risico structurele of incidentele gevolgen heeft.

Risico verbonden partijen

Wij zijn eigenaar van een aantal verbonden partijen. Daardoor lopen wij ook indirecte risico's. Voor onze grote verbonden partijen maken we een inschatting welk risico wij als eigenaar in onze eigen risicoparagraaf moeten opnemen. Dit zijn:

- De GR Sociaal: onze bijdrage is circa 17,1 miljoen (5,5%), waarvan 5,5 miljoen doeluitkering inkomensvoorziening (BUIG).
- De bijdrage aan de gemeente Dordrecht voor het service onderdeel, de GBD, de OCD, Drechtsteden Dienstverlening, Boa's en de groei agenda is circa 4,6 miljoen
- De OZHZ: onze bijdrage is circa 7 ton (2,2%).
- De VRZHZ: onze bijdrage is circa 2,2 mln (5,4%).
- De Dienst Gezondheid & Jeugd: onze bijdrage is zo'n 2,1 mln en SOJ 9,1 mln (6,5%).
- Natuur- en recreatieschap IJsselmonde: circa 2 ton (16%).

In de begrotingen van deze partijen zijn de risico's niet altijd in cijfers uitgedrukt en zeker niet opgeteld tot een gewogen gemiddelde. Inhoudelijk hebben veel risico's een relatie met rijksmaatregelen en/of decentralisaties, m.n. op het gebied van sociale zekerheid. Extra aandacht gaat daarbij uit naar de (prognose van de) tekorten op de inkomensvoorziening bij de GRD/SDD en de verwachte tekorten bij de Serviceorganisatie van de DG&J. Ons risico schatten wij in als maximaal 10% van onze bijdragen.

Conclusie verbonden partijen

Alles tezamen resulteert een cumulatief bedrag van ongeveer € 2,9 miljoen. Beheersmaatregel: het actief bewaken in de ambtelijk en bestuurlijke overlegvormen.

Risico Grondexploitaties

Voor de grondbedrijf complexen geldt dat het niet alleen om negatieve, maar ook om positieve risico's gaat. De begrote eindwaarde kan door marktrisico's immers zowel nadeliger als voordeliger uitvallen dan de prognose. Daarnaast zijn er verschillende mogelijkheden tot bijsturing, bijvoorbeeld in tempo, programmering etc. Ook eventuele subsidies kunnen een positief risico met zich meebrengen. Jaarlijks leggen we de risico's van de lopende grondexploitaties ter kennisname voor aan de raad in de geactualiseerde GREX'en. Als we een verlies voorzien, wordt een 'voorziening' gevormd. Voor de algemene en specifieke risico's is een algemene reserve Grondbedrijf gevormd (en een 'voorziening' voor ons aandeel in het voorziene verlies De Volgerlanden). Grondexploitaties kennen **algemene** risico's zoals rente- en prijsmutaties, tijdsplanningen en afzetrisico's en **specifieke** projectrisico's. Bovendien geldt dat de risico's in zo'n grex op basis van onderzoek zo goed mogelijk, maar enigszins voorzichtig worden geraamd. Hierdoor kunnen zowel voor- als nadelen optreden. Voor een uitgebreide toelichting op de Grex'en en risico's verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid en de Grex'en zelf.

Volgerlanden

De Grex 2023 kent een maximale risicobuffer van 1,4 mln (met 90% zekerheid), en een negatief verwacht saldo op netto contante waarde van 6,5 miljoen.

Ambachtsezoom

De Grex 2023 fase 1 kent een maximale risicobuffer van 1,1 miljoen (met 90% zekerheid), en een verwacht positief saldo van 3,8 miljoen (waarvan reeds voor 1,8 mln winst is genomen).

Genieterrein-Waterbusplein

De Grex 2023 kent een maximale risicobuffer van 0,3 miljoen (met 90% zekerheid), en een verwacht negatief saldo van 4,3 miljoen op netto contante waarde, dat door een voorziening is afgedekt.

Conclusie grondexploitaties

Om het gecombineerde risico te bepalen, moet ook rekening worden gehouden met de verwachte positieve resultaten. Dat is ten dele in de boeken verwerkt. Ons aandeel in het risico's Volgerlanden, Ambachtsezoom en Waterbusplein, minus het nog niet geboekte positieve resultaat

Ambachtsezoon en Volgerlanden resulteert in een gecombineerd risico van 1,9 miljoen met een gemiddelde kans van optreden (50%).

Risico Algemene uitkering / decentralisaties

De effecten van rijksmaatregelen zijn voor de middellange termijn allermint zeker. De macro-economische ontwikkelingen zijn moeilijk te voorspellen, laat staan de bestuurlijke vertaling door het Rijk naar de uitkeringen voor gemeenten en/of verdeelmodellen. Dat geldt in het bijzonder voor het sociale domein. Voor de drie decentralisaties Jeugdhulp, WMO en Participatiewet met hun kortingen zijn de effecten zorgwekkend, zowel voor het totaal als voor een individuele gemeente (het verdeelmodel). Deze middelen zijn onderdeel geworden van de algemene uitkering.

Specifiek risico

Het gemeentefonds heeft een herijking ondergaan. Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds op een andere wijze berekend dan we voorheen gewend waren. Tot die tijd zijn we redelijk zeker van onze inkomsten, mede door het vastzetten van het zogeheten accres. Het Coelo heeft het effect van de herijking van het gemeentefonds becijferd op een gezamenlijk tekort van 3,9 miljard euro vanaf het jaar 2026. Het Rijk heeft besloten de gemeenten tegemoet te komen met een incidentele bijdrage in het gemeentefonds van 1 miljard euro in het jaar 2026.

In het afgelopen jaar is een principe akkoord bereikt tussen het Rijk en de gemeenten omtrent het financieel kader van de Hervormingsagenda Jeugd. De effecten hiervan (bevrozen van rijksinkomsten voor de jaren 2024 en 2025) zijn verwerkt in de meicirculaire 2023. De jaren na 2025 blijft de besparing ingeboekt.

Conclusie algemene uitkering en doeluitkeringen

In onze P&C instrumenten anticiperen we zo goed mogelijk op plannen van het Rijk (taakstellingen). Dat geldt ook voor eventuele herverdelingseffecten. Voor deze risicoparagraaf houden we rekening met een nadelig restrisico ter grootte van 5% van ons taakveld Algemene Uitkering = € 2,7 miljoen.

Incidentele, algemene risico's

Naast de specifieke risico's kennen we ook incidentele, algemene risico's, zoals een beroep op onze achtergestelde garantieverstrekingen. Deze bedragen in totaal circa € 50 miljoen. Ook een hogere loon- of prijsstijging dan geraamd valt hieronder: een omzet van circa € 105 miljoen, inclusief GREX'en en verbonden partijen. De kans bovenop de al eerder beschreven risico's wordt ingeschat op extreem laag, oftewel 1 procent.

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de pensioenen van (oud-)wethouders, voor dit risico hebben we een voorziening gevormd.

Recapitulatie

Omdat de risico's van verbonden partijen en rijksuitkeringen semi-structureel zijn worden deze tweemaal meegeteld in de hierna opgenomen totaal telling.

SAMENVATTING (x € 1.000)	BG 2023	BG 2024
Programma 1 - Sociaal, Welzijn en Educatie		
Verbonden partijen algemeen	4.656	5.796
Verbonden partijen SDD en SOJ specifiek	2.973	
Programma 2 - Ruimtelijke Ordening, Economie en Wonen		
Grondexploitaties	900	950
Programma 4. Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen		
Algemene uitkering en overige rijksbijdragen	2.450	2.700
Algemeen	1.540	1.550
Totaal risico's	12.519	10.996
Weerstandscapaciteit	29.457	25.799
Weerstandsratio	2,4	2,3

Financiële kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Hierna volgt een overzicht gegeven van de verplichte, financiële kengetallen afgezet tegen de normen van de VNG. Zoals bekend is onze schuldquote hoog door onze relatief grote grondexploitatie Volgerlanden. Tegelijkertijd zien we dat door ons voorzichtige, solide, financiële beleid de trend van alle financiële kengetallen positief is. Dat geldt ook voor onze weerstandsratio die we hiervoor berekend hebben.

Wanneer we de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie bekijken, kunnen we concluderen dat de gemeente financieel gezond is.

<i>Recapitulatie</i>	<i>voldoende</i>	<i>onvoldoende</i>	2024	2025	2026	2027
<i>Netto schuldquote</i>	<100%	>130%	83%	68%	55%	53%
<i>Netto schuldquote gecorr. voor verstrekte leningen</i>	<100%	>130%	81%	66%	53%	50%
<i>Solvabiliteitsratio</i>	>50%	<30%	26%	27%	32%	36%
<i>Grondexploitatie</i>	>100%	<130%	42%	30%	17%	5%
<i>Structurele exploitatieruimte</i>	<50%	>100%	17,2%	18,6%	13,7%	3,8%
<i>Belastingcapaciteit</i>	<100%	>120%	106%	114%	114%	114%

Voor de gedetailleerde berekening van bovenstaande kengetallen wordt verwezen naar de bijlage.

Paragraaf 2 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente, zoals de stand van de leningen portefeuille, de rente ontwikkeling, de kasgeldlimiet en de garantstellingen.

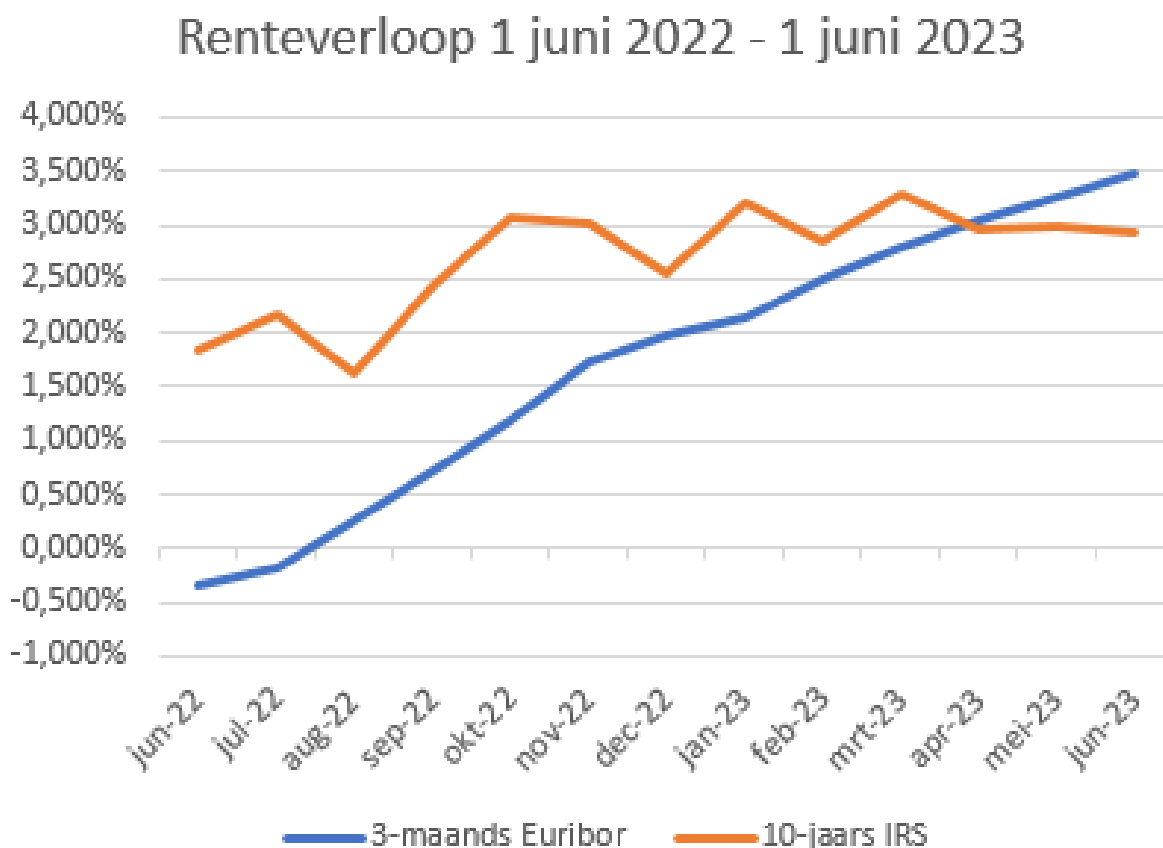
Het kader voor het geldstromenbeleid is het op 8 december 2015 door de gemeenteraad vastgestelde Financieringsstatuut en de algemene wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat dit zo goedkoop mogelijk gebeurt door de kasgeldlimiet optimaal te benutten en dat zoveel mogelijk (goedkoop) kort vermogen wordt aangetrokken. Bij het aantrekken van lang geld proberen we zoveel mogelijk te anticiperen op de meerjarige kapitaalbehoefte en het spreiden van rente risico's.

Rente ontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) laten de afgelopen maanden een sterk oplopende trend zien. Dit houdt nauw verband met de beleidsrente van de ECB, omdat die meerdere keren is verhoogd. Dit doet de ECB om de inflatie te beteugelen en terug te brengen naar 2%. De verwachting is dat de stijging van de kortlopende rente zal afvlakken en dat de ECB de beleidsrente nog maar een half procentpunt gaat verhogen.

De 10-jaarsrente is begin juni gestegen naar een niveau van 2,92%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio juni 2023 circa 0,20% (20 basispunten). Het afgelopen jaar heeft de rente zicht als volgt ontwikkeld:

Langlopende leningen

De totale gemeentelijke langlopende leningenportefeuille valt in twee delen uiteen, te weten een deel voor de Algemene Dienst en een deel voor De Volgerlanden. Voor 2024 verwachten we een langlopende lening aan te trekken van 5 miljoen euro voor De Volgerlanden. De aflossingen van de leningen voor De Volgerlanden kunnen volgens de meest recente grondexploitatie opgebracht worden door de grondverkopen in 2024.

Conclusie: In verhouding tot de grootte van de gemeente kennen wij met het project De Volgerlanden een bijzonder grote grondexploitatie, waardoor onze gemeente één van de hoogste schuldquote van Nederland kent (zie voor de kengetallen in de paragraaf 1. Weerstandsvermogen). Nu dit project vergevorderd is, neemt onze schuldpositie en schuldquote flink af. Voor een gedetailleerd meerjarenoverzicht van al onze geldleningen verwijzen naar de bijlagen, daarin is te zien dat we eind 2026 circa 40 miljoen aan langlopende geldleningen verwachten.

Verwachte leningenportefeuille	Stand per	Nieuwe lening	Aflossingen	Stand per
	1-1-2024	2024	2024	31-12-2024
Algemene Dienst	€ 49.625	€ -	€ 4.125	€ 45.500
De Volgerlanden	€ 27.333	€ 5.000	€ 12.333	€ 20.000
Totaal	€ 76.958	€ 5.000	€ 16.458	€ 65.500

Renterisico korte termijn: de kasgeldlimiet

De externe financieringsbehoefte wordt ingevuld met kortlopende en langlopende leningen. Bij het aantrekken van kortlopende geldleningen met een looptijd tot 1 jaar, moeten we rekening houden met de kasgeldlimiet, gemaximeerd in de Wet fido. De kasgeldlimiet is gelijk aan 8,5% van het begrotingstotaal. De Wet fido bepaalt ook dat maximaal drie achtereenvolgende kwartaaloverschrijdingen zijn toegestaan. Oogmerk van het door de servicegemeente uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten.

Berekening kasgeldlimiet		Bedragen x € 1.000			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Begrotingstotaal 2024	€ 105.000				
Limiet 8,5% van Totaal begroting	€ 8.925	€ 8.925	€ 8.925	€ 8.925	€ 8.925
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)		€ 4.000	€ 6.000	€ 7.000	€ 6.000
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)		€ 4.925	€ 2.925	€ 1.925	€ 2.925

Renterisico lange termijn: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. De norm heeft als doel om het toekomstig renterisico op de lange financiering te beperken door spreiding in de aflossingen en renteherzieningen af te dwingen. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Uit deze tabel blijkt dat de gemeente in 2024 de renterisiconorm niet zal overschrijden.

Renterisiconorm		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Renterisico's	2024	2025	2026	2027	
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	
Aflossingen	€ 16.458	€ 18.875	€ 14.785	€ 7.875	
Renterisico	€ 16.458	€ 18.875	€ 14.785	€ 7.875	
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal 2024-2027	€ 105.000	€ 105.000	€ 100.000	€ 86.000	
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	
Renterisiconorm	€ 21.000	€ 21.000	€ 20.000	€ 17.200	
Toetsing aan norm:	€ 4.542-	€ 2.125-	€ 5.215-	€ 9.325-	

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente door een tekort aan geldmiddelen niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen. Voor de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is dit risico beperkt, onder meer door een kredietlimiet van € 8 miljoen met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Dit krediet is per 1 januari 2019 herzien.

Kredietrisico's

De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht loopt kredietrisico op verstrekte geldleningen en leningen waarop een borgstelling is afgegeven.

Het totaalbedrag aan verstrekte geldleningen per eind 2024 is:

- Leningen aan woningcorporatie Rhiant: € 0,04 miljoen
- Woningfinancieringen gemeentepersoneel: € 1,2 miljoen
- Veiligheidsregio ZHZ (kazerne): € 1,2 miljoen
- Startersleningen: € 0,01 miljoen
- Lening VVOG: € 0,2 miljoen
- Totaal: € 2,7 miljoen

In april 2023 heeft de raad een budget van € 2.000.000,- beschikbaar gesteld om gefaseerd te storten in het fonds voor duurzaamheidsleningen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) voor het verstrekken van leningen. Beging september 2023 zijn er vier gemeentelijke investeringsleningen duurzaamheid aangevraagd.

In het kader van de uitvoering van het IHP zijn we bezig met de realisatie van schoolgebouwen, waarin het onderwijsgedeelte ook ruimte voor kinderopvang komt. We hebben met de schoolbesturen afgesproken dat de gemeente hiervoor aan de schoolbesturen geldleningen verstrekt. Voor de scholen in aanbouw zullen we geldleningen verstrekken voor totaal € 1,2 miljoen. Voor de scholen die nog gerealiseerd gaan worden, moeten we de bedragen nog bepalen.

Daarnaast staat de gemeente per 31 december 2024 voor € 67,3 miljoen garant.

- aan directe borgstellingen € 8,8 miljoen. Deze zijn verstrekt aan 2 organisaties:
  - o HVC Alkmaar (1,15 procent-belang; "getrapt" via GR Gevudo): € 7 miljoen
  - o Woningstichting Rhiant € 1,8 miljoen (1 lening)
- aan indirecte borgstelling € 58,5 miljoen, dat heeft betrekking op de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Gezien de zekerheidsstructuur rond de WSW is aan deze garantstellingen een relatief laag risico verbonden. Voor de specificatie van onze gewaarborgde leningen verwijzen we naar de Staat van gewaarborgde geldleningen.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mogen we een bedrag van 2 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer we het drempelbedrag overschrijden, moet het meerdere afgestort worden in de Schatkist. Op het schatkistsaldo wordt de daggeldrente (EuroSTR) vergoed en bedraagt op het moment van schrijven 3,4%.

Berekening drempel

Begrotingstotaal	€ 105.000
Relevant percentage	2,00%
Drempelbedrag (afgerond)	€ 2.100.000

Rente toerekening

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteren we in de begroting een omslagrente van 1,0 %.

Berekening rente omslag percentage	1-1-2024	
Boekwaarde investeringen per 1/1	153.752.541	
- grex Volgerlanden en het voorzien verlies	-38.022.623	
A. Totaal boekwaarde	115.729.918	
AF: Boekwaarde investeringen niet in omslag betrekken	-13.729.548	
B. Boekwaarde waarover rente wordt verdeeld	102.000.370	
C. Totaal financiering	107.080.126	
D. Financieringstekort + of overschot - (A-C)	8.649.793	
E. Totale rentelasten		1.041.012
AF: Rente niet in omslag te betrekken:		-115.457
F. Te verdelen rente		925.554
Werkelijk percentage omslagrente is F/ B *100		0,91%
Afgerond percentage omslagrente*		1%
rentetarief grex (VV/BT * gewogen %)		0,95%
afgerond		1%

Paragraaf 3 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen kunnen we onderverdelen in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding is gekoppeld aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB) en hondenbelasting. Deze heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Deze paragraaf bevat conform artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

- a. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- b. de geraamde inkomsten;
- c. een duiding van de lokale lastendruk en tarieven;
- d. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen plus kostendekkendheid;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

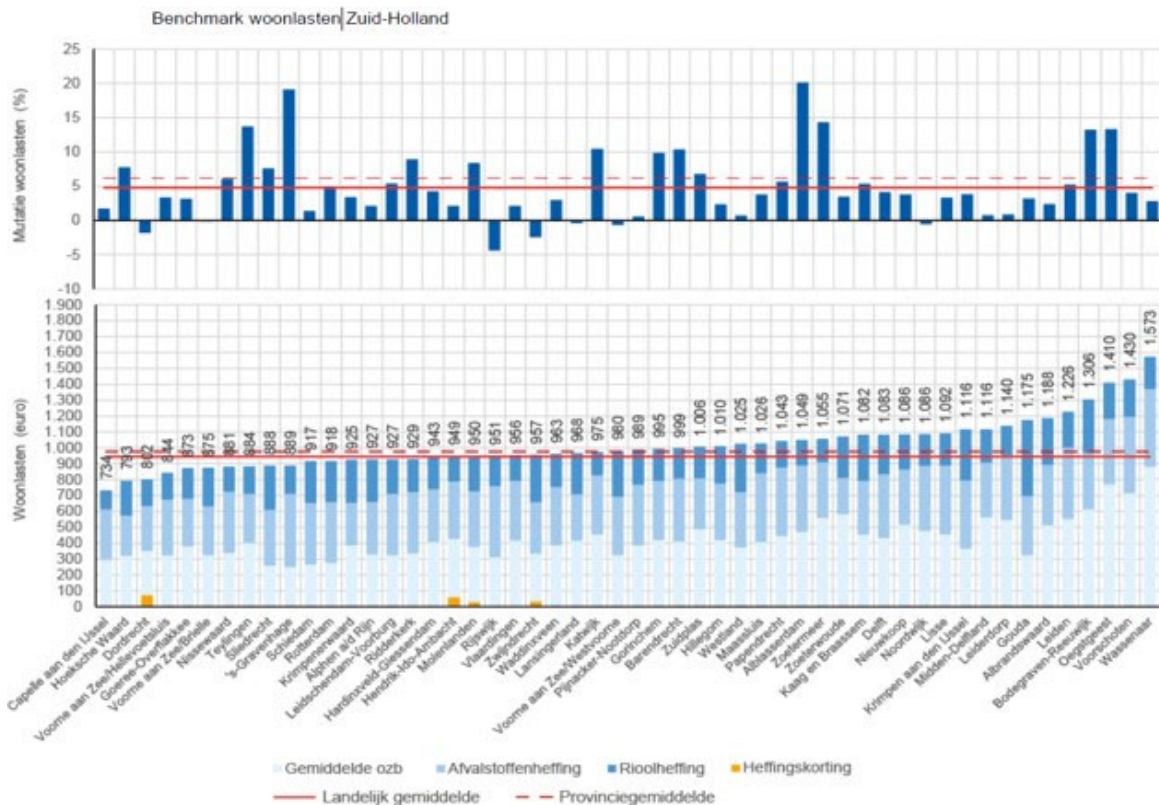
Ontwikkelingen en rijksbeleid

Herziening gemeentelijk belastinggebied

In het Coalitieakkoord 2021 - 2025 van het Rijk "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst" is opgenomen dat partijen een nieuwe financieringsystematiek voor medeoverheden voor de periode na 2025 willen uitwerken. Een en ander om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten. Daarbij wordt ook de mogelijkheid voor een groter gemeentelijk belastinggebied betrokken, inclusief alternatieven voor OZB.

Vervangen macronorm OZB door benchmark lokale lasten

Vanaf 2020 is de macronorm OZB vervangen door de jaarlijkse benchmark, waarin naast de OZB ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. De benchmark beoogt door meer vergelijking, de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten te bevorderen. De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting. Hierna is deze benchmark voor 2023 opgenomen uit de Coelo atlas 2023. De landelijke evaluatie van de benchmark staat gepland voor 2025. Ook zal gekeken worden naar de relatie tussen de afschaffing van de macronorm en de ontwikkeling van de lokale woonlasten.

Ondernemersfonds

Onroerendezaakbelastingen (OZB) De OZB zijn na de uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron en bestaan uit een eigenarenbelasting voor zowel woningen als niet-woningen en een gebruikersbelasting voor de niet woningen. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. Daarnaast is een gedeelte, namelijk € 294.000 in 2024, bestemd voor het Ondernemersfonds. Dit bedrag komt tot stand door een extra verhoging van de OZB-belasting op niet-woningen voor eigenaren en gebruikers. Dit betreft wel een voorlopige berekening, het definitieve bedrag wordt vastgesteld bij de vaststelling van de verordeningen in december. De gemeente keert de opbrengst als subsidie uit aan de Stichting Ondernemersfonds, die deze als 'trekkingsrecht' toewijst aan de gebieden of sectoren evenredig met wat deze opgebracht hebben.

Overzicht belastingopbrengsten en belastingdruk

Onderstaande tabel geeft een overzicht met de opbrengsten. De verschillen worden op de eerste plaats veroorzaakt door indexatie en groei van de gemeente. Bij de afvalstoffenheffing vindt een gedeeltelijke doorbelasting plaats van de (rijks)afvalstoffenbelasting. In het begrotingsjaar is circa 17% van de inkomsten van de gemeente afkomstig uit lokale heffingen. De lokale heffingen vormen daarom een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente.

Belastingopbrengsten (x € 1.000)	JR 2022	BG 2023	BG 2024	perc van totaal
Algemene dekkingsmiddelen (ongebonden heffingen)				
Onroerendezaakbelastingen	6.009	6.286	7.065	40%
Hondenbelasting	193	198	257	1%
Precariobelasting	0	0	0	0%
Subtotaal	6.234	6.484	7.322	42%
Gebonden heffingen				
Afvalstoffenheffing	4.297	4.669	5.064	29%
Rioolheffing	2.408	2.593	2.834	16%
Lijkbezorgingsrechten	441	523	565	3%
Bouwleges	1.282	755	1.056	6%
Burgerzaken + overige leges	481	383	712	4%
Marktgeld	39	50	54	0%
Subtotaal	8.948	8.973	10.286	58%
TOTAAL	15.182	15.457	17.608	100%

Belastingdruk	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde WOZ-waarde	281.000	309.000	336.000	391.000	402.000
OZB-eigenaar	311,34	325,37	327,26	358,93	375,41
Afvalstoffenheffing (meerpers.)	334,56	350,64	373,68	404,16	436,44
Rioolheffing eigenaar	125,76	128,52	130,31	138,38	149,45
Rioolheffing gebruiker (meerpers.)	58,32	59,52	60,24	63,96	68,88
Bijdrage woonlasten				-63,00	-76,00
Ontwikkeling lastendruk	830	864	891	902	954
% stijging tov vorig jaar		4,1%	3,2%	1,2%	5,7%

Toelichting

Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen het grootste deel van de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde (kolom 2024 is een voorlopige schatting) te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De OZB is na de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting voor zowel woningen als niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen (bedrijven, enz.). De gemeenteraad bepaalt de tarieven en daarmee de door belastingplichtigen te betalen belasting. De heffingsgrondslag is de waarde van de onroerende zaak. Deze wordt vastgesteld op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Voor 2024 gelden de WOZ-waarden met als waarde-peildatum 1 januari 2023. De verschuldigde OZB is een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te dekken. Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Vanaf 2024 geldt het recycletarief. Dan wordt een vast bedrag betaald plus een variabel deel op basis van het aantal worpen.

Rioolheffing

Met ingang van 2010 hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om de kosten voor het hemel- en grondwater en het afvalwater te verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de rioolheffing worden verhaald, wordt in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld.

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting mogen heffen op het houden van honden. De hondenbelasting is een zuivere belasting, die net als onroerendezaakbelasting, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit. In 2024 stellen we het nieuwe beleid voor aan de gemeenteraad. Vanaf 2023 is het tarief voor een tweede hond of meer gelijkgetrokken met het tarief voor de eerste hond. Hiervoor was het tarief van de tweede hond of meer hoger dan voor de eerste hond.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven over de kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven die in gemeentegrond liggen.

Op 1 juli 2017 is wetgeving in werking getreden die bepaalt dat gemeenten geen precariobelasting meer kunnen heffen over netwerken van nutsbedrijven.

Tarieven

In het algemeen zijn de woonlasten voor 2024 met 8% geïndexeerd. Het tarief van de OZB daalde de laatste jaren om de stijging van de WOZ-waarde te compenseren. Het tarief van de afvalstoffenheffing is met ingang van 2021 iets extra verhoogd om de kosten van de rijks afvalstoffenbelasting in 3 jaar / in 3 stappen te compenseren.

Voor de rioolheffing betalen eigenaren van panden een vast bedrag per jaar. Hierbij is de situatie van 1 januari bepalend. Daarnaast betalen ook gebruikers van panden rioolheffing.

De OZB percentages voor 2024 kunnen pas definitief worden berekend wanneer de stijging of daling van de WOZ-waarden bekend zijn. Deze zijn op dit moment onvoldoende bekend. In de tabel is een voorlopig tarief opgenomen. De verwachte stijging van de waarde van de woningen, leidt tot aanpassing van het tarief. Hierdoor geeft een stijging van de waarde, geen stijging van de belastingen.

Met de jaarlijkse voorstellen tot wijziging van de belastingverordeningen, worden de nieuwe tarieven voorgelegd. Op dat moment zijn de stijgingen van de WOZ-waarden bekend en kan het nieuwe tarief berekend worden.

OZB	2021	2022	2023	2024
Eigenaar woning	0,1088	0,0974	0,0918	n.n.b.
Eigenaar niet-woning	0,2593	0,2808	0,2993	n.n.b.
Gebruiker niet-woning	0,2093	0,2288	0,2387	n.n.b.

Afval	2021	2022	2023	2024
Meerpersoons	350,64	373,68	404,16	436,44
Eenpersoons	246,72	265,20	288,96	312,08
Stijging	4,8%	7,0%	8,5%	8,0%

Riool	2021	2022	2023	2024
Eigendom	128,52	130,31	138,38	149,45
Gebruik meerpersoons	59,52	60,24	63,84	68,88
Gebruik eenpersoons	29,76	30,12	31,92	34,44
Stijging	2,1%	1,3%	6,1%	8,0%

Honden	2021	2022	2023	2024
Tarief 1ste hond	125,28	126,96	134,76	145,44
Tarief 2e e.v. hond	205,56	208,44	134,76	145,44
Tarief kennel	746,88	757,32	804,24	868,56
Stijging	2%	1%	-2%	8%

Vergelijking andere gemeenten

Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) is het goed een vergelijking met andere gemeenten te maken. Ook het landelijk gemiddelde is hierin opgenomen.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2023 van COELO (www.coelo.nl) en geven de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden weer op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning.

Gemeente	Gemiddelde WOZwaarde	Tarief OZB ei	OZB genaar eig/gebr	Riool- heffing eig/gebr	Afval- stoffen- heffing	Tege- moet- koming	Totaal	Rangnr. meerpers. huish.
Dordrecht	368.000	0,0890	328	217	332	-75	802	35
Sliedrecht	364.000	0,0712	260	277	351		888	112
Hardinxveld-G'dam	389.000	0,1048	407	204	332		943	174
Hendrik-Ido-Ambacht	442.000	0,0918	406	202	404	-63	949	180
Zwijndrecht	375.000	0,0862	323	322	347	-35	957	191
Alblasserdam	387.000	0,1004	388	159	418		965	201
Papendrecht	385.000	0,1158	446	165	432		1043	281
Landelijk gemiddelde	474.000	0,0890	402	213	329		944	

De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige door financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen deze inkomensgrens verruimen naar 100% van de bijstandsnorm. Onze gemeente hanteert de zogeheten 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst om op deze manier de administratieve lasten voor de burger te verminderen en de afhandeltermijn te verkorten. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. De bedragen aan kwijtschelding zijn:

(x € 1.000)	JR 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Rioolheffing	20	24	29
Afvalstoffenheffing	136	148	160
Totaal	156	172	189

Kostendekking

kostendekkendheid	riool	afval	begraven	markt	bouwleges	burgerzk	overig
Kosten taakveld incl. kwijtschelding	2.006.840	4.353.316	661.006	92.869	1.108.408	1.307.220	108.602
mutatie reserve	535.654	-	-	-	-	-	-
Inkomsten excl. heffingen	-118.535	-328.784	-178.336	-7.206	-	-	-
Netto kosten taakveld	2.423.958	4.024.532	482.670	85.663	1.108.408	1.307.220	108.602
Overige toe te rekenen kosten:							
Overhead	202.791	207.331	290.415	13.638	1.005.042	163.001	129.519
btw	207.251	835.910	-	17.989	27.154	3.034	-
Totale kosten (a)	2.834.000	5.067.774	773.085	117.290	2.140.604	1.473.255	238.121
Opbrengst heffingen (b)	2.834.000	5.064.151	564.664	50.435	754.904	627.418	84.894
Onbenut	0	3.623	208.421	66.855	1.385.700	845.837	153.227
Dekking (b/a*100)	100%	100%	73%	43%	35%	43%	36%

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wegen, riolering, water, openbaar groen, gebouwen en afval-inzamelvoorzieningen vormen niet alleen belangrijke schakels in de gemeentelijke infrastructuur, maar leveren ook een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de gemeente. Ze hebben daarmee waarde voor de bereikbaarheid, de economie, de omgevingskwaliteit en de veiligheid. Om die waarde duurzaam en efficiënt in stand te houden, is een systematisch en planmatig beheer noodzakelijk. Het beheer is dan ook gericht op het duurzaam in stand houden van de gemeentelijke voorzieningen. Dit houdt in dat we kapitaalgoederen op een zodanige manier onderhouden dat tegen zo beperkt mogelijke kosten de voorzieningen voortdurend goed functioneren en er geen kapitaalvernietiging plaatsvindt. Uitgangspunt voor het gewenste kwaliteitsniveau is dat de veiligheid en begaanbaarheid van de openbare ruimte op voldoende wijze gewaarborgd blijven en daar waar mogelijk een vorm van burgerparticipatie wordt ingebouwd. Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), artikel 12, lid 2, moet in de begroting over het onderhoud van kapitaalgoederen worden aangegeven:

1. het actueel beleidskader (met betrekking tot beheerplannen: wanneer vastgesteld of geactualiseerd);
2. het van toepassing zijnde kwaliteitsniveau;
3. de vertaling van de financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau in de begroting.

Voor het beheer zijn beheersystemen beschikbaar om de beheertaak te ondersteunen en om goede financiële ramingen te maken. De beheersystemen hebben als doel het beheer binnen vastgestelde kwalitatieve normen zo effectief en efficiënt mogelijk in te richten. Dat betekent: op het aan te houden kwaliteitsniveau gerichte maatregelen op de juiste plaats en op de juiste momenten tegen de laagst mogelijke kosten. Bij het bepalen van prioriteiten worden risico's afgewogen. In de beleidsplannen maken we alle afwegingen en de consequenties daarvan inzichtelijk. Op deze manier komen wij tot effectief en efficiënt beheer. Leidend voor het daadwerkelijke onderhoudsprogramma zijn de resultaten van de jaarlijkse inspecties van kapitaalgoederen. Voor de financiële aspecten van het beheer verwijzen we naar de programma's (met name "3. Buitenruimte") en de staat 'reserves en voorzieningen' (reserve Wegen en voorziening Riolering).

Kapitaalgoederen

Onderstaand overzicht geeft de actuele beleid- en beheerplannen weer. In de beleidsplannen zijn de kaders en ambities opgenomen. De beheerplannen geven aan hoe we het beheer en onderhoud uitvoeren.

Onderdeel openbare ruimte	Beleid- en beheerplan	Vastgesteld	Planning/ actualisering
1. Wegen	Beleidsplan wegenbeheer 2013-2023	13-5-2013	2024
	Wegenbeheerplan (inclusief civiele kunstwerken, verkeersvoorzieningen en straatmeubilair) 2022 -2026	10-5-2022	2026
	Mobiliteitsplan 2021-2030	8-11-2021	2030
	Beleidsplan openbare verlichting 2020-2024	7-10-2019	2024
	Beheerplan openbare verlichting 2021-2025	10-5-2022	2025
	Beleidsplan infrastructurele kunstwerken 2015-2023	12-1-2017	2024
	Beleidsplan verkeersvoorzieningen 2015-2023	25-8-2015	2024
	Beleidsplan straatmeubilair 2015-2023	25-8-2015	2024
	2. Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2019-2023	3-12-2018
3. Water	Baggerplan 2019	8-7-2019	2024
	Beheer- en onderhoudsplan oeverbeschermingen 2018-2026	5-3-2018	2026
4. Openbaar groen	Beeldkwaliteitsplan Groen 2015-2019	1-12-2016	2024
	Beleidsplan bomen 2019-2033	3-12-2018	2033
	Groenstructuurplan 2013- 2023	21-5-2013	2024
	Groenbeheerplan plus 2022-2026	15-3-2022	2026
	Beleidsplan begraafplaatsen 2020-2030	2-3-2020	2030
	Beheerplan begraafplaatsen 2009-2014	17-3-2008	2022
	Speelruimteplan 2020-2030	15-6-2020	2030
	Beheerplan speelvoorzieningen 2021-2026	8-3-2022	2026
5. Gebouwen	Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijke gebouwen 2022-2026	24-5-2022	2026
6. Afvalinzameling	Grondstoffenbeleidsplan 2019-2023; uitwerking in Implementatieplan recycle-tarief 2024	7-2-2022	2025
	Zwerfafval- uitvoeringsplan 2019-2023	2-7-2019	2024

Kerncijfers

Onderwerp	Kerncijfers
Wegen	Totaal areaal 1.456.107 m ²
	Asfalt 389.576 m ²
	Elementen 1.055.120 m ²
	Half verharding (wandelpaden) 7.531 m ²
Kunstwerken	Bruggen 101
	Viaducten 2
	Tunnels 2
	Overige kunstwerken 125
Riolering	Vrijval riolering gemengd riool: 57 km vuilwaterriool: 51 km regenwaterriool: 66 km drainage: 15 km totaal: 189 km
	Rioolgemalen rioolgemalen: 27 in beheer van het waterschap: 2
	Drukrioleringen pompunits: 122 drukriolering: 28 km
	Peilbuizen 33
	Lengte watergangen 33 km (in beheer bij gemeente)
	Aantal bomen 12.281
	Gras (gazon, grasveld, ruwgras) 807.035 m ²
	Plantsoen (beplanting) 138.354 m ²
	Bosplantsoen 105.457 m ²
	Aantal speelplekken 166

Gebouwen	Aantal gebouwen in onderhoud 20
Afval	Aantal ondergrondse afval inzamelsysteem 606
	Aantal afvalbakken 581
Verlichting	Aantal lichtpunten 7.681

Toelichting

1. Wegen

1.A Wegenbeheer

Wat gaan we in 2024 doen?

Volgend jaar willen we het onderhoud aan de verhardingen van de Laan van Welhorst (als onderdeel van de reconstructie), Het Volgerland, Kruiswiel fase 5 (gelijktijdig met de rioolwerkzaamheden), De Zelling en de Amandelgaarde en de Bramengarde uitvoeren. Daarnaast voeren we nog (integrale) onderhoudswerkzaamheden uit naar aanleiding van de inspectieresultaten van de laatste wegininspectie. Hier is op dit moment nog geen zicht op.

Beleidskader

De algemene doelstelling voor het wegbeheer is het voeren van een duurzaam wegbeheer waarbij we de veiligheid voor de verkeersdeelnemers in stand houden. Comfort en aanzien van de weg spelen hierbij een beperkte rol. In 2022 is het Beheerplan Wegen 2022-2026 vastgesteld.

1.B Verkeer en vervoer

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2021 hebben we het Mobiliteitsplan 2021-2030 opgesteld. In het Mobiliteitsplan staat hoe wij in Hendrik-Ido-Ambacht in de periode 2021-2030 om willen gaan met autoverkeer, langzaam verkeer (o.a. voetgangers en fietsers), openbaar vervoer, parkeren, verkeersveiligheid en duurzaamheid (o.a. elektrische auto en fiets). Bij het Mobiliteitsplan is een uitvoeringsplan opgesteld waarin de onderzoeken en maatregelen zijn opgenomen die we de komende jaren zouden moeten gaan uitvoeren. Het is echter gebleken dat het uitvoeren van het Mobiliteitsplan en de andere taken niet binnen de huidige formatie past. Daarom zullen er keuzes gemaakt worden. De intentie is dat het Mobiliteitsplan, desnoods deels, wordt uitgevoerd.

Beleidskader

De raad heeft in december 2021 het Mobiliteitsplan 2021-2030 vastgesteld. Hierin zijn de kaders opgenomen voor het beleid voor de komende jaren. Naast het mobiliteitsplan zijn er ook andere beleidsplannen voor het verkeer in Hendrik-Ido-Ambacht. Hierbij valt te denken aan het "actieplan geluid", "beleidsregels oplaad infrastructuur elektrische voertuigen gemeente Hendrik-Ido-Ambacht", "Parkeernota Nieuwe ontwikkelingen 2018" en het "Inrittenbeleid" uit 2006. Een aantal van deze plannen zijn achterhaald. Het is dan ook wenselijk dat deze een update krijgen of dat we ze integreren in de nieuwe structuur van de Omgevingswet. Ook hiervoor geldt dat we, rekening houdend met de beperkte beschikbare formatie, keuzes moeten maken.

1. C Openbare verlichting

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2019 is het nieuwe beleidsplan vastgesteld met daarbij een budget per jaar voor het vervangen en het verduurzamen van ons areaal. Door de hoge energiekosten en de groei van nieuwe technieken op het gebied van smart lighting stellen we de raad voor om ons conventionele verlichtingsareaal versneld te vervangen voor duurzame Led-armaturen met een goed dimprofiel. Met dit voorstel moeten we op jaarbasis ongeveer 554 MWh gaan besparen.

Beleidskader

In 2019 is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2020-2024 door de raad vastgesteld.

1.D Infrastructurele kunstwerken

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2024 vervangen we de brug tussen de Gemeentelandskade en de Pruylenborg. Ook vervangen we de damwand langs De Hil (ter hoogte van de Ring). De damwand langs Burgemeester Hofplein vervangen we door een natuurlijke oever.

Beleidskader

Binnen de openbare ruimte bevinden zich infrastructurele kunstwerken, die de kruising van (water)wegen of andere natuurlijke barrières mogelijk maken. Dit zijn onder andere bruggen, keermuren, trappen, tunnels en viaducten. Het huidige beleid is erop gericht de kunstwerken op het kwaliteitsniveau "basis" te onderhouden. Uitgangspunt is een zodanig kwaliteitsniveau dat de kunstwerken en bruggen naar behoren functioneren en er dus geen sprake is van achterstallig onderhoud of gevaarlijke situaties. Bij het beheer heeft het voorkomen van gevaarlijke situaties eerste prioriteit. Tweede prioriteit is zorg dragen voor het goed functioneren van de voorzieningen, gevolgd door het wegwerken van eventueel achterstallig onderhoud. In 2022 is het "Uitvoeringsplan Civiele Kunstwerken", als onderdeel van het "Beheerplan Wegen 2022-2026", vastgesteld.

1.E Verkeersvoorzieningen

Wat gaan we in 2024 doen?

De buitendienst voert het dagelijks onderhoud uit inclusief eventuele vervangingen met uitzondering van (integrale) projecten waarin het onderhoud gelijk wordt meegenomen.

Beleidskader

Verkeersvoorzieningen zijn verkeersborden, straatnaamborden, ANWB-bebording, schrikhekken en verkeerspalen. Vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid, bruikbaarheid en aanzien worden deze onderdelen beheerd en onderhouden volgens het uitvoeringsplan. We onderhouden de verkeersvoorzieningen op het basisniveau, waarbij we niet meer uitgaan van een kwaliteitsdifferentiatie per gebied. Reden hiervoor is dat verkeersvoorzieningen qua plaatsing, beheer en onderhoud moeten voldoen aan wettelijke bepalingen en landelijke richtlijnen. In het uitvoeringsplan zijn uitgangspunten voor de verkeersvoorzieningen geformuleerd. In 2022 is het "Uitvoeringsplan Verkeersvoorzieningen", als onderdeel van het "Beheerplan Wegen 2022-2026", vastgesteld.

1.F Straatmeubilair

Wat gaan we in 2024 doen?

De buitendienst voert het dagelijks onderhoud uit inclusief eventuele vervangingen met uitzondering van (integrale) projecten waarin het onderhoud gelijk wordt meegenomen.

Beleidskader

Straatmeubilair, zoals banken, afvalbakken, fietsenstallingen enabri's, is een wezenlijk onderdeel van de openbare ruimte. We onderhouden en beheren deze onderdelen vanuit het oogpunt van veiligheid en bruikbaarheid.. Essentieel hierbij is het te hanteren kwaliteitsniveau voor het onderhoud. Op basis van de landelijke wetgeving en richtlijnen onderhouden we de betreffende voorzieningen in de openbare ruimte op het kwaliteitsniveau "basis". In 2022 is het "Uitvoeringsplan Straatmeubilair", als onderdeel van het "Beheerplan Wegen 2022-2026", vastgesteld.

2. Riolering

Wat gaan we in 2024 doen?

Naast het reguliere onderhoud aan riolering gaan we verder in buurt Kruiswiel met onze rioolvervangingsopgave.

Beleidskader

Met het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (GRP) geven wij vorm aan de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Met de Omgevingswet verdwijnt het GRP. Hiervoor komt het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) in de plaats. Volgens de huidige planning willen wij dit nieuwe WRP voor de zomer 2024 aan de raad aanbieden.

Ontwikkelingen

Duidelijk is dat het klimaat verandert. De zomers worden heter en de kans op extreme neerslag wordt steeds groter. Daarom gaan wij de aanpak van klimaatadaptatie verder verankeren in ons beleid. Verder blijven wij betrokken bij de lopende regionale samenwerking.

Bij stedelijke ontwikkelingen en herstructurering van bestaande gebieden nemen wij klimaatadaptatie zoveel mogelijk mee. Klimaatadaptatie is een van de thema's binnen programma het duurzaamheid.

Voorziening riolering

De voorziening riolering heeft als doel het gelijkmatig verdelen van kosten in de tijd om tariefschommelingen te voorkomen. De voorziening wordt gevoed met het verschil tussen de jaarlijkse exploitatiekosten van de riolering en de inkomsten uit rioolheffing. De verwachte omvang van de voorziening per 31 december 2023 is circa € 7,4 miljoen.

Bestemmingsreserve riolering

In deze bestemmingsreserve zijn de precariogelden van 2018, 2019 , 2020 en 2021 gestort van in totaal €1,0 miljoen.

3. Water

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2024 hebben wij een baggeropgave in de buurten Dorp en De Sandeling. Daarnaast bestaat de verplichting om deze wateren vrij te maken van los vuil en waterplanten. Conform het Beheer- en onderhoudsplan oeverbeschermingen voeren wij onderhoud uit aan de oeverbescherming op diverse locaties in onze gemeente.

Beleidskader

Op het gebied van waterbeheer hebben wij diverse plannen. Dit zijn het Baggerplan voor de periode 2019 tot en met 2024 en het Beheer- en onderhoudsplan oeverbeschermingen 2018-2026. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is de koppeling met waterbeheer opgenomen. 33 procent van de baggeropgave bekostigen wij vanuit de rioolheffing. Het baggerwerk voeren wij samen met waterschap Hollandse Delta uit, afhankelijk van de onderhoudsverplichting van de watergangen.

4. Groen

4.A Groenstructuurplan

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2021 zijn we gestart met het onderhouden van de groenarealen volgens het nieuwe integrale groenbestek, wat in december 2020 is aanbesteed. Het onderhoud van bomen en de renovaties van groenvakken, die niet voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen, zijn onderdeel van de overeenkomst.

Er zijn meerdere bloemenlinten gerealiseerd en op een aantal locaties wordt anders gemaaid om meer biodiversiteit te verkrijgen. Daarnaast worden bestaande oevers omgevormd naar natuurvriendelijke oevers en zijn diverse nestkasten geplaatst voor een elkaar versterkend ecosysteem.

Thema's als klimaatadaptatie, duurzaamheid en biodiversiteit krijgen steeds meer aandacht. Naast deze belangrijke thema's doet de Omgevingswet in 2024 zijn intrede. Dit betekent een nieuwe visie op ons groene kapitaal. Dit vraagt om flexibiliteit, waardering en verankering van groenwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen om invulling te kunnen geven aan een groene en leefbare gemeente.

Beleidskader

Om het groene karakter van de gemeente te behouden en te versterken, zijn we bezig met opstellen van een nieuw groenbeleidsplan. Voor het opstellen kijken we naar het beheerplan +, het duurzaamheidsprogramma en het coalitieprogramma. Deze vormen gezamenlijk de basis voor het vernieuwde groenbeleidsplan. De daadwerkelijke vaststelling van dit plan vindt naar verwachting plaats in het eerste kwartaal van 2024.

Bomenbestand

In het coalitieakkoord staat dat we 500 extra bomen gaan planten. Hierbij is de inzet om de impact van deze 500 bomen op de openbare ruimte te maximaliseren door de ecosysteemdiensten van de bomen optimaal te benutten. Gedurende de herfst- en voorjaarsperiode van deze coalitieperiode zullen de 500 bomen geplant worden.

Ontwikkelingen

Bij de aanplant van nieuwe bomen, maar ook bij vervanging, kijken we steeds meer naar de toekomstwaarde van de locatie en de boomsoort (de juiste boom op de juiste plek). Ook houden we rekening met de bijdrage aan biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Thema's die steeds belangrijker worden bij het inrichten en beheren van de openbare ruimte.

4.B Begraafplaatsen

Wat gaan we in 2024 doen?

We hebben in 2020 het begraafplaatsenbeleid geactualiseerd en vastgesteld. Op basis van dit beleidsplan zullen we de begraafplaatsen en het uitvaartcentrum de komende jaren exploiteren. Specifieke aandacht gaat hierbij naar het in stand houden van het dienstverleningsniveau en het toewerken naar een toekomstbestendig uitvaartcentrum.

Beleidskader

Het Begraafplaatsenbeleidsplan 2020-2030 heeft als doelstelling het realiseren van een toekomstbestendige begraafplaats. Het uitgangspunt is dat we begraven toegankelijk en betaalbaar houden. Omdat de keuze tussen begraven en cremieren niet financieel gedreven moet zijn, gaan we terughoudend om met het verhogen van de tarieven. Om een toekomstbestendige begraafplaats te realiseren, wordt in dit beleidsplan beschreven hoe de gemeente Hendrik-Ido- Ambacht:

- zorgt voor voldoende grafcapaciteit voor de komende jaren;
- omgaat met trends en ontwikkelingen in de lijkbezorging;
- toewerkt naar een meer kostendekkende begraafplaats.

-

Ontwikkelingen/activiteiten

In het kader van participatie blijven we de ervaringen van nabestaanden en uitvaartondernemers monitoren om daar in de toekomst op te anticiperen.

4.C Speelvoorzieningen

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2024 gaan we 7 speelplekken renoveren conform het Speelruimteplan 2020-2030.

Beleidskader

Het Speelruimteplan 2020-2030 heeft als doelstelling om jaarlijks 7 speelplekken te renoveren. We zetten in op een breder en diverser speelaanbod. Inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en spelen op onze speelplekken. Hierbij hebben we extra aandacht voor oudere kinderen (10+) op grotere speelplekken en sportvoorzieningen. Daarbij zetten we in op meer groen, natuurlijk spelen en inclusieve speelruimtes waar iedereen mee kan doen.

5. Gebouwenbeheer

Wat gaan we in 2024 doen?

In 2021 hebben we alle onderhoudsplannen van de gemeentelijke gebouwen geactualiseerd. Ook hebben we de duurzaamheidsmaatregelen in beeld gebracht die nodig zijn om de gebouwen in 2030-2035 energieneutraal te maken. We voeren het onderhoud uit op basis van deze plannen. Voor de gebouwen die binnen 10 jaar worden afgestoten of gesloopt, voeren we alleen het onderhoud uit dat noodzakelijk is om het gebouw in stand te houden.

Beleidskaders

In het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2022-2031 wordt voor de middellange termijn richting gegeven aan een effectief en efficiënt beheer en onderhoud van de 14 gemeentelijke gebouwen. In dit meerjarige plan is aangegeven welke onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn in de komende periode. Het MOP is in 2021 geactualiseerd en in 2022 vastgesteld. Met het instellen van een egalisatiefonds ("voorziening") voor beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen zijn middelen beschikbaar hiervoor. Zo kan tussen gebouwen en over de jaren heen geschoven worden met middelen.

Egalisatiereserve meerjarig onderhoudsplan

Op 31 december 2021 was het saldo nagenoeg nihil. Een nieuw MOP werd in 2021 geactualiseerd en vastgesteld in 2022 met daarin duurzaamheidsaspecten die plaatsvinden op zgn. natuurlijke momenten.

Ontwikkelingen

De plannen om Cultureel Centrum Cascade een facelift te geven (project "Revitalisatie") zijn opgestart in 2022 en op dit moment in de Voorlopig-Ontwerp-fase.

De voormalige gymzaal aan de Weteringsingel was in gebruik voor vluchtelingen met een niet-Oekraïense achtergrond. Op termijn slopen we de gymzaal samen de Meander aan de Witte de Withstraat om zo plaats te maken voor een nieuwe energie neutrale school .

Voor alle schoolgebouwen is een Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. De komende acht jaar vervangen we veel oude schoolgebouwen door nieuwe toekomstgerichte onderwijsgebouwen/kindcentra. De school aan de P.C. Hoofdsingel 7 gebruiken we voor tijdelijke huisvesting van scholen, op termijn ontwikkelen we hiervoor een gebiedsvisie.

Duurzaamheid

Ontwikkelingen over het toepassen van (HVC-) Warmtenet bij gemeentelijk/maatschappelijk vastgoed zijn in de haalbaarheidsfase. De uitkomsten van deze haalbaarheidsstudie zijn bepalend voor de toekomstige duurzame keuzes voor het vervangen van gasgestookte cv-installaties. Namelijk of aansluiting op het warmtenet of vervangen door elektrisch aangedreven warmtepompen. Waarbij aansluiting op het warmtenet onze voorkeur heeft vanuit de grote maatschappelijke opgave voor warmte.

Bij aanpassingen van gebouwen maken we zoveel mogelijk gebruik van circulaire en herbruikbare materialen. Daarnaast kopen we stroom voor openbare verlichting en voor onze gebouwen 100% groen in via DVEP. Bij het actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen nemen we duurzaamheidsmaatregelen mee. Bij scholen en de gebouwen in beheer van stichting Cascade hebben we een stimulerende rol voor wat betreft duurzaamheid.

6. Afval

6.A Afvalinzameling

Wat gaan we in 2024 doen?

De raad heeft op 7 februari 2022 het besluit genomen om vanaf 1 januari 2024 het recycletarief in te voeren. Het recycletarief gaat uit van het principe 'de vervuiler betaalt'. Vanaf 1 januari 2024 moet voor het aanbieden van ongescheiden restafval worden betaald. Gescheiden afvalstromen kunnen gratis worden aangeboden. Door middel van communicatie en voorlichting gaan we onze inwoners ondersteunen om de hoeveelheid restafval zoveel mogelijk te beperken en door goed scheiden zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen in te zamelen. Daarnaast zetten we in op het monitoren van het onjuist aanbieden van afval en handhaving om de kwaliteit van de aangeboden grondstoffen en de kwaliteit van de leefomgeving te borgen. We zijn in 2023 gestart met het ondergronds maken van de verzamelcontainers voor oud papier en karton. We gaan, conform het coalitieakkoord, een voorstel maken om alle verzamelcontainers in de buitenruimte ondergronds te maken.

Beleidskader

In 2019 is het grondstoffenbeleidsplan vastgesteld. Door het raadsbesluit om het recycletarief per 1 januari 2024 in te voeren zijn de kaders verder geconcretiseerd.

6.B Zwerfafval

Beleidskader

In 2024 herijken we het zwerfafvaluitvoeringsplan met duidelijke uitgangspunten voor het toepassen van afvalbakken en acties om zwerfafval tegen te gaan. Verder blijven we aandacht vragen voor zwerfafval via de Nationale Opschoondag en het afvalprikker uitgiftepunt.

Paragraaf 5. Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is vastgelegd in de Nota “Grond voor Beleid” (2009). Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een geactualiseerde nota, welke naar verwachting eind 2023 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Met het grondbeleid wordt uitvoering gegeven aan de ruimtelijke visie die met name in de Omgevingsvisie is vastgelegd. In dit beleidsdocument worden de ruimtelijke ambities van de gemeente uiteengezet. In de huidige Nota grondbeleid is vastgelegd dat de gemeente zoveel mogelijk een actief grondbeleid voert wanneer er sprake is van grootschalige ontwikkelingen of ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de ruimtelijke of stedenbouwkundige structuur van de gemeente. Met dit actieve grondbeleid wil de gemeente gewenste ruimtelijke ontwikkelingen initiëren en sturen. Faciliterend grondbeleid wordt echter niet uitgesloten.

Ook de keuze om hoofdzakelijk het instrument Wet voorkeursrecht gemeenten te gebruiken is in de Nota grondbeleid vastgelegd. Als er aanleiding is om geen gebruik te maken van het gemeentelijk voorkeursrecht, wordt dit gemotiveerd aan de gemeenteraad aangegeven. Waar een minnelijke verwerving van gronden niet mogelijk blijkt, zal de gemeente gebruik maken van het onteigeningsinstrument.

Uitvoering grondbeleid

Voor de uitvoering van actief grondbeleid worden grondexploitaties opgesteld. Met een grondexploitatie wordt het financieel kader vastgelegd waarbinnen het beleid uitgevoerd moet worden. Voor enkele (grootschalige) ruimtelijke ontwikkelingen zijn in het verleden grondexploitaties vastgesteld, die we jaarlijks actualiseren. Op dit moment heeft de gemeente drie actieve grondexploitaties: De Volgerlanden, Bedrijvenpark Ambachtsezoom Fase 1 en Genieterrein-Waterbusplein.

Bij enkele andere ruimtelijke ontwikkelingen voeren we faciliterend grondbeleid, waarbij we een kostenverhaalovereenkomst met de betreffende ontwikkelaar/grondeigenaar sluiten.

Prognose verwachte resultaten grondexploitaties

In tabel 5.1 worden de grondexploitaties samengevat. Hierin is per project, naast wat algemene informatie, het verwachte financiële resultaat opgenomen. Om de grondexploitaties te kunnen vergelijken zijn de resultaten contant gemaakt naar 1 januari 2023. De eventueel genomen winsten zijn niet verwerkt in het resultaat maar worden apart weergegeven.

Ook de gewogen risicobedragen zijn opgenomen in de tabel. Voor de risicoanalyse worden jaarlijks, aan de hand van de RISMAN-methode, de verschillende van toepassing zijnde risico's benoemd, gekwalificeerd en gekwantificeerd. Vervolgens wordt een gewogen risicobedrag berekend met een zekerheidspercentage van 90%. Dit houdt in dat het voor 90% zeker is dat het genoemde bedrag voldoende is om de risico's af te dekken. In het weerstandsvermogen van de gemeente wordt met dit risicobedrag rekening gehouden.

Per grondexploitatie wordt kort het toegepaste grondbeleid beschreven, net als een toelichting op het verwachte financiële resultaat.

De Volgerlanden

Beleidskader

De gemeente heeft sinds het begin van het project actief grondbeleid gevoerd in het realiseren van woningbouwlocatie De Volgerlanden. De gemeente wilde alle gronden in eigendom verkrijgen om de regie te houden. Veelal werden gronden van particulieren aangekocht en

overige benodigde gronden, die in bezit waren van projectontwikkelaars, werden door bouwclaimovereenkomsten bij het gemeentelijke eigendom betrokken. De verwervingen in het De Volgerlanden zijn afgerond.

Financieel kader

De grondexploitatie vormt het financieel kader van het project en wordt jaarlijks geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. De geactualiseerde grondexploitatie De Volgerlanden is op 3 juli 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

Tabel 5.1 Projectoverzicht (peildatum 1-1-2023)

Bedragen x €1.000.000,-

	De Volgerlanden	Ambachtsezoom Fase 1	Genieterrein- Waterbusplein
Verwachte afronding project	2028	2027	2024
Totale plangebied (ha)	210 ha	23,1 ha	1,8 ha
Areaal nog aan te kopen grond			
Areaal uitgeefbaar		15,3 ha	1,1 ha
Areaal nog te verkopen grond	11,6 ha	8,0 ha	0,2 ha
Gerealiseerde kosten	€ 339,3	€ 33,3	€ 8,1
Gerealiseerde baten	€ 293,2	€ 19,1	€ 3,3
Boekwaarde	€ 46,1	€ 14,2	€ 4,8
Nog te realiseren baten -/- kosten	€ 38,7	€ 18,3	€ 0,3
Resultaat op eindwaarde	€ -7,4	€ 4,1	€ -4,4
Resultaat op netto contante waarde	€ -6,5	€ 3,8	€ -4,3
Gerealiseerde winstneming		€ 1,8	
Risico's	€ 1,4	€ 1,1	€ 0,3

Bedrijvenpark Ambachtsezoom

Beleidskader

Bij bedrijvenpark Ambachtsezoom passen we actief grondbeleid toe. Sinds 1 januari 2013 richt de planvorming van Ambachtsezoom zich alleen op het westelijke gedeelte van het bedrijvenpark (Fase 1). Alle gronden in het gebied zijn in eigendom van de gemeente.

Financieel kader

De geactualiseerde grondexploitatie Ambachtsezoom Fase 1, het financiële kader van de betreffende fase van het project, is vastgesteld in de raadsvergadering van 3 juli 2023.

Genieterrein-Waterbusplein

Beleidskader

Bij dit project passen we actief grondbeleid toe. Alle nog uit te geven gronden zijn in eigendom van de gemeente. Wel wordt mogelijk nog grond verworven om parkeergelegenheid te kunnen realiseren.

Financieel kader

De geactualiseerde grondexploitatie Genieterrein-Waterbusplein, welke het financiële kader van de betreffende fase van het project vormt, is vastgesteld in de raadsvergadering van 3 juli 2023.

Tussentijdse winstneming

Tussentijdse winstneming geldt vooral bij projecten die meerdere jaren duren. Hieronder zijn regels opgenomen over hoe we omgaan met (tussentijdse) winstneming:

1. Tussentijdse winstneming kan alleen plaatsvinden indien:
  - a. voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar kan worden ingeschat; én
  - b. De grond (of het deelperceel) is verkocht; én
  - c. De kosten zijn gerealiseerd .
2. Wanneer wordt voldaan aan de voorwaarden voor tussentijdse winstneming, wordt de zogenaamde procentagemethode (POC) toegepast.
3. Bij de bepaling van de tussentijdse winst brengen we de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de grondexploitatie in mindering. Eventuele algemene risico's laten we voor de winstneming buiten beschouwing.

Bij winstneming gelden in algemene zin de volgende uitgangspunten: de winst wordt naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten (tot en met het lopende jaar) genomen. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht (over de gehele looptijd), dan is de winstrealisatie $50\% \times 50\% = 25\%$. Zowel de realisatie van de kosten als de realisatie van de opbrengsten zijn bepalend voor de omvang van de winstrealisatie.

Grondexploitatie Bedrijvenpark Ambachtsezoom heeft een verwacht positief resultaat en een POC van ca. 46%. In 2021 is voor deze grondexploitatie voor het eerst winst genomen. De Volgerlanden en Genieterrein-Waterbusplein sluiten naar verwachting met een tekort waardoor winstneming niet aan de orde is.

Reserve en Risico

De aard van de activiteiten binnen het totaal van de exploitaties maakt het noodzakelijk ter afdekking van de algemene risico's een algemene reserve grondbedrijf aan te houden. Deze reserve wordt opgebouwd uit de eindresultaten van alle afgesloten grondexploitaties plus alle tussentijdse winst- en verliesnemingen. Het nemen van winst gebeurt volgens de hiervoor beschreven methodiek van (tussentijdse) winstneming. Als bij het opstellen dan wel het actualiseren van een kostprijscalculatie blijkt dat er een verlies op een complex ontstaat, treffen we hiervoor een voorziening laste van de Algemene reserve grondbedrijf.

De Algemene reserve grondbedrijf moet op voldoende niveau zijn om de benoemde risico's te kunnen opvangen en moet een minimum niveau hebben afhankelijk van het risicoprofiel. Zodra het saldo van de reserve zich onder het minimum niveau bevindt, moet dit worden aangevuld vanuit de Algemene (concern)reserve. De Algemene reserve grondbedrijf kent geen maximum niveau.

Na de resultaatbestemming behorende bij jaarrekening 2022 bevat de reserve een bedrag van € 0,89 miljoen. In 2024 en 2025 wordt een bedrag van € 1,5 miljoen gestort in de Algemene reserve grondbedrijf.

In de komende jaren verwachten we nog ca. € 2,1 miljoen aan winstneming (netto contante waarde). In totaal kunnen hiermee de risico's (€ 2,8 miljoen) afgedekt worden.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties waarmee we als gemeente een bestuurlijke relatie hebben én waarin we een financieel belang hebben. Deze organisaties leveren een bijdrage aan de realisatie van de doelen die we als gemeente hebben gesteld. Verbonden partijen die een significant (financieel) risico met zich meebrengen, verwerken we ook in de paragraaf ‘Weerstandsvormogen’.

BBV

In de nieuwe BBV is opgenomen dat er een onderverdeling wordt gemaakt naar:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen en;
- overige verbonden partijen.

In dit hoofdstuk gaan we in op de doelstellingen, taken en financiële aspecten van de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht participeert. Bij een vennootschap en coöperatie participeert de gemeente in het risicodragend vermogen van een privaatrechtelijke rechtspersoon als aandeelhouder van de betreffende NV of BV.

Hieronder geven wij een opsomming van onze samenwerkingsverbanden.

<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	<i>Vennootschappen en coöperaties</i>
<ul style="list-style-type: none"> • GR Sociaal • GR Dienst Gezondheid & Jeugd • GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid • GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid • GR Natuur en recreatieschap IJsselmonde • GR Openbare Verlichting • GR Gevudo	<ul style="list-style-type: none"> • ROM-D • Oasen (NV) • Stedin Holding (NV) • BNG Bank (NV)

Stichtingen en verenigingen kenmerken wij niet als verbonden partij.

Verbonden partijen (x € 1.000)	Relatief	Bijdrage		Eigen	Eigen	Vreemd	Vreemd
	aandeel	HIA 2023	HIA 2024	vermogen	vermogen	vermogen	vermogen
	HIA	(primitief begroot)	(primitief begroot)	1-1-2022	31-12-2022	1-1-2022	31-12-2022
GR Sociaal				2.121	521	54.475	27.018
<u>Bestaanszekerheid versterken</u>		7.089	6.262				
<u>Ontwikkelen naar werk</u>		1.929	1.966				
<u>Zorgen voor ondersteuning</u>		5.880	5.774				
<i>Totaal GR Sociaal</i>	4,89%	14.898	17.125				
GR Dienst Gezondheid & Jeugd (zonder RAV)				2.297		58.680	
DG&J		1.927	2.155				
Serviceorganisatie Jeugd	6,47%	8.546	9.094				
GR Veiligheidsregio (incl. boxen)	5,4%	2.092	2.192	3.309	3.431	80.116	98.274
GR Omgevingsdienst (incl. jaarprogramma)	2,18%	606	727	3.056	2.317	11.954	5.973
Drechtwerk	4,4%	251	-	1.234		28.014	
GR Natuur en recreatieschap IJsselmonde	16%	242	264	4.398	4.404	2.561	3.046
GR Openbare Verlichting	15,06%	87		140	156	438	926
GR Gevudo (aandeel garantierisico ca. € 7 mln)	7,26%	-	-	30	30	460	459
Servicegemeente Dordrecht	6,66%	3.291	3.520	-	-	-	-
Dienstverlening Drechtsteden	-	898	1.038	-	-	-	-
Groeiagenda	-	555	597	-	-	-	-
Vennootschappen							
ROM-D Holding NV	2,40%	-	-	4.342	4.641	2.151	2.201
ROM-D Capital BV		-	-	19.365	20.736	0	3
ROM-D Beheer NV		-	-	55	65	227	167
ROM-D Capital beheer BV		-	-	25	14	0	53
ROM-D KILL III CV	1,50%	-	-	11.643	13.781	4.968	931
ROM-D Projecten CV		-	-	1.492	1.638	15.103	13.157
Oasen (NV)	2,81%	-	-	122.426	125.600	188.121	221.955
Stedin Holding (NV)		-	-	2.764.000	2.836.000	5.418.000	5.684.000
BNG (NV)	0,05%	-	-	4.329.000	4.306.000	144.728.000	107.768.000

A. Gemeenschappelijke regelingen

Een groot deel van de gemeentelijke middelen wordt via verbonden partijen ingezet voor realisatie van doelen, uitvoering van processen en ondersteuning van de bedrijfsvoering. Vanwege de vaak

aanmerkelijke bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen is inzicht in en effectieve sturing op deze verbonden partijen noodzakelijk.

GR Sociaal

Vanaf 1 januari 2022 is de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal van start gegaan, een klassieke collegeregeling waar de Sociale Dienst Drechtsteden onderdeel van is. Het Servicecentrum Drechtsteden, Gemeentebelastingen Drechtsteden en het Onderzoekscentrum Drechtsteden zijn ondergebracht bij de gemeente Dordrecht, die fungeert als serviceorganisatie voor de overige gemeenten binnen de regio. Vanaf 1 januari 2023 maakt Drechtwerk onderdeel uit van de GR Sociaal.

Naam verbonden partij	GR Sociaal
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het openbaar belang dat wordt behartigd is het realiseren van een zelfstandig en volwaardig bestaan voor alle inwoners, waarbij alle inwoners van de Drechtsteden zelfstand en volwaardig kunnen leven, werken, wonen en meedoen. Waar dat niet lukt is het doel van de GR Sociaal om die mogelijkheden te vergroten.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> De dienstverlening van de SDD is onzeker wat betreft het volume hiervan. De belangrijkste factoren voor deze onzekerheid zijn in de eerste plaats de huidige situatie in Oekraïne en de daarmee gepaard gaande sancties. De effecten zijn merkbaar en de ontwikkeling is onzeker. Dit geldt met name voor de inflatie, die grote effecten heeft op onder meer de prijzen voor energie en brandstof, waardoor mensen met een minimum inkomen sneller in financiële problemen komen. Wetsvoorstel resultaatgericht indiceren: De Centrale Raad van Beroep heeft verschillende uitspraken gedaan over resultaatgerichte indicaties en de strijdigheid met het rechtszekerheidsbeginsel. Het Rijk was onder het vorige kabinet voornemens om de resultaatgerichte indicatiestelling door een wetwijziging mogelijk te maken. Op dit moment is onzeker of deze wetwijziging onder het nieuwe kabinet opgepakt gaat worden. Mocht deze wetwijziging geen doorgang vinden dan moet de zorg voortaan weer in uren worden geïndiceerd. De daarmee samenhangende afreksystematiek zorgt ervoor dat de kosten aanzienlijk zullen stijgen. De plannen van de gemeente Dordrecht voor de ontwikkeling van de Spuiboulevard hebben tot gevolg dat de SDD het huidige pand moet verlaten. De kosten van nieuwe huisvesting zullen in ieder geval hoger zijn dan het huidige huurcontract, dat loopt tot en met het eerste

	<p>kwartaal 2025. Er is in die kosten niet voorzien. Met de projectorganisatie van de gemeente Dordrecht vindt overleg plaats welke extra kosten er gemaakt moeten worden m.b.t. de voorbereiding op de huisvesting na het eerste kwartaal 2025 en waar deze kosten zullen landen.</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	<p>De zeggenschap van de gemeente wordt vormgegeven door deelname aan het AB (collegelid) en verschillende bestuurlijke werkgroepen (portefeuillehouders). De griffie is, op verzoek van onze raad, in gesprek met de GR Sociaal en de andere gemeenten over het instellen van een raadscommissie.</p>
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> Op 1 januari 2022 is de GR Sociaal in werking getreden. Begin 2022 zijn alle regionale verordeningen en beleidsregels 'as-is' vastgesteld door de desbetreffende organen. Daarna is een herijkingsproces in gang gezet waarin voor alle drie de opgaven (bestaanszekerheid, ontwikkelen naar werk, zorgen voor ondersteuning) door de Drechtstedengemeenten en de SDD wordt onderzocht op welke onderdelen maatwerk gewenst is. De herijking voor bestaanszekerheid en de Wmo zijn reeds afgerond. De herijking voor ontwikkelen naar werk wordt in 2024 afgerond. Sinds 2023 maakt Drechtwerk onderdeel uit van de GR Sociaal. In 2023 is een toekomstvisie met bijbehorend plan van aanpak opgesteld voor 'ontwikkelen naar werk' waar Drechtwerk onderdeel van uitmaakt. De inhoud hiervan krijgt in de beleidsagenda voor 2024 een plek. Eventuele financiële consequenties krijgen een plek in de voorjaarsbrief 2024 en de begroting vanaf 2025. Per 1 januari 2023 zijn ook de in 2021 opgestelde en vastgestelde nieuwe verdeelsleutels voor het vaststellen van de gemeentelijke bijdragen in werking getreden. Om het financiële herverdeeleffect van de nieuwe verdeelsleutels te dempen, werd aanvankelijk besloten tot een ingroeiperiode van vier jaar. In het eerste kwartaal van 2023 is men hierop teruggekomen en besloten de gemeenten akkoord te gaan met een versnelde groei (raadsbesluit 6 maart). De ingroeibijdrage wordt in 2023 in één keer afgerekend. Dat betekent dat in de begroting 2024 alleen de nieuwe verdeelsleutels zijn gehanteerd.
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	<p>Sturingsarrangement 5 (risicoprofiel hoog)</p>
Websites en documenten	<p>https://bestuur.socialedienstrechtsteden.nl</p>

GR Veiligheidsregio ZHZ

Onze gemeente maakt deel uit van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. De gemeenschappelijke regeling VRZHZ is aangegaan met de gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-

Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.

In de veiligheidsregio zijn de brandweertaak en de taken op het terrein van de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en Crisisbeheersing en Rampenbestrijding ondergebracht.

Naam verbonden partij	GR Veiligheidsregio ZHZ
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	De regeling is opgericht voor de uitvoering van de Wet veiligheidsregio's en stelt zich ten doel te allen tijde een gezamenlijke effectieve en efficiënt georganiseerde slagkracht voor incidentbestrijding, crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen te kunnen leveren en een deskundig en betrouwbare veiligheidsadviseur te zijn.
Risico's	De GR VRZHZ geeft de volgende risico's op: <ul style="list-style-type: none"> • Een langdurige calamiteit; • Garantstelling en lening oefenterrein; • Uitval ICT; • De effecten van de invoering en uitvoering van de deeltijdrichtlijn; • Niveau onderhoud huisvesting (MJOP - 80%); • Uitval telefooncentrale; • Kortstondige dienstverbanden van vrijwilligers, piket en brandweer; • Verlof sparen; • Eigen risicodragers WW; • Vervanging C2000 randapparatuur.
Bestuurlijk belang/zeggenschap gemeente	De burgemeester zit in het Algemeen Bestuur en is portefeuillehouder Bevolkingszorg en Risico-en Crisisbeheersing namens Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	In 2023 is gewerkt aan een aantal grote onderwerpen die hun doorvertaling hebben op het beleid en de financiën van de VRZHZ in de toekomst. Zonder uitputtend te zijn noemen we de strategische visie huisvesting, de uitwerking van de gevolgen dat de veiligheidsregio's een vitale sector zijn, en de landelijke Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg. Hierbij wordt de versterking van de BDuR betrokken.

Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Arrangement: 4 (risico: gemiddeld/hoog)
Websites en documenten	www.vrzhz.nl

GR Omgevingsdienst

We participeren op Zuid-Holland Zuid-niveau in de GR Omgevingsdienst die voor ons de wettelijke milieu- en omgevingstaken uitvoert. De 10 gemeenten uit de regio Zuid-Holland Zuid zijn eigenaar, samen met de provincie Zuid-Holland.

Naam verbonden partij	GR Omgevingsdienst
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Uitvoeren van de wettelijke milieu- en omgevingstaken voor de 10 gemeenten van Zuid-Holland Zuid en een deel van de provincie Zuid-Holland.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Mate waarin de fluctuatie in omzet opgevangen kan worden; • Aansprakelijkheid voor adviezen; • Optimaliseren van de nieuwe organisatie.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) en lid van de auditcommissie.

Toekomstperspectief en ontwikkelingen	<p>Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. In voorgaande jaren is hier veel aandacht naar uitgegaan. Dat zal ook in 2024 het geval zijn; vanaf dat moment moet immers worden gewerkt met deze nieuwe Wet. De OZHZ doet dit op basis van een vastgesteld programma en werkt ook regiobreed samen met de gemeenten, waterschappen en de Provincie Zuid-Holland. Het gaat met name over het gezamenlijk opstellen van het vergunningverleningsproces en de consequenties van het wijzigen van taken en bevoegdheden onder de Omgevingswet. Naar aanleiding van de Omgevingswet zijn vanaf 1 januari 2024 ook de bodemsaneringstaken van de provincie naar de gemeenten overdragen. OZHZ gaat deze taak voor ons uitvoeren.</p> <p>Verder richt de OZHZ zich onder meer op het vervolg op de onderzoeken naar het VTH-systeem van de Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten.</p>
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Arrangement: 4 (risico: gemiddeld/hoog)
Websites en documenten	www.ozhz.nl

GR Dienst Gezondheid & Jeugd

De GR bestond tot 2023 uit twee organisatieonderdelen: Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) en Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Per 1 januari 2023 is de SOJ als onderdeel van het cluster Gezond en Veilig Opgroeien (GVO) onderdeel van de DG&J. Deze dienst is verantwoordelijk voor het uitvoeren van taken op het gebied van publieke gezondheid, maatschappelijke zorg, leerplicht en voortijdig schoolverlaten. De SOJ zorgt namens de gemeenten in Zuid-Holland Zuid voor sturing op jeugdhulp. Ook de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) behoort formeel bij de DG&J.

Naam verbonden partij	GR Dienst Gezondheid & Jeugd
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling

<p>Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)</p>	<p>De DG&J bewaakt, beschermt en bevordert in opdracht van de 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid de activiteiten die gericht zijn op het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en het vergroten van de ontwikkelingskansen van onze inwoners. De taken van de SOJ zijn: inkoop, contractmanagement, cliëntadministratie, facturatie, advies en informatievoorziening. De beleidsontwikkeling en de aansturing van het lokale veld (inclusief de toegang voor jeugdhulp) ligt bij gemeenten.</p>
<p>Risico's</p>	<p>Voor de DG&J zijn de belangrijkste risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loon-en prijsstijgingen: Conform de notitie kaderstelling op de GR-en houdt DG&J rekening met een loon-en prijsindexatie. Gelet op het gegeven dat de daadwerkelijke loonkosten afhankelijk zijn van de uiteindelijk in de CAO gemaakte afspraken is er een risico dat de daadwerkelijke stijgingen hoger uitvallen. Daarnaast bestaat er een risico dat bij de overige kosten sprake is van hogere prijzen. • Batenraming: Een deel van de inkomsten van DG&J heeft een fluctuerend karakter en is daarmee onzeker. Voorbeelden zijn subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ/Maatschappelijke zorg, de opbrengst van de polikliniek. <p>Voor de SOJ zijn de belangrijkste risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De financiële risico's focussen zich primair op de ontwikkeling van de zorgkosten in relatie tot het budget. De afgelopen jaren is gebleken dat de kosten sterk zijn gestegen (gestegen inzet per jeugdige), de in de begroting opgenomen kostenreducties niet gerealiseerd zijn en de fluctuaties in de kosten per gemeente groot zijn. • Bij de 2de Burap 2022 bleek dat de kosten van jeugdhulp zich lijken te stabiliseren, alhoewel in de laatste maanden van 2022 een lichte kostenstijging zichtbaar werd. De komende jaren is een kostendaling noodzakelijk omdat de rijksbijdragen worden afgebouwd vanaf 2024.
<p>Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente</p>	<p>Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) en het Dagelijks Bestuur (collegelid).</p>

Toekomstperspectief en ontwikkelingen	<p>In 2023 wordt het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 opgesteld. De belangrijkste trends en ontwikkelingen worden in ambities en leidende principes vertaald. Dit plan wordt begin 2024 voorgelegd aan gemeenteraden voor zienswijze en begin 2024 vastgesteld door het AB. Voor elk van de onderdelen van de DG&J spelen belangrijke landelijke ontwikkelingen. De GGD moet inspelen op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de landelijke beleidsagenda Versterking Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en. Het onderdeel Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) krijgt te maken met een verandering in de benadering van de Leerplichtwet. Er is een landelijke Hervormingsagenda Jeugd in voorbereiding die consequenties heeft voor de SOJ. En tot slot beweegt Veilig Thuis zich met de samenwerkende partners in de regio naar het landelijk ontwikkelde Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.</p> <p>Voor de SOJ geldt dat de financiële solidariteit per 2023 volledig is afgebouwd.</p> <p>In de 2de Burap 2022 voor de SOJ is geconstateerd dat de groei is gestabiliseerd. De jaarcijfers op basis van de voorlopige productieverantwoordingen laten een daling in het jeugdhulpgebruik zien. Gecorrigeerd voor indexatie daalt de begroting 2024 met een half procent ten opzichte van de jaarrekening 2022. Tegelijkertijd zien we dat de kostenontwikkeling per gemeente sterk verschilt en fluctueert. Dit wordt vaak veroorzaakt door toe- en afname van jeugdigen die intensieve verblijfszorg nodig hebben.</p> <p>De SOJ, gemeenten, jeugdteams, aanbieders en partners zetten zich gezamenlijk in om te komen tot kostenbesparing. De SOJ stuurt op de inzet van jeugdhulp en de contractueel overeengekomen doelen op aanbieder en brancheniveau. Daarbij wordt tevens gemonitord op de contractuele afspraken zoals het normenkader.</p>
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Sturingsarrangement 5 (risicoprofiel hoog)
Websites en documenten	<p>www.dienstgezondheidjeugd.nl www.jeugdzhz.nl Jaarstukken 2022 DGJ, versie 13.04.2023 Begroting 2024 GR DGJ dd. 13.04.2023 2de Burap 2022</p>

Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Naam verbonden partij	Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde
-----------------------	---------------------------------------

Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het Natuur- en Recreatieschap heeft tot doel de natuur- en recreatiegebieden in de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht efficiënt en effectief te beheren.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Het uittreden van de gemeenten uit het schap. • Door uittreden van de gemeente Rotterdam en de Provincie is continuïteit van hun financiële bijdragen na 2025 onzeker.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	De wethouder RO is lid van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het NRIJ. Een raadslid is lid van het Algemeen Bestuur van het NRIJ.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	<p>Nadat Rotterdam en de provincie hun deelname aan het NRIJ hebben beëindigd, zijn met hen afspraken gemaakt over een langjarige subsidierelatie. Deze zijn vanaf 2025 onzeker. De komende periode blijft in het teken staan van de (financiële) toekomst en de transitie van het schap. In 2024 moet hiervoor een heldere strategie staan.</p> <p>De uittredingen leiden tot tekorten in de exploitatie van het NRIJ. In de komende jaren zal substantieel minder geld beschikbaar komen. Er wordt rekening gehouden met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025. Om die reden zijn door het schap optimalisaties verkend en uitgevoerd om de toekomstige beheerlast te verlagen. Dit wordt tot 2026 budgetneutraal uitgevoerd. Eventuele gerealiseerde besparingen worden geïnvesteerd in pilotprojecten voor de nieuwe vorm van beheer, gebaseerd op de toekomstthema's.</p> <p>De Provincie heeft in 2022 een nieuwe beheersubsidie vastgesteld voor natuur- en recreatiegebieden, waarop NRIJ na 2025 een beroep kan doen. De voorwaarden hierin zijn echter minder gunstig. Er zijn gesprekken met zowel Provincie als Rotterdam gestart om te komen tot goede en heldere afspraken voor de periode na 2025.</p>
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Sturingsarrangement 2 (risicoprofiel laag/gemiddeld)
Website en documenten	www.recreatiegebied-ijsselmonde.nl

GR Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo)

De GR Gevudo bezit 15,75 % van de aandelen van NV Huisvuilcentrale Noord-Holland, HVC te Alkmaar en behartigt en coördineert de belangen van de deelnemende gemeenten richting HVC. De huidige deelnemers aan de GR Gevudo zijn de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht. In het verleden was de GR daadwerkelijk actief in het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Tegenwoordig zijn de doelen het verwerven, beheren en vervreemden van aandelen in het kapitaal van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) en het partij zijn bij overeenkomsten tussen aandeelhouders van HVC. De GR staat naar rato van haar deelname in HVC garant voor het nakomen van de financiële verplichtingen die HVC is aangegaan; op basis van een met aandeelhouders overeengekomen ballotageovereenkomst. Hiervoor ontvangen wij een garantstellingsprovisie.

Naam verbonden partij	GR GEVUDO
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC en daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. De laatste jaren neemt de omvang van het onderdeel 'warmte' van HVC toe. Ook voor onze gemeente zal HVC een warmtenet gaan aanleggen (in De Volgerlanden).
Onzekerheden	Een eventuele aanspraak door een bank op de gegarandeerde leningen betekent dat de deelnemers hun eigen aandeel dragen.
Bestuurlijk belang/zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur (collegelid).
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	HVC is financieel robuust, ook op de middellange termijn. De bedrijfsvoering van HVC is adequaat, uitgaande van de financiering met gegarandeerde leningen. HVC heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan verdere solvabiliteitsopbouw. Onze gemeente staat daarom inmiddels nog garant voor circa € 7 miljoen. Zolang de verbrandingsinstallaties voldoende aanbod van onder andere de gemeentelijke klanten en waterschappen behouden, is het risico klein. Wel kan het jaarresultaat van de onderneming en daarmee de solvabiliteitsverbetering beïnvloed worden door ontwikkelingen rondom de energielevering door HVC evenals nieuwe investeringen daarin.

Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	De GR Gevudo heeft een risicoprofiel 1 (laag risico op financieel en bestuurlijk gebied) en daarmee sturingsarrangement 1.
---	--

Bureau Openbare Verlichting

Naam verbonden partij	Bureau Openbare Verlichting Lek-Merwede
Vestigingsplaats	Hardinxveld-Giessendam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Kerntaak van deze organisatie is het uitvoeren van het beheer van de openbare verlichting en de centrale aansturing en bewaking op de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden hieraan. Bureau OVL fungeert op dit terrein ook als het kenniscentrum voor de deelnemers en voert in opdracht projecten voor de gemeenten uit.
Onzekerheden	<ul style="list-style-type: none"> • Er worden geen risico's genoemd.
Bestuurlijk belang/zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Bureau OVL is bezig geweest met het verbeteren van hun beheer. Zo hebben ze al hun documenten geüpdatet. Daarnaast zijn ze bezig de installatieverantwoordelijkheid op zich te nemen voor de openbare verlichtingsinstallaties.
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Arrangement 1: Laag

B. Deelnemingen

ROM-D

De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij is de grondontwikkelingsmaatschappij van de Drechtsteden. ROM-D is een publiek-privaat samenwerkingsverband van de gemeenten in de Drechtsteden, de Provincie Zuid-Holland en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam.

De belangrijkste opgave is het versterken van de regionale economie met als belangrijkste activiteiten:

- de uitgifte van kavels (voor bedrijven);
- de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen;
- de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen;
- de promotie van de regio Drechtsteden.

Naam deelneming	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden (ROM-D)
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	De structuren na invoering van de doorontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • ROM-D Holding N.V. • ROM-D Beheer N.V. • ROM-D Capital B.V. • ROM-D C.V.
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het versterken van de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.
Financieel belang van de gemeente	Kapitaaldeelname ROM-D Dordtse Kil III CV: Commanditair kapitaal: 140.989 (1,5%) ROM-D Holding NV: Kapitaal: 109.216 (2,4%)
Bestuurlijk belang/zeggenschap gemeente	Bestuurlijk: de wethouder Economie heeft zitting in de Holding N.V..
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	ROM-D werkt op een proactieve manier samen met ondernemers en grondeigenaren met inzet van kapitaal en een eigen revolverend kapitaalfonds. De ROM-D gaat daarbij zelf actief op zoek naar nieuwe ontwikkelingen. De komende jaren werkt ROM-D onder andere aan het Dolderman project (Dordrecht), Dordtse Kil, Veerweg (Hendrik-Ido-Ambacht) en het Nedstaal-terrein (Alblasserdam).
Sturingsarrangement gekoppeld aan risicoprofiel	Sturingsarrangement 3 (risicoprofiel gemiddeld)

Stedin Holding

Naam deelneming	Stedin Holding N.V.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	N.V.
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Waarborg energievoorziening
Financieel belang van de gemeente	De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht bezit in totaal 24.367 aandelen in Stedin Holding N.V. (0,45%). Het betreft 22.495 gewone aandelen en 1.872 cumulatief preferente aandelen door de intekening in 2021 in het kader van de kapitaalvraag ad € 200 miljoen van Stedin.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Als aandeelhouder
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	De financiering van de investeringen bij Stedin Holding N.V. staat in de komende jaren onder druk, voornamelijk door de energietransitie. De totale kapitaalbehoefte van Stedin op lange termijn loopt vermoedelijk op tot circa € 1,8 miljard. In 2022 werd duidelijk dat de Staat het voornemen heeft om als aandeelhouder toe te treden tot Stedin en beoogt € 500 miljoen ter beschikking te stellen. Tegelijkertijd probeert Stedin niet-aandeelhoudende gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied aan zich te binden. Het college heeft in het kader hiervan in de zomer van 2023 een raadsinformatiebrief naar de gemeenteraad verstuurd. De komende tijd zal nog steeds in het teken staan van de definitieve afspraken met de Staat en het traject met de partijen zoals hiervoor genoemd.

Oasen

Het doel van deze deelneming is het borgen van publieke belangen met betrekking tot drinkwater.

Naam deelneming	Oasen Zuid-Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Rechtsvorm	N.V.
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het verzorgen van drinkwater voor onze inwoners.

Financieel belang van de gemeente	21 van de 748 uitgegeven aandelen (3%), met een boekwaarde van circa € 10.000. De laatste jaren hebben wij geen dividend ontvangen.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Als aandeelhouder
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Op het gebied van aandeelhouderszaken zijn geen bijzonderheden te melden. Inhoudelijk werkt Oasen aan een langjarig programma om alle zuiveringen uit te voeren met een nieuwe zuiveringstechniek. Hiermee kunnen zij alle stoffen die niet in drinkwater thuishoren, waaronder PFAS, volledig verwijderen. Daarnaast kijkt Oasen naar het opnieuw ontwikkelen en uitbreiden van huidige zuiveringslocaties deels binnen en buiten onze gemeente.

BNG

De gemeente heeft een financieel belang in de Bank Nederlandse Gemeenten.

Naam deelneming	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	N.V.
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	De Bank Nederlandse Gemeenten, opgericht in 1914, is een bank van en voor de overheid. De bank biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. De BNG heeft de hoogste rating voor kredietwaardigheid (AAA-status).
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 25.818 aandelen (0.05%) in haar bezit, met een boekwaarde van € 59.000. In deze begroting houden wij rekening met ongeveer € 64.000 aan dividendinkomsten.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Als aandeelhouder neemt de gemeente deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

C. Samenwerkingsovereenkomst

Servicegemeente Dordrecht

In 2019 hebben de gemeenten in de Drechtsteden, mede naar aanleiding van het rapport van de commissie Deetman, de behoefte uitgesproken om de regie meer op lokaal niveau te beleggen en daarbij de goede onderlinge samenwerking te behouden. Om dit te realiseren is een nieuw sturingsmodel ingericht. Daarbij zijn het Servicecentrum Drechtsteden, Gemeentebelastingen Drechtsteden en het Onderzoekcentrum Drechtsteden ondergebracht bij de gemeente Dordrecht, die als Servicegemeente (SGD) voor de overige gemeenten binnen de regio uitvoering en waar gewenst vernieuwing en innovatie van producten uitvoert.

In 2023 is/wordt gewerkt aan een evaluatie en voorstel voor de doorontwikkeling van de (governance) van de SGD inclusief een transparante dienstverlening en financieringsmethodiek. Op basis daarvan kunnen deelnemers ook toewerken naar eigen besluitvorming over het voortzetten van de overeenkomst na de eerste vierjaars-periode, na 2025. We zijn als deelnemer/afnemer goed betrokken bij de evaluaties en uitkomsten daarvan en zijn ons bewust van onze eigen verantwoordelijkheden binnen de overeenkomst met de SGD. We zijn alert op kostenontwikkeling en daar waar ruimte voor maatwerk is binnen de overeenkomst, wegen wij kosten en opbrengst altijd zorgvuldig af.

Naam	Servicegemeente Dordrecht
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	Samenwerkingsovereenkomst gemeente Dordrecht - gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, op basis van de Regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	<p>De Servicegemeente Dordrecht voert bedrijfsvoeringstaken uit voor de deelnemende gemeenten.</p> <p>De Drechtstedengemeenten zijn al enige jaren deelnemer in de Regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten (de “lichte GR”); die geldt voor onbepaalde tijd. Deze vormt de juridische basis voor de samenwerking in de servicegemeente. De gemeente Dordrecht en de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht zijn in december 2021 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor een periode van vier jaar.</p> <p>Hendrik-Ido-Ambacht neemt een basispakket aan bedrijfsvoeringsdiensten van de Servicegemeente Dordrecht af, net als de andere gemeenten in de Drechtsteden. Deze taken worden zoveel mogelijk uniform geleverd. Naast dit basispakket zijn wij in de gelegenheid diensten van de gemeente Dordrecht af te nemen op het gebied van inkoop, personeelsadvies, communicatie en juridische zaken.</p> <p>De Servicegemeente Dordrecht levert daarnaast taken die voorheen werden uitgevoerd door GBD en OCD, namelijk: het innen en heffen van belastingen, taken in het kader van de wet WOZ, bezwaar en beroep op dit gebied, basisregistraties RO, ruimtelijke informatievoorziening, onderzoek en centrale datavoorziening.</p>

	Om de taakuitvoering van de gemeente Dordrecht goed, efficiënt en rechtmatig te laten verlopen, zijn aanvullende besluiten genomen. Het gaat om een verwerkerovereenkomst en een mandaatbesluit voor enkele hierboven genoemde taken. Ook de Archiefverordening en de Beheerregeling informatiebeheer zijn aangepast.
Risico's	Deze samenwerking met de gemeente Dordrecht is kort geleden aangegaan en moet zich nog vormen. Eventuele risico's zijn er als de gemeente Dordrecht mogelijk niet de kwaliteit van dienstverlening kan leveren die we eerder gewend waren. De SGD voert het programma "ICT Verandert" uit. Hierbij worden alle ca. 800 applicaties in de Drechtsteden van het verouderde lokale rekencentrum overgebracht naar een virtueel data center. Een complex, groots en veelomvattend programma met de daarbij behorende risico's op zowel uitvoering als financieel gebied.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Er is geen bestuurlijk belang. De Servicegemeente valt geheel onder verantwoordelijkheid van de gemeente Dordrecht en valt ook binnen de begroting van deze gemeente. De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht heeft een rol als afnemer. Bij onderwerpen van strategisch belang is er een ambtelijke adviesrol via het ONS-D (Overleg Netwerksecretarissen Drechtsteden).
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	De samenwerkingsovereenkomst geldt voor een periode van vier jaar. Tussentijds monitoren we de samenwerking en het niveau van dienstverlening. De gemeente Dordrecht heeft bij het aangaan van de overeenkomst de dienstverlening 'as is' gegarandeerd. Innovaties in de dienstverlening worden ambtelijk afgestemd.

Dienstverlening Drechtsteden

Naam	Dienstverlening Drechtsteden
Vestigingsplaats	Dordrecht
Rechtsvorm	De samenwerking is gebaseerd op een dienstverleningsovereenkomst en heeft een juridische basis in een gemeenschappelijke regeling Onderlinge samenwerking Drechtsteden.
Doel (openbaar belang dat wordt behartigd)	Het verzorgen van de gemeentelijke dienstverlening rond de producten van de gemeentewinkel (paspoort, rijbewijs, adreswijziging, naturalisatie, e.d.), de receptie, de verkiezingen en het KlantContactCentrum (telefonie, webcare).
Risico's	Dienstverlening Drechtsteden heeft te maken met het programma "ICT Verandert" van de SGD. Hierin worden alle applicaties van het

	<p>lokale rekencentrum naar een digitale werkruimte overgebracht. Dit programma zou eind 2023 afgerond moeten zijn, maar de kans is aanwezig dat dit doorloopt in 2024. Dienstverlening Drechtsteden werkt met een aantal applicaties die essentieel zijn voor de uitvoering van hun taken. Zij zijn nauw betrokken bij het programma om te zorgen dat bij de transitie eventuele consequenties voor de dienstverlening tot een minimum worden beperkt.</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	<p>Er vindt periodiek een portefeuillehoudersoverleg plaats.</p>
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	<p>In 2024 begint de zogeheten 'paspoortenpiek", die in 2024 ontstaat door de invoering van de langere geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaart vanaf 2014 (gebaseerd op een rekenmodel van BZK). De piek vraagt o.a. meer inzet van personeel. Zoals op meer vakgebieden is goed personeel moeilijk te vinden. De kosten van inzet van meer personeel voor de paspoortenpiek compenseren we door hogere inkomsten van de leges.</p> <p>Ook is er krapte op de markt voor vakspecialisten, zoals burgerlijke stand en BRP (basisregistratie personen). Personeelsbeleid krijgt dan ook veel aandacht.</p> <p>De kwaliteit die het KlantContactCentrum kan leveren, is deels afhankelijk van de informatie-uitwisseling die met de vakafdelingen plaats vindt. Ook al zijn de klanttevredenheid cijfers goed, hier ligt nog verbeterpotentieel om nog sneller en beter onze inwoners van dienst te zijn. De extra aandacht hiervoor die eind 2023 is opgestart, zetten we voort in 2024.</p> <p>Digitalisering heeft volop aandacht. Als na de uitvoering van "ICT Beweegt" meer ruimte komt, kunnen we verder investeren in digitalisering voor verhoging van de klanttevredenheid, vermindering foutgevoeligheid en efficiënt en effectief werken.</p>

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van onze primaire taken en processen. Binnen onze organisatie werken we continu aan een moderne en toekomstbestendige bedrijfsvoering. Een bedrijfsvoering die mee beweegt met de eisen die de samenleving stelt aan het college, de raad en onze eigen professionaliteit. Dit past bij een zelfbewuste en zelfstandige gemeente met een eigen organisatie.

Personeel en Organisatie

Organisatieontwikkeling

De taken en ambities waar we als organisatie voor staan moeten in balans zijn met de daarvoor beschikbare capaciteit. Dat vraagt voortdurend om inzicht en het voorleggen en maken van keuzes. Daarbij is het evenzo belangrijk dat we de randvoorwaarden voor een gezonde, flexibele en productieve organisatie invullen. In 2024 werken we verder aan de uitrol van onze organisatievisie, waarin thema's als eigenaarschap, goed werkgeverschap, werkgeluk, mobiliteit en gezondheid belangrijke bouwstenen zijn. In dat kader is het fijn te kunnen melden dat ons ziekteverzuim fors lager is dan landelijke gemiddelden. Ook in 2024 zetten we ons hiervoor in.

Krapte op de arbeidsmarkt

Ons land wordt geconfronteerd met langdurige krapte op de arbeidsmarkt. Dit structurele karakter zal volgens het CPB, onder andere vanwege de vergrijzing, voorlopig niet verdwijnen. Deze krapte dreigt ook onze gemeentelijke ambities onder druk te zetten. Naast een gezamenlijke arbeidsmarktaanpak in de regio zetten we ook zelf specifiek in op ons aantrekkelijk werkgeverschap om onze medewerkers te binden aan onze organisatie en te investeren in het talent dat we al in huis hebben. Ook met deze inspanningen verwachten wij dat het nog lange tijd lastig zal blijven om vacatures in te vullen. Gelukkig hebben wij verhoudingsgewijs weinig openstaande vacatures, maar we zullen steeds vaker en ook langer moeten kiezen voor (tijdelijke) inhuur om de continuïteit in dienstverlening en de uitvoering van plannen te kunnen garanderen. Het mag duidelijk zijn dat kosten van inhuur hoger liggen dan onze reguliere formatiebudgetten. Wij doen ons uiterste best dit binnen bestaande formatiebudgetten op te lossen maar zien hierin een steeds groter risico aangezien er geen specifiek budget is opgenomen voor externe inhuur.

Van traineeprogramma naar talentprogramma

We maken al enige jaren gebruik van een traineeprogramma om talentvolle medewerkers aan te trekken. Door de krapte op de arbeidsmarkt is een goed trainee- en/of talentenprogramma steeds belangrijker geworden. Dit geldt uiteraard ook voor ons. We hebben daarom een nieuw plan opgesteld om talenten binnen te halen én binnen te houden. In 2024 en 2025 gaan we dit verbrede programma, van traineeprogramma naar talentprogramma, uitvoeren, waarbij we ook een aantal talentvolle medewerkers die al bij ons in dienst zijn de gelegenheid bieden om hieraan deel te nemen.

Informatisering

Het eerder genoemde programma "ICT Verandert" zou in 2023 afgerond moeten zijn. Door de complexiteit van het programma wordt dit wellicht niet volledig gerealiseerd. Eventuele consequenties hiervan voor 2024 zijn op het moment van schrijven nog niet aan te geven. Door het werken met een virtueel datacenter en meer SAAS applicaties (cloud applicaties) gaat ook de verreken-systematiek veranderen. Deze zal in 2024 zijn beslag krijgen.

De rol van de Servicegemeente verandert van uitvoerend naar meer service-verlenend en verbindend. De uitwerking hiervan wordt nu in praktijk gebracht en merkbaar. Op basis van een volwassenheidsscan data die eerder is uitgevoerd, nemen we vervolgstappen in het datagericht werken. Daarbij richten we ons vooral op data die ons (eenvoudig) meer inzicht kunnen geven op te maken keuzes. Zowel op het gebied van onze kerntaken als voor bedrijfsvoering. Door de veranderingen vanuit het programma "ICT Verandert" is de veiligheid van ons ICT landschap flink toegenomen. Dat neemt niet weg dat risico's nog steeds aanwezig zijn en er nieuwe dreigingen ontstaan. Wij moeten daar op voorbereid zijn en blijven. In nauwe samenwerking met de CISO worden zowel door de SGD als lokaal potentiële dreigingen gevolgd, risicoanalyses uitgevoerd en daar waar nodig maatregelen uitgevoerd. Zoals elk jaar wordt ook deze keer een Ensia zelfevaluatie uitgevoerd.

Facilitair

Op het moment van schrijven is nog niet bekend wat de aanbevelingen zijn van het rapport over het gemeentehuis op de langere termijn. Op basis van dit rapport maken we eind 2023 een plan gemaakt voor het gebruik van het gemeentehuis op korte en middellange termijn. Daarin houden we rekening met een flexibel werkconcept waarbij eventueel meer partijen in het gemeentehuis gehuisvest kunnen worden. Wat de financiële impact hiervan is, is op dit moment niet te overzien. De posten die zijn opgenomen in het meerjarenplan, zoals vervanging van de vloeren, bekijken we opnieuw als de plannen duidelijk zijn.

Communicatie

Het tijdig en helder informeren van inwoners, organisaties en andere partijen over gemeentelijke plannen en beleid is belangrijk. We werken immers samen aan de toekomst van onze gemeente. Daarom willen we weten wat er in Ambacht speelt en sluiten we aan op de verschillende informatiebehoeften en willen we als gemeente laten zien wat we doen en waarom we dingen doen. Vanaf de start aandacht hebben voor alle communicatieaspecten bij de processen en projecten zorgt voor tijdige en heldere informatie. Daarbij ligt focus op het informeren en meenemen van onze inwoners, partners en bedrijven bij de plannen en uitvoering vanuit het collegewerkprogramma.

We gaan door met iedereen zo veel mogelijk betrekken, zoals in de participatienota 'Ambachtse Aanpak' is vastgelegd. Via interne opleidingen en onze interne participatiecoach werken we ook in 2024 verder aan het opnemen van participatie als vast onderdeel van onze projecten. Verder maken we via onze Leidraad initiatiefnemers Participatie inzichtelijker hoe Ambachters kunnen meepraten, -denken en -doen.

Communicatie is en blijft maatwerk. Het is altijd een zoektocht naar de juiste toon en aanpak. Tegelijkertijd is het dé manier om alle partijen te informeren én te betrekken. Een groeiende rol spelen de sociale en digitale media, waardoor we nog sneller en directer met alle belanghebbenden in contact staan. Hierop ontwikkelen we een strategie, waarbij ook de actualisering, het voldoen aan wetgeving en gebruiksvriendelijker maken van onze website onderdeel is.

Overhead

Op grond van art 12b van de verordening art 212 van onze gemeente, hebben we met betrekking tot de overhead ervoor gekozen deze bij de grex'en wél in rekening te brengen en bij de investeringen niet (tenzij levering aan derden, zoals CAI). De overhead wordt berekend over de directe kosten van personeel en ingeleend personeel. Voor De Volgerlanden geldt een aparte regeling voor de managementkosten. Voor de kostprijs van rechten en heffingen geldt dat we de overhead niet boeken, maar de overhead in de verplichte dekkingsopstelling voor de tarieven wél meetellen. Zie de paragraaf lokale heffingen.

Paragraaf 8. Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de 'Wet open overheid' (Woo) in werking getreden. Deze wet vervangt de 'Wet openbaarheid van bestuur'. De Woo heeft als doel een meer transparante en actief openbaar makende overheid. De wet bestaat uit twee onderdelen: de actieve en passieve openbaarmaking.

- De passieve openbaarheid betreft de klassieke verzoeken tot openbaarmaking van informatie van de gemeente. Dit onderdeel trad in werking per 1 mei 2022.
- De actieve openbaarmaking gaat over het zelf actief openbaar maken van documenten uit 11 informatiecategorieën via het 'Platform Open overheidsinformatie' (PLOOI; <https://open.overheid.nl/>). Vooral aan elementen van actieve openbaarmaking is een intensief implementatietraject verbonden. Dit onderdeel treedt overigens nog niet op 1 mei 2022 in werking, maar op een nader bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip. Zo is er nog wat meer tijd is voor een gedegen voorbereiding, die voor onderdelen verschillend kan worden vastgesteld. Verschaffing van informatie in elektronische vorm is het uitgangspunt van de Woo.

Een bestuursorgaan besteedt in de jaarlijkse begroting aandacht aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van deze wet en doet in de jaarlijkse verantwoording verslag van de uitvoering ervan.

Stand van zaken in onze organisatie

Vanaf december 2021 tot en met juni 2022 is project Woo fase1 en fase2 regionaal uitgevoerd. De resultaten van dit project zijn vertaald in een projectvoorstel - Woo fase 3-1- implementatie. De Woo fase 3-1- implementatie wordt dit jaar regionaal uitgevoerd. De verplichtingen die direct vanaf 1 mei 2022 gelden, zijn meteen ingevoerd, zoals het aanwijzen van contactpersonen door het college en burgemeester, het invoeren van een digitaal formulier voor Woo-verzoeken en er zijn interne werkprocessen en handreikingen opgesteld voor de passieve openbaarmaking.

Zoals al aangegeven, worden bepaalde elementen van de wet gefaseerd ingevoerd, zoals de actieve openbaarmaking. Wij zijn begonnen met de projectmatige voorbereidingen om te voldoen aan de eisen voor de actieve openbaarmaking. Daarbij kiezen wij ervoor om ten minste te voldoen aan de eisen die de Woo stelt om via het landelijke systeem PLOOI openbaar te kunnen maken wanneer dat platform gefaseerd per informatietheorie wordt opengesteld. Wanneer blijkt dat dat geen onevenredige extra belasting van het ambtelijk apparaat vergt, kiezen we voor eerdere actieve openbaarmaking van informatiecategorieën via andere wegen dan PLOOI. Hiermee sluiten we aan bij de ambities zoals die in het coalitieakkoord zijn vastgelegd.

In Hendrik-Ido-Ambacht maken we de volgende stukken al actief openbaar:

- Raadsagenda's, notulen, vergaderstukken en opnames van de raadsvergaderingen via <https://hendrikidoambacht.raadsinformatie.nl/>.

- De besluiten van het college van burgemeester en wethouders via https://www.h-i-ambacht.nl/Politiek_Bestuur/Totaaloverzicht_Politiek_en_Bestuur/College_van_Burgemeester_en_wethouders/Collegebesluiten/Collegebesluiten_2021.
- De verstrekte subsidies via het subsidieregister op https://www.h-i-ambacht.nl/Inwoners_Ondernemers/Alle_onderwerpen/Ondersteuning_en_zorg/Subsidies/bijlagen_subsidies/Subsidieregister_2021.

Bijlagen

Bestuurlijke structuur

SGP-ChristenUnie

L.P. Platschorre(fractievoorzitter)
Ing. P. Boudewijn
Ir. C.W. Timmers
E. van Hartingsveldt
Drs. K. van der Laan MEd
B.P. van Ginkel
J.E. Dorst-Langerak

Gemeente Belangen

M.N.P. Vogelaar - Korpershoek (fractievoorzitter)
M. Nugteren BPM
H.H.F. van der Lei
A. Mol

VVD

D. van den Wollenberg (fractievoorzitter)
K.E.A.M. Verlijdsdonk
Drs. A. Ouwerkerk

Realistisch Ambacht

O. Doevendans (fractievoorzitter)
F.G.A. van den Elsen

CDA

Drs. W.P. van der Hee - Pasterkamp (fractievoorzitter)
E. Karso

PvdA

E. van der Wulp (fractievoorzitter)
P.Libregts

D66

M.C.G. Gommans - Dane (fractievoorzitter)
M.de Groot

Echt voor Ambacht (E.V.A.)

Mr. A. Scheurwater (fractievoorzitter)

Burgerraadsleden:

D. den Hoedt (SGP-CU)
J.C. Bezemer (SGP-CU)
J. Lieben (Gemeente Belangen)
R.M. Stoopman (Gemeente Belangen)
W. Allijn (Gemeente Belangen)
J. Wijnmalen (VVD)
F.W. de Jong (Realistisch Ambacht)
B.J. Bakker (Realistisch Ambacht)
H.M. de Waard (CDA)
R.M. Calkhoven (CDA)
M.J.H. van den Heuvel (PvdA)
A.L. Scheurwater (PvdA)
N. Safaye (PvdA)
Mr. J.P. Neijman (D66)
E.G.A. Lips (D66)
T.M. Janssen (E.V.A.)
H.A. Stam (E.V.A.)
Mw. J.A. van Santen-Mekes (E.V.A.)

Gebruikte afkortingen

AB	Algemeen bestuur
ALD	Algemene dienst
APV	Algemene plaatselijke verordening
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BDU	Brede Doeluitkering
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BOVL	Bureau Openbare Verlichting "Lek-Merwede"
BTW	Belasting toegevoegde waarde (omzetbelasting)
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal economisch plan
CJG	Centrum voor jeugd en Gezin
CMK	Cultuur met kwaliteit
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CROW	Onafhankelijke kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte en verkeer & vervoer
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
CZG	Collectieve Zorgverzekering Gemeenten
DB	Dagelijks bestuur
DCMR	Milieudienst Rijnmond
DGJ	Dienst Gezondheid en Jeugd
DPO	Distributieplanologisch onderzoek
DRIS	Digitaal Reis Informatie Systeem
DSB	Drechtsteden bestuur
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese centrale bank
EN	Economisch nut
EU	Europese Unie
Euribor	Euro interbank offered rate
Fido	Wet financiering decentrale overheden
GBD	Gemeentelijke belastingen Drechtsteden
GDU	Gebundelde doeluitkering
Gevudo	Gemeenschappelijke vuilverwerking Dordrecht en omstreken
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen
GSMD	Gemeentelijke monitor sociaal domein
GOW	Gecoördineerd ouderenwerk
GPR	Gemeentelijke praktijk richtlijn
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GRD	Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden
Grex	Grondexploitatie

GVVP	Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan
GZH	Groenservice Zuid Holland
HIA	Hendrik-Ido-Ambacht
HKG	Huisvesting Kwetsbare Groepen
Hof	Houdbare overheidsfinanciën
HOVD	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Drechtsteden
HR	Human resources
HRM	Human resources management
HVC	Huisvuilcentrale
I&A	Informatie en automatisering
IHP	Integraal huisvestingsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IRS	Intrest rate swap
ISV	Investeringsfonds stedelijke vernieuwing
JOP	Jongerenontmoetingsplek
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
LAB	Lokaal Ambachts bedrijf
LAP	Landelijk afval beheersplan
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LNG	Liquid Natural Gas
LVG	Licht verstandelijk gehandicapten
MIP	Meerjaren-investeringsplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MN	Maatschappelijk nut
MT	Managementteam
Nb	Niet bekend
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
nbn	nog nader bepalen
NRIJ	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma
NV	Naamloze vennootschap
OCD	Onderzoekscentrum Drechtsteden
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZHZ	Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid
PALT	Prestatieafspraken Lange Termijn
P&C	Planning en control
P&O	Personeel en organisatie
PM	pro memorie
RAS	Regionale agenda samenleving
RAV	Regionale ambulancevoorziening
RCP	Regionaal Crisis Plan
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RO	Ruimtelijke ordening
ROM-D	Regionale ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
RWS	Rijkswaterstaat
SCD	Servicecentrum Drechtsteden
SDD	Sociale Dienst Drechtsteden

SE	Fulltime SW'er
SJOP	Stimuleren jongerenontmoetingsplek
SKB	Schatkistbankieren
SoVo	Sociale voorzieningen
SPP	Strategische personeelsplanning
SW	Sociale werkvoorziening
TNO	Toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek
TOO	Toekomstige onvoorziene ontwikkelingen
UvW	Unie van Waterschappen
VAO	Vereniging ambachtse ondernemers
VHV	Volkshuisvesting
VINEX	Vierde nota ruimtelijke ordening extra
VJI	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
V&J	Veiligheid & justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOC	Volgerlanden Ontwikkelings combinatie
VPb	Vennootschapsbelasting
VRZH	Veiligheidsregio Zuid Holland
Zuid VTA	Visual Tree Assessment
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet Arbeidsgeschiktheid Jongeren
WBW	Wijk- en buurtgericht werken
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
Wsw	Wet sociale werkplaatsen
Wtcg-	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten & arbeidsongeschikten
CER	Compensatieregeling Eigen Risico
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
WW	Werkloosheidsuitkeringen
WWB	Wet werk en bijstand
Wwnv	Wet werken naar vermogen
ZHZ	Zuid-Holland Zuid

Programma	Onderwerp
	VERORDENINGEN, BELEIDSSTUKKEN & BESTEMMINGSPANNEN
2	Actieplan Duurzaamheid 2019 - 2022
2	Actieplan Lokale economie
4	Actieplannen preventie en handhaving 2018 - 2019
2	Adviesrecht onder de Omgevingswet
3	Afvalbeleidsplan 2012-2022
3	Afvalstoffen verordening Hendrik Ido Ambacht
4	Afwijkingenbeleid
3	Algemene Plaatselijke verordening 2021
3	Algemene Plaatselijke verordening 2022
1	Algemene subsidieverordening gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2016
2	Archeologiebeleid
4	Archiefverordening gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
4	Archiefverordening gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
3	Baggerplan 2019
3	Beeldkwaliteitsplan Groen 2016-2020 (actualisatie)
3	Begraafplaatsenbeleid Achterambacht en Waalhof
3	Begraafplaatsenbeleidsplan 2020-2030
3	Beheer- en onderhoudsplan oeverbeschermingen 2018-2026
4	Beheerplan Groepsrisico Kijfhoek
3	Beheerplan Straatmeubilair 2015-2019
3	Beheerplan verkeersvoorzieningen 2015-2019
2	Beleid Bed & Breakfast
1	Beleidskader Veranderopgave Inburgering
1	Beleidskaders voor CZM aanbesteding 2024
1	Beleidsnotitie Harmonisatie van peuterwerk in HIA
3	Beleidsplan Civieltechnische Kunstwerken 2016-2026
4	Beleidsplan Integrale Veiligheid.
1	Beleidsplan Jeugdhulp
3	Beleidsplan Openbare Verlichting 2020 - 2024
3	Beleidsplan straatmeubilair 2015-2023
3	Beleidsplan verkeersvoorzieningen 2015-2023
3	Beleidsplan wegen 2013-2023
4	Beleidsregels eenmalige huwelijkslocaties
1	Beleidsrijk regionaal transitie arrangement (BRTA)
2	Bestemmingsplan Achterambachtseweg 49
2	Bestemmingsplan Bedrijvenpark Ambachtsezoom
2	Bestemmingsplan Bedrijventerrein Antoniapolder +
2	Bestemmingsplan Centrum

2	Bestemmingsplan Centrumgebied, Graaf Willemlaan
2	Bestemmingsplan De Volgerlanden-Oost
2	bestemmingsplan De Volgerlanden-Oost, 1e partiële herziening 7.10
2	Bestemmingsplan De Volgerlanden-Oost, zone Rietlaan-Oost
2	Bestemmingsplan De Volgerlanden-West
2	Bestemmingsplan Grotenoord 2
2	Bestemmingsplan Het Jaagpad 1
2	Bestemmingsplan Kas Langeweg 97
2	Bestemmingsplan Koetsverhuurbedrijf Energieweg 1
2	Bestemmingsplan Krommeweg
2	Bestemmingsplan Langeweg 101
2	Bestemmingsplan Langeweg 77-85
2	Bestemmingsplan Margrietstraat e.o.
2	Bestemmingsplan 'Niet-bestemde locaties'
2	Bestemmingsplan Onderdijk 126-128
2	Bestemmingsplan Plattelandswoning Langeweg 97
2	Bestemmingsplan Rijksstraatweg 42b e.o.
2	Bestemmingsplan Sandelingen
2	bestemmingsplan Scholencluster Kruiswiel
2	Bestemmingsplan Sophiapolder
2	Bestemmingsplan Veersedijk.
2	Bestemmingsplan Vrouwelenweg 58
2	Bestemmingsplan Vrouwelenweg 84
2	Bestemmingsplan Vrouwelenweg achter 80
2	Bestemmingsplan Warboutsland
2	Bestemmingsplan Waterbusplein
2	Bestemmingsplan Waterlandgoed De Noorden
2	Bestemmingsplan Willem de Zwijgerstraat
2	Bestemmingsplan Zone Krommeweg, Langeweg, A16
2	Bestemmingsplan Zuidwende-Noord
2	Bestemmingsplan Zuidwende-Zuid - Kerkgebouw
3	Bestemmingsplan Zwembad De Louwert
3	Bomenbeleidsplan 2018-2023
2	Bouwverordening 2012 inclusief 15e wijziging
4	Business case Drechtstedelijk Klantcontactcentrum
4	Coalitieprogramma 2018-2022
4	Communicatievisie 2016-2018
4	Controle verordening openbaar lichaam Drechtsteden
4	Controleverordening (art. 213 GW) van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
2	Delegatiebesluit inzake wijzigingen van het omgevingsplan
3	Delegatiebesluit inzake wijzigingen van het omgevingsplan
2	Detailhandelsstructuurvisie Hendrik-Ido-Ambacht

2	Drank- en Horecaverordening Hendrik-Ido-Ambacht 2014
2	Energiestrategie Drechtsteden Energieneutraal 2050
2	Erfgoedverordening Hendrik-Ido-Ambacht 2010
2	Exploitatieverordening Hendrik-Ido-Ambacht 2005
4	Financiële verordening 2015 openbaar lichaam drechtsteden
4	Financiële verordening ex artikel 212 gemeentewet
4	Financieringsstatuut HIA
2	Functioneel programma Waterbusplein
2	Gebiedsvisie Centrum
2	Gebiedsvisie Deltapoort
2	Gebiedsvisie Waalzone
4	Gedragscode integriteit voor de leden van de raad, de burgemeester en de wethouders
4	Gedragscode politiek ambtsdragers
4	Gedragscode voor de publicatie van persoonsgegevens op website van de gemeenteraad Hendrik-Ido-ambacht
3	Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2019-2023
2	Groenstructuurplan 2013- 2023
3	Grondstoffenbeleidsplan 2019 - 2023
3	Grondwaterplan 2015-2018
2	Huisvestingsplan Baxhuis
2	Huisvestingsverordening gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
1	Huisvestingsvisie Revitalisering Cascade
4	Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2020
1	Inrichtingsplan SO, sturingsnotitie en bestuursopdracht jeugdhulp
4	Inspraakverordening
1	Integraal Huisvestingsplan Actualisering uitvoeringsdeel
1	Integraal Huisvestingsplan deel 1 Visiedocument
1	Integraal Huisvestingsplan deel 2 Kaders voor uitvoering
2	Integrale Visie Laadinfrastructuur
1	Kadernota Evenementenbeleid
1	Kadernotitie Huisvesting Statushouders
4	Legesverordening 2023
3	Leidingenverordening 2019 Hendrik-Ido-Ambacht
1	Lokale nota publieke gezondheid 2020-2023
2	Lokale Woonvisie 'de blik vooruit'
2	Maatwerkbeleid Grondverzet Bedrijventerrein Ambachtsezoom
1	Mantelzorgbeleid 2019-2022
2	Marktverordening gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
3	Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) 2021-2023 Buitenzwembad 'De Louwert'
2	Milieubeleidsplan Drechtsteden 2011-2015
3	Mobiliteitsplan 2021-2030
2	Nota accommodatiebeleid

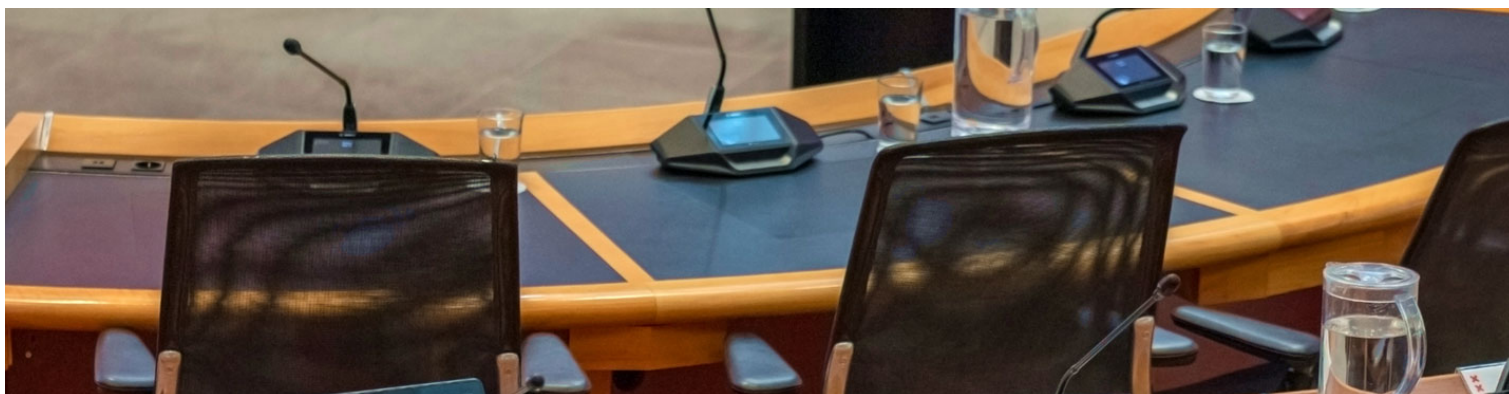
4	Nota Borgstellingen
2	Nota Dierenwelzijn
1	Nota interactief aan de slag in Hendrik-Ido-Ambacht (beleidsnota burgerparticipatie)
1	Nota Ondersteunen en waarderen van mantelzorgers 2019-2022 (voortzetting)
4	Nota reserves, voorzieningen, risico's & Weerstandsvermogen
1	Nota uitgangspunten gemeentelijk gezondheidsbeleid 2012-2015
2	Nota van Uitgangspunten Omgevingsvisie
2	Nota van Uitgangspunten Ontwikkeling Noordoevers
4	Nota Verbonden Partijen 2015
4	Nota Voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2023
4	Nota Waarderen en Afschrijven 2017
1	Notitie evaluatie en doorontwikkeling Sociaal Wijkteam 2018
1	Notitie Mantelzorgwaardering 2015
4	Notitie Schuldenlast
2	Notitie Stimuleringsmaatregelen woningbouw De Volgerlanden
3	Omgevingsvisie
1	Onderwijsachterstandenbeleid 2021-2023
4	Overdracht bevoegdheid oninbaar verklaren belastingverordeningen gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
4	Parkeernota Nieuwe Ontwikkelingen
4	Participatienota Ambachtse Aanpak
4	Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016
1	Preventieplan Sociaal Domein 2020-2024
4	Privacybeleid Drechtsteden 2020
2	Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
4	Protocol accountantscontrole en normenkader 2018
4	Protocol agressie tegen college- en raadsleden gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
2	Reclamebeleid 2014-2024
2	Regeling Participatieplicht onder de Omgevingswet
1	Regionale Algemene subsidieverordening Sociaal Domein
2	Regionale Detailhandelsvisie Drechtsteden
2	Regionale Energiestrategie Drechtsteden 1.0
1	Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2016-2019
1	Regionale nota gezondheidsbeleid ZHZ 2016-2019
1	Regionale Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Drechtsteden
4	Samenwerkingsovereenkomst Drechtsteden
3	Speelruimteplan 2014-2024
3	Speelruimteplan 2020-2030
3	Stedelijk waterplan 2004-2012 (Waterplan van H tot Z)
2	Structuurvisie Waar de Waal stroomt
1	Subsidieverordening aangepast sporten in de regio Drechtsteden 2013

1	Subsidieverordening Familie Spoor-fonds
3	Telecommunicatieverordening 2019 gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
1	Toekomstvisie Bibliotheekwerk Hendrik-Ido-Ambacht
2	Transitievisie warmte 2021 Hendrik-Ido-Ambacht
1	Uitvoeringsprogramma Groeiagenda Drechtsteden 2022
1	Uitvoeringsprogramma Integraal Huisvestingsplan (IHP)
1	Uitvoeringsprogramma Subsidies 2016
2	Uitwerking snippergroenregeling
3	Verordening aanwijzen trouwlocaties Hendrik-Ido-Ambacht
1	Verordening adviesraad Sociaal Domein
1	Verordening Algemene voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
4	Verordening alleenrecht Drechtwerk inzake catering enschoonmaak
4	Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2015
4	VERORDENING AUDITCOMMISSIE HENDRIK-IDO-AMBACHT
4	Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
1	Verordening beleidsadviesraad Jeugd/Wmo 2020
1	Verordening Beschermd Wonen en Opvang 2017
1	Verordening Beschermd Wonen en Opvang 2020
1	Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Hendrik-Ido-Ambacht
4	Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen
4	Verordening burgerinitiatieven Hendrik-Ido-Ambacht 2006
1	Verordening Cliëntenparticipatie Wsw
4	Verordening Controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 212 Gemeentewet) gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2023
	Verordening Controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet) gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2023
3	Verordening eenmalig rioolaansluitingsrecht 2023
4	Verordening functioneringsgesprekken burgemeester en raad
2	Verordening Gemeentelijke investeringslening duurzaamheid Hendrik-Ido-Ambacht
4	Verordening gemeentelijke rekenkamer 2024
3	Verordening Hondenbelasting 2023
1	Verordening inrichting antidiscriminatievoorziening H-I-Ambacht
1	Verordening Jeugdhulp gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2022
2	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht
1	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023
1	Verordening leerlingenvervoer gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2021
3	Verordening Lijkbezorgingsrechten Hendrik-Ido-Ambacht 2023
1	Verordening maatwerkvoorziening maatschappelijke ondersteuning
3	Verordening Marktgeld 2023
2	Verordening Nadeelcompensatie

4	Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
4	Verordening onroerende zaakbelastingen 2023
3	Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing 2023
4	Verordening op de vertrouwenscommissie benoeming burgemeester 2023
1	Verordening op de WMO-adviesraad
3	Verordening op het beheer van de begraafplaatsen
4	Verordening organisatie en werkgeverschap Griffie Hendrik-Ido-Ambacht 2015
1	Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
1	Verordening Persoonlijk minima budget
1	Verordening Persoonsgebonden Budget Begeleid Werken Wsw
4	Verordening Precariobelasting 2021
4	Verordening recht van onderzoek gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 2015
4	Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2020
4	Verordening Reglement van Orde voor de raad van Hendrik-Ido-Ambacht.
4	Verordening Reglement van Orde voor de raadscommissies Hendrik-Ido-Ambacht.
4	Verordening Rekenkamercommissie Hendrik-Ido-Ambacht 2016
3	Verordening Rioolheffing 2023
2	Verordening Starterslening Hendrik-Ido-Ambacht 2013
3	Verordening straatnaamgeving en huisnummering
4	Verordening toekennen erepenning
4	Verordening toeslagen en verlagingen 2004
1	Verordening tot beperking verstrekking sterke drank Hendrik-Ido-Ambacht 2004
4	Verordening tot wijziging van Verordening op de heffing en invordering van leges 2017 (2e wijziging)
4	Verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester
4	Verordening vertrouwenscommissie herbenoeming burgemeester Hendrik-Ido-Ambacht 2017
4	Verordening voor de raadscommissies Hendrik Ido Ambacht
4	Verordening voor de raadscommissies Hendrik Ido Ambacht 2015
1	Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs Hendrik-Ido-Ambacht 2020
1	Verordening werk en inkomen Hendrik-Ido-Ambacht
4	Verordening winkeltijden Hendrik-Ido-Ambacht 2018
2	Visie op de witte vlekken in Hendrik-Ido-Ambacht
4	Visie op regionale samenwerking
2	Waalvisie
1	Wachtlijstverordening Wsw
4	Wegsleepverordening
2	Welstandsnota 2015
1	Wmo-beleidsplan Drechtsteden 2015-2018

Waar staat je gemeente

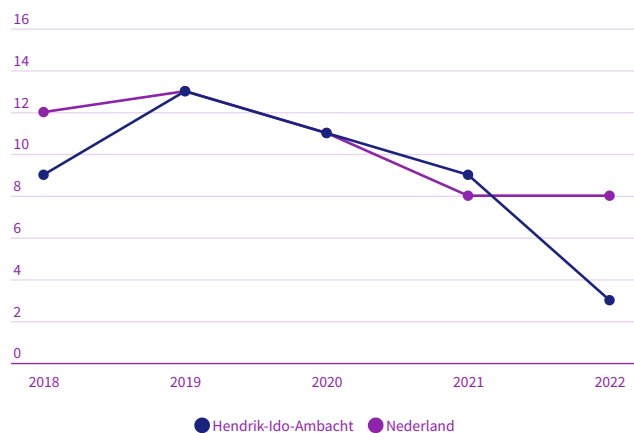

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Halt | 2018 - 2022

Economie

Functiemenging

42,5%
Hendrik-Ido-Ambacht

53,8%
Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

115,5
Hendrik-Ido-Ambacht

174,1
Nederland

LISA | 2022

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

1,0
Hendrik-Ido-Ambacht

1,8
Nederland

DUO/Ingrado | 2017

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

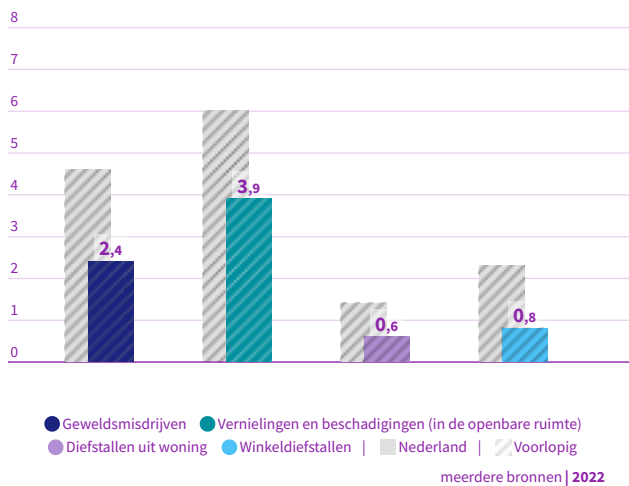
3
Hendrik-Ido-Ambacht

20
Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Misdrijven

Hendrik-Ido-Ambacht, per 1.000 inwoners

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,4%

Hendrik-Ido-Ambacht

1,9%

Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

48,3%

Hendrik-Ido-Ambacht

49,2%

Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

471,7

Hendrik-Ido-Ambacht

825,4

Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Hendrik-Ido-Ambacht

249

Nederland

170

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2020

Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Hendrik-Ido-Ambacht

1%

Nederland

CBS | 2021

Achterstand onder jeugd

Hendrik-Ido-Ambacht

8%

6%

4%

2%

0%

Kinderen in uitkeringsgezin | Werkloze jongeren | Nederland

CBS | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

4,7%

Hendrik-Ido-Ambacht

20,0%

Nederland

berekening | 2019

Netto arbeidsparticipatie

76,9%

Hendrik-Ido-Ambacht

72,2%

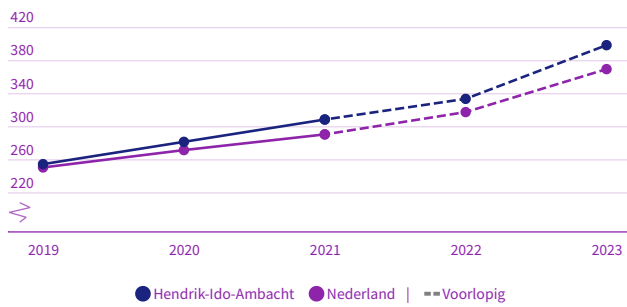
Nederland

CBS | 2022

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde

x €1.000

CBS - WOZ | 2019 - 2023

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Hendrik-Ido-Ambacht

216,4

Nederland

431,2

CBS | 2021

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

7,2

Hendrik-Ido-Ambacht

9,3

Nederland

BAG/ABF | 2022

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

91,2 *

Hendrik-Ido-Ambacht

197,7 *

Nederland

CBS | 2022 | *Voorlopig

Demografische druk

Hendrik-Ido-Ambacht

78,9%

Nederland

70,3%

CBS | 2023

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Hendrik-Ido-Ambacht

13,2

Nederland

13,2

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 791

Hendrik-Ido-Ambacht

€ 823

Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdbescherming

0,7%

Hendrik-Ido-Ambacht

1,2%

Nederland

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 930

Hendrik-Ido-Ambacht

€ 905

Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdreclassering

0,2%

Hendrik-Ido-Ambacht

0,3%

Nederland

CBS Jeugd | 2022

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

per 10.000 inwoners

580

Hendrik-Ido-Ambacht

700

Nederland

CBS GMSD Wmo | 2022

KENGETALLEN (x € 1.000)	JR2021	JR2022	2023	2024	2025	2026	2027
Recapitulatie							
Netto schuldquote	88%	83%	101%	83%	68%	55%	53%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	85%	81%	98%	81%	66%	53%	50%
Solvabiliteitsratio	29%	28%	27%	26%	27%	32%	36%
Grondexploitatie	63%	57%	57%	42%	30%	17%	5%
Structurele exploitatieruimte	0,7%	-4%	1,0%	17,2%	18,6%	13,7%	3,8%
Belastingcapaciteit	107%	110%	118%	106%	114%	114%	114%
1A. Netto schuldquote							
Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	91.875	84.917	84.917	76.958	65.500	61.625	46.750
Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	22.330	18.955	24.014	30.899	37.763	20.868	19.431
Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	7.103	5.778	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	-	-	-	-	-	-	-
Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	18.634	11.322	8.000	8.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	-	14	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.675	11.740	4.000	4.000	12.000	12.000	12.000
Totale baten (excl. mutaties reserves)	112.004	103.741	101.798	122.721	128.153	120.505	94.937
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	88%	83%	101%	83%	68%	55%	53%
minus vaste geldleningen Volgerlanden netto	51%	55%	72%	61%	52%	40%	53%
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen							
Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	91.875	84.917	84.917	76.958	65.500	61.625	46.750
Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	22.330	18.955	24.014	30.899	37.763	20.868	19.431
Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	7.103	5.778	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	4.151	2.839	3.397	2.681	2.543	2.405	2.265
Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	18.634	11.322	8.000	8.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	-	14	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.675	11.740	4.000	4.000	12.000	12.000	12.000
Totale baten (excl. mutaties reserves)	112.004	103.741	101.798	122.721	128.153	120.505	94.937
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	85%	81%	98%	81%	66%	53%	50%
2. Solvabiliteitsratio							
Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	53.156	48.418	47.243	44.958	46.677	49.019	49.109
Balanstotaal	182.939	170.524	173.645	172.313	169.874	151.772	135.891
Solvabiliteitsratio (A/B) x 100%	29%	28%	27%	26%	27%	32%	36%
3. Kengetal grondexploitatie							
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38a)	-	-	-	-	-	-	-
Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	70.099	59.304	58.521	51.758	38.288	20.326	4.755
Totale baten (excl. mutaties reserves)	112.004	103.741	101.798	122.721	128.153	120.505	94.937
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	63%	57%	57%	42%	30%	17%	5%
4. Structurele exploitatieruimte							
Totale structurele lasten excl alle reserves en incidenteel	96.515	108.477	100.115	101.464	104.372	104.055	91.454
Totale structurele baten excl alle reserves en incidenteel	97.254	103.741	101.047	122.511	128.111	120.496	94.937
Totale structurele toevoegingen reserves (tabel 7)	-	-	-	-	-	-	-
Totale structurele onttrekkingen reserves (tabel 7)	71	74	76	76	78	79	79
Totale baten excl mutaties reserves C	112.004	103.741	101.798	122.721	128.153	120.505	94.937
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E	0,7%	-4,5%	1,0%	17,2%	18,6%	13,7%	3,8%
5. Belastingcapaciteit							
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	325	327	349	375	375	375	375
Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	188	191	202	218	218	218	218
Afvalstoffenheffing voor een gezin	351	374	404	437	437	437	437
Bijdrage woonlasten	-	-	-	-76	-	-	-
Totale woonlasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	864	892	955	954	1.030	1.030	1.030
Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	810	811	811	904	904	904	904
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar ervoor	107%	110%	118%	106%	114%	114%	114%
Beleidsindicatoren programma 4							
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	2,7	2,6	2,7	2,9	3,1	3,0	3,0
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	2,5	2,6	2,7	2,6	3,0	3,0	2,9
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	319	361	218	383	451	446	430
Externe inhuur excl VP (% van tot.loonkst + tot.inhuur)	17%	22%	12%	7%	6%	5%	5%
Overhead (% van totale lasten excl toev.reserves)	5,9%	6,0%	7,2%	7,0%	8,2%	8,0%	8,1%

III - Financiële begroting

1. Inleiding

De financiële begroting bevat een nadere toelichting op de financiële positie van de gemeente. De toelichting begint met een uiteenzetting over de ontwikkeling van de financiële positie na vaststelling van de meerjarenbegroting 2023 en verder. Vervolgens komen een aantal specifieke financiële aspecten aan de orde, zoals het totaal van baten en lasten per programma, de incidentele baten en lasten, een samenvatting van nieuwe en/of geïntensiveerde exploitatiekosten, investeringen en de reservepositie.

NB In alle financiële tabellen zijn de bedragen afgerond op duizendtallen. Hierdoor kunnen in enkele eindtellingen afrondingsverschillen ontstaan. Dit heeft geen invloed op de daadwerkelijke cijfers.

2. Ontwikkeling financiële positie

Van Meerjarenbegroting 2023 naar Meerjarenbegroting 2024

Het financiële overzicht ziet er als volgt uit:

Tabel 1

- = Voordelig (*€ 1.000)	2024	2025	2026	2027
Saldo meerjarenbegroting 2023	-3.947	-4.398	-810	-671
Saldo na Kadernota 2024	-2.210	-2.518	98	-275
Algemene uitkering	-1.503	-1.760	-1.238	-886
Storting algemene reserve grondbedrijf	1.500	1.500		
Storting bestemmingsreserve rente	500	1.000		
Rente	-53	116	46	-9
Afval	-294	-294	-294	-294
Bijdrage woonlasten	974	410		
Groen	444	444	444	444
Biodiversiteit	90	90		
Cascade			400	400
Laan van Welhorst		163	163	163
Ondermijning	50	50		
LED verlichting lantaarnpalen	-12	-45	-56	-67
Sportpark Schildman		131	223	260
Speelruimteplan	185	185	185	185
Zondag-openstelling zwembad	7			
Vrijval stelpost IHP	-211			
Diversen	-16	-61	17	-10
Saldo begroting 2024-2027	-549	-589	-12	-89
Incidentele baten en lasten	-2.919	-2.980	-170	-57
Structureel en reëel resultaat	-3.468	-3.569	-182	-146

Toelichting

Algemene uitkering: Dit betreft de uitwerking van de meicirculaire 2022.

Storting algemene reserve grondbedrijf: bij de jaarrekening 2022 is de reserve grondbedrijf leeggetrokken voor de verliesvoorziening grondexploitatie De Volgerlanden. In 2024 en 2025 vullen we deze reserve weer aan.

Storting bestemmingsreserve rente: De rente voor zowel de lange als de korte termijn is het afgelopen jaar gestegen. De omslagrente is nu 1,0 %. Dit zal de komende jaren waarschijnlijk gaan oplopen. Om dit op korte termijn op te kunnen vangen is een bestemmingsreserve rente gevormd. Hierin storten we in totaal 1,5 miljoen euro.

Rente: De rente is gestegen. Voor het herfinancieren van onze leningen, verwachten we een hoger rente percentage dan in de vorige meerjarenbegroting. In de Kadernota hebben we hier een stelpost van € 300.000 opgenomen. Hiervan hebben we € 190.000 laten vrijvallen, het overige bedrag is voor de nog te realiseren derde en vierde school (Meander en de Klimboom).

Afval: Een nadere actualisatie van verwachte uitgaven en inkomsten levert een voordeel op. Het dekkingspercentage komt hiermee op 100%.

Bijdrage woonlasten: Ieder huishouden ontvangt in 2024 een teruggave van € 76. In 2025 reserveren we een bedrag van € 32 per huishouden.

Groen: Voor het handhaven van het huidige onderhoudsniveau van de groene buitenruimte. Vanaf de jaarschijf 2025 is dit in de vorm van een stelpost.

Biodiversiteit: Incidenteel voor 2024 en 2025, in de vorm van een stelpost om invulling te geven aan de ambities op het gebied van biodiversiteit.

Cascade: Voor de revitalisering van Cultureel Centrum Cascade in bouwkundig en financieel opzicht moeten we een behoorlijke investering plegen. Ter dekking van de verwachte kapitaallasten is hier een stelpost voor opgenomen.

Laan van Welhorst: We zijn van plan om het deel van de Laan van Welhorst tussen de Jacobuslaan en de Sophialaan aan te passen ter bevordering van de verkeersveiligheid. Ter dekking van de verwachte kapitaallasten is hier een stelpost voor opgenomen.

Ondermijning: Voor uitbreiding van de capaciteit op ondermijning in 2024 en 2025.

LED verlichting lantaarnpalen: De stijgende energieprijzen hebben een groot effect op het budget van openbare verlichting. Daarnaast verbieden Europese richtlijnen de productie van PLL lampen. Deze twee ontwikkelingen bieden een kans om versneld 4.717 armaturen van onze verlichting te vervangen en daarbij flink te besparen op ons energieverbruik, CO₂-productie en beheerkosten voor vervanging.

Sportpark Schildman: De komende jaren is een aantal investeringen nodig voor het beheer en onderhoud van de velden op sportpark Schildman.

Speelruimteplan: Om uitvoering te kunnen geven aan het Speelruimteplan. Vanaf de jaarschijf 2026 is dit in de vorm van een stelpost.

Zondag-openstelling zwembad: Zoals besloten in de raad van 3 juli 2023.

Vrijval stelpost IHP: De stelpost IHP is bedoeld voor de eerste en tweede school 2e fase IHP (Stadhouder Willem III en Sol Admiraal). Deze stelpost is meerjarig ingezet. De stelpost van 2024 kan vrijvallen.

Diversen: Diverse kleine aanpassingen

Uitgangspunten

Tabel 2

	2024	2025	2026	2027
Woningprognose	12.818	12.885	13.222	13.429
Inwonerprognose	32.307	32.476	33.325	33.847
Prijsstijging	3,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Subsidies	8,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Loonstijging	5,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Omslagrente	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Kapitaallasten	Annuïtair	Annuïtair	Annuïtair	Annuïtair
Algemene uitkering (meicirculaire)	Lopende prijzen	Constante prijzen	Constante prijzen	Constante prijzen

Van realisatie 2022 naar begroting 2023 naar begroting 2024.

In navolgend overzicht lichten we aanmerkelijke verschillen tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 en realisatie 2022 toe. Een aanmerkelijk verschil is een verschil groter dan € 50.000 op taakveldniveau.

Tabel 3

(bedragen x € 1.000)		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2022	2023	2024	2024 t.o.v.	2024 t.o.v.
			Tot en met		begroting	realisatie
			kadernota		2023	2022
PMA1	Sociaal, Welzijn en Educatie	R 2022	B 2023	2024		
Taakveld Lasten per taakveld						
4.1	Openbaar basisonderwijs	180	281	244	-37	64
4.2	Onderwijshuisvesting	1.104	1.465	1.370	-95	266
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.216	2.787	2.568	-219	352
5.1	Sportbeleid en activering	1.273	1.346	1.394	48	121
5.2	Sportaccommodaties	1.364	1.073	1.120	47	-244
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.089	958	1.122	164	33
5.6	Media	558	653	663	10	105
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	710	764	716	-48	6
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.673	11.761	2.761	-9.000	-5.912
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.880	2.855	2.774	-81	894
6.3	Inkomensregelingen	8.293	8.328	8.046	-282	-247
6.4	WSW en beschut werk	1.091	1.201	1.253	52	162
6.5	Arbeidsparticipatie	741	1.097	1.213	116	472
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	494	1.040	1.535	495	1.041
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.714			0	-5.714
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)		1.994	2.094	100	2.094
6.71b	Begeleiding (WMO)		1.806	1.981	175	1.981
6.71c	Dagbesteding (WMO)		1.008	1.093	85	1.093
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		47	51	4	51
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.931			0	-7.931
6.72a	Jeugdhulp begeleiding		2.368	1.777	-591	1.777
6.72b	Jeugdhulp behandeling		230	257	27	257
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding		728	815	87	815
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig		13	15	2	15
6.73a	Pleegzorg		639	715	76	715
6.73b	Gezinsgericht		301	337	36	337
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig		1.199	1.343	144	1.343
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf		2.372	2.404	32	2.404
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		809	906	97	906
6.74c	Gesloten plaatsing		144	143	-1	143
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-876			0	876
6.81a	Beschermd wonen (WMO)		-600	-600	0	-600
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		46	50	4	50
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	909			0	-909
6.82a	Jeugdbescherming		529	530	1	530
6.82b	Jeugdreclassering		46	46	0	46
7.1	Volksgezondheid	1.703	2.102	2.175	73	472
Totaal lasten Sociaal, Welzijn en Educatie		45.047	51.390	42.911	-8.479	-2.136
Taakveld Baten per taakveld						
4.2	Onderwijshuisvesting	-59	-50	-79	-29	-20
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-653	-1.154	-910	244	-257
5.1	Sportbeleid en activering	-24	-20	-20	0	4
5.2	Sportaccommodaties	-1.125	-760	-788	-28	337
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-672	-434	-422	12	250
5.6	Media	0	-31	0	31	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4	0	0	0	4
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-6.286	-9.476	-690	8.786	5.596
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-30	-27	-1	26	29
6.3	Inkomensregelingen	-4.981	-5.421	-5.550	-129	-569
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-22	0	0	0	22
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-5	0	0	0	5
Totaal baten Sociaal, Welzijn en Educatie		-13.861	-17.570	-8.657	8.913	5.204
Geraamd totaal saldo van baten en lasten Sociaal, Welzijn en Educatie		31.186	33.820	34.254	434	3.068

Tabel 3

(bedragen x € 1.000)		Realisatie 2022	Begroting 2023 Tot en met kadernota	Begroting 2024	Begroting 2024 t.o.v. begroting 2023	Begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022
PMA2	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	R 2022	B 2023	2024		
Taakveld	Lasten per taakveld					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	281	311	280	-31	-1
3.1	Economische ontwikkeling	625	465	575	110	-50
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.074	9.763	6.888	-2.875	-3.186
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	91	104	108	4	17
5.5	Cultureel erfgoed	7	48	14	-34	7
7.4	Milieubeheer	1.296	1.484	1.335	-149	39
8.1	Ruimte en leefomgeving	532	417	854	437	322
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	19.330	10.025	15.072	5.047	-4.258
8.3	Wonen en bouwen	1.476	1.450	1.364	-86	-112
	Totaal lasten Ruimtelijke ordening, economie en wonen	33.712	24.067	26.490	2.423	-7.222
Taakveld	Baten per taakveld					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-187	-242	-173	69	14
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-10.114	-9.776	-6.884	2.892	3.230
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-46	-58	-63	-5	-17
7.4	Milieubeheer	-68	-511	-536	-25	-468
8.1	Ruimte en leefomgeving	-12	-39	-40	-1	-28
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-11.802	-9.868	-15.062	-5.194	-3.260
8.3	Wonen en bouwen	-1.296	-808	-1.072	-264	224
	Totaal baten Ruimtelijke ordening, economie en wonen	-23.525	-21.302	-23.830	-2.528	-305
	Geraamd totaal saldo van baten en lasten Ruimtelijke ordening, economie en wonen	10.187	2.765	2.660	-105	-7.527

Tabel 3

(bedragen x € 1.000)		Realisatie 2022	Begroting 2023 Tot en met kadernota	Begroting 2024	Begroting 2024 t.o.v. begroting 2023	Begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022
PMA3	Buitenruimte	R 2022	B 2023	2024		
Taakveld Lasten per taakveld						
2.1	Verkeer en vervoer	6.272	4.289	4.259	-30	-2.013
2.5	Openbaar vervoer	101	488	177	-311	76
5.73	Openbaar groen (prog 3)	2.888	2.818	3.059	241	171
7.2	Riolering	2.289	2.253	2.530	277	241
7.3	Afval	3.800	4.794	4.193	-601	393
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	669	669	661	-8	-8
8.13	RO Vastgoedregistratie (prog 3)	163	153	173	20	10
Totaal lasten Buitenruimte		16.182	15.464	15.052	-412	-1.130
Taakveld Baten per taakveld						
2.1	Verkeer en vervoer	-491	-181	-191	-10	300
5.73	Openbaar groen (prog 3)	-1	0	0	0	1
7.2	Riolering	-2.667	-2.707	-2.953	-246	-286
7.3	Afval	-4.535	-4.867	-5.393	-526	-858
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-580	-688	-743	-55	-163
Totaal baten Buitenruimte		-8.274	-8.443	-9.280	-837	-1.006
Geraamd totaal saldo van baten en lasten Buitenruimte		7.908	7.021	5.772	-1.249	-2.136

Tabel 3

(bedragen x € 1.000)		Realisatie 2022	Begroting 2023 Tot en met kadernota	Begroting 2024	Begroting 2024 t.o.v. begroting 2023	Begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022
PMA4	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	R 2022	B 2023	2024		
Taakveld Lasten per taakveld						
0.1	Bestuur	2.188	2.484	2.590	106	402
0.10	Mutaties reserves	4.954	157	2.066	1.909	-2.888
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-4.016	882	549	-333	4.565
0.2	Burgerzaken	1.140	1.142	1.372	230	232
0.4	Overhead	6.685	8.129	8.590	461	1.905
0.5	Treasury	-11	329	-105	-434	-94
0.61	OZB woningen	84	844	1.037	193	953
0.62	OZB niet-woningen	211	236	253	17	42
0.64	Belastingen overig	13	15	15	0	2
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	184	463	279	463
0.8	Overige baten en lasten	322	379	256	-123	-66
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	21	0	0	0	-21
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.252	2.232	2.396	164	144
1.2	Openbare orde en veiligheid	631	617	711	94	80
Totaal lasten Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middele		14.474	17.630	20.193	2.563	5.719
Taakveld Baten per taakveld						
0.1	Bestuur	-1	0	0	0	1
0.10	Mutaties reserves	-5.673	-3.634	-347	3.287	5.326
0.2	Burgerzaken	-390	-304	-627	-323	-237
0.4	Overhead	-151	-25	-26	-1	125
0.5	Treasury	-139	-162	-161	1	-22
0.61	OZB woningen	-4.112	-4.454	-4.830	-376	-718
0.62	OZB niet-woningen	-1.929	-1.932	-2.235	-303	-306
0.64	Belastingen overig	-193	-198	-257	-59	-64
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-50.864	-50.454	-54.378	-3.924	-3.514
0.8	Overige baten en lasten	-196	-50	0	50	196
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-42	0	0	0	42
1.2	Openbare orde en veiligheid	-64	-22	-24	-2	40
Totaal baten Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middele		-63.754	-61.235	-62.885	-1.650	869
Geraamd totaal saldo van baten en lasten						
Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen		-49.280	-43.605	-42.692	913	6.588

Toelichting:

1. Sociaal, Welzijn en Educatie

Vershil begroting 2024 t.o.v. begroting 2023:

Onderwijshuisvesting: De begrote kapitaal- en salarislasten zijn in 2023 € 107.000 hoger dan in 2024.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken: In 2023 zijn zowel de inkomsten als de uitgaven voor de combinatiefuncties € 126.000 hoger begroot als gevolg van meer inkomsten door cofinanciering van derden. Daarnaast staat in 2023 voor de regeling combinatiefuncties vanuit het gemeentefonds nog € 164.000 budget begroot. Bij de Winternota 2023, wanneer de meicirculaire wordt verwerkt, verlagen we dit bedrag tot nihil. Met ingang van 2023 ontvangt de gemeente voor deze regeling van het Rijk een specifieke uitkering (als onderdeel van de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026 van totaal € 1.701.012). De gemeente heeft van het Rijk een specifieke uitkering ontvangen voor het inhalen van COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen (totaal € 403.591), waarvan € 119.000 in 2023 wordt ontvangen. Dit bedrag staat begroot bij zowel de uitgaven als de inkomsten. Voor de rentelasten van de te bouwen derde en vierde school staat in 2024 een bedrag begroot van € 110.000. Het resterende verschil wordt voor € 84.000 veroorzaakt door indexering van de budgetten 2024.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: Door indexering is het begrote bedrag voor de subsidie aan Cascade in 2024 € 55.000 hoger. In 2024 staan op dit taakveld € 102.000 meer toegerekende salarislasten begroot dan in 2023.

Samenkracht en burgerparticipatie: De kosten voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op een schip aan de kade van het Citadelterrein zijn in 2023 begroot op € 8.500.000. Daarnaast zijn er in 2023 nog transitiekosten gemaakt voor de wisseling van het schip. Deze worden begroot op € 300.000. De gemaakte kosten zullen door het Rijk worden vergoed. Het bedrag van € 8.800.000 staat daarom ook onder de baten begroot. Voor de acties uit het Preventieplan is in 2023 een bedrag begroot van € 152.000. Voor het realiseren van een woonzorgvisie is in 2023 € 50.000 begroot. Aan dit taakveld worden in 2023 € 121.000 meer salarislasten toegerekend dan in 2024. In 2024 zijn de begrote budgetten op dit taakveld door indexering totaal € 120.000 hoger.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen: Voor de acties uit het Preventieplan is in 2023 een bedrag begroot van € 251.000. Door indexering zijn de begrote budgetten in 2024 totaal € 159.000 hoger.

Inkomensregelingen/ WSW en beschut werk/ Arbeidsparticipatie/ Maatwerkvoorzieningen (WMO)/ Huishoudelijke hulp (WMO)/ Begeleiding (WMO)/ Dagbesteding (WMO)

Het verschil op deze taakvelden wordt veroorzaakt door het verschil van de begroting van de GR Sociaal 2024 en de voorjaarsbrief van de GR Sociaal over 2023. Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Jeugdhulp begeleiding/ Jeugdhulp dagbesteding/ Pleegzorg/ Jeugdhulp met verblijf overig/ Jeugdhulp crisis/ LTA/ GGZ-verblijf

Het verschil op deze taakvelden wordt veroorzaakt door het verschil van de begroting van de Serviceorganisatie Jeugd. Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Volksgezondheid: Het verschil wordt veroorzaakt door verschillen in de begroting van de Dienst Gezondheid en Jeugd. Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Verschil begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022:

Openbaar basisonderwijs: Het verschil wordt voor € 36.000 veroorzaakt door een wijziging in het nemen van de lasten voor bewegingsonderwijs. Met ingang van 2022 is voor het schooljaar 2022-2023 alleen de periode september tot en met december 2022 ten laste van 2022 geboekt. De periode januari tot en met juli 2023 valt in het boekjaar 2023.

Onderwijshuisvesting: De begrote rentelasten zijn in 2024 € 238.000 hoger dan in 2022 als gevolg van een stijging van de omslagrente (0,5% in 2022 naar 1,0% in 2024) en door investeringen in schoolgebouwen in het kader van de uitvoering van het IHP.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken: Voor onderwijsachterstandbeleid ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering. Dat bedrag staat zowel bij de uitgaven als de inkomsten begroot. De uitgaven en inkomsten voor onderwijsachterstandenbeleid waren in 2022 € 139.000 lager dan is begroot voor 2024. Voor de rentelasten van de te bouwen derde en vierde school staat in 2024 een bedrag begroot van € 110.000. Het resterende verschil wordt voor € 98.000 veroorzaakt door indexering van de budgetten 2024. In 2024 staat een bate begroot van € 135.000 voor de regeling combinatiefuncties waarvoor de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering ontvangt (als onderdeel van de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026 van totaal € 1.701.012). In 2022 ontving de gemeente deze middelen via het gemeentefonds.

Sportbeleid en activering: Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door indexatie van de budgetten 2024 (€ 98.000).

Sportaccommodaties: De kosten voor het onderhoud van sportpark Schildman zijn in 2022 hoger door de aanleg van een noodproei installatie van € 48.000. De gemeente heeft voor de regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden totaal € 389.000 van het Rijk ontvangen ter dekking van de exploitatietekorten die in het 1^e halfjaar 2021 en november en december 2021 zijn geleden door zwembad De Louwert. Dit bedrag is in 2022 beschikbaar gesteld aan Sportfondsen. De begrote kapitaallasten 2024 zijn ten opzichte van 2022 gestegen met € 120.000, voornamelijk als gevolg van een stijging van de omslagrente (0,5% in 2022 naar 1,0% in 2024). Daarnaast zijn de toegerekende salarislasten in 2024 € 54.000 hoger.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: In 2022 stonden de verhuuropbrengsten van het welzijnscluster Volgerlanden van € 215.000 onder dit taakveld gerubriceerd. Door een wijziging in de taakvelden staan deze in 2024 onder een ander taakveld.

Media: Het verschil wordt verklaard door indexaties.

Samenkracht en burgerparticipatie: In 2022 zijn kosten gemaakt voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne voor een bedrag van € 5.839.000. Daarnaast bedroegen de transitiekosten € 307.000. Behalve een deel van de kosten voor de inzet van onze eigen uren (€ 47.000) konden we alle kosten bij het Rijk indienen. Dat bedrag staat verantwoord onder de baten. In 2022 waren de kosten voor inburgering € 303.000. In 2024 is hiervoor € 471.000 begroot. Het verschil wordt grotendeels

verklaard door de hogere specifieke uitkering die de gemeente hiervoor ontvangt van het Rijk. In 2024 is deze begroot op € 326.000. In 2022 was € 120.000 als bate geboekt, het restant van de specifieke uitkering inburgering was per 31-12-2022 op de balans verantwoord als vooruit ontvangen voorschotten en kan worden besteed in 2023. In 2022 werden de verhuuropbrengsten van het welzijnscluster Volgerlanden gerubriceerd onder taakveld cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie. Door een wijziging in de taakvelden staan deze inkomsten van € 232.000 in 2024 onder dit taakveld begroot. In 2024 staat een bate begroot van € 85.000 voor een aantal onderdelen die ten lasten van dit taakveld komen van de specifieke uitkering die de gemeente van het Rijk ontvangt voor de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen: Door een wijziging in de taakvelden staat in 2024 de bijdrage aan de Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ van € 344.000 voor veilig thuis jeugd geraamd onder dit taakveld. De bijdrage aan Stichting Jeugdteams staat in 2024 € 353.000 hoger geraamd dan de werkelijke kosten in 2022. Het verschil wordt veroorzaakt door indexatie van het budget (€ 107.000), de beschikbaarstelling van budget (€ 109.000) voor één extra fte jeugdprofessional binnen het 0-100 team bij de Kadernota 2024 en van extra middelen (€ 132.000) vanuit het gemeentefonds. Voor het sociaal wijkteam zijn de kosten in 2024 € 180.000 hoger begroot dan de werkelijke kosten 2022, voornamelijk doordat er middelen beschikbaar zijn gesteld voor de aandachtfunctionaris dementie, een coördinator volwassene en Ambachtsverbond Vroegsignalering (totaal € 100.000) en door indexatie (€ 31.000). Voor de acties uit het Preventieplan die ten laste van dit taakveld komen, zijn in 2022 € 152.000 kosten gemaakt. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld vanuit de reserve sociaal domein. Voor 2024 moeten deze middelen nog beschikbaar worden gesteld. Het begrote bedrag in 2024 voor ondersteuning en waardering mantelzorgers is € 50.000 hoger dan de werkelijke kosten 2022 door indexatie en lagere kosten 2022. Voor het relatieloket is in 2024 € 30.000 beschikbaar gesteld. Tot slot zijn in 2024 de toegerekende salarislasten aan dit taakveld € 50.000 hoger.

De ontwikkelingen van de afgelopen jaren onderstreepten het belang van goede data in het sociaal domein. De uitvraag binnen Iv3 op het gebied van WMO en jeugd was vrij grofmazig, waardoor vergelijken onderling lastig was en trends moeilijk waren te ontwaren. Met ingang van het begrotingsjaar 2023 zijn de taakvelden op het gebied van individuele voorzieningen WMO en Jeugdzorg (6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-, 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-) opgedeeld in achttien nieuwe gedetailleerde taakvelden. In het jaar 2022 is nog gerapporteerd op de oude taakvelden.

Inkomensregelingen/ WSW en beschut werk/ Arbeidsparticipatie/ Maatwerkvoorzieningen (WMO)/ Huishoudelijke hulp (WMO)/ Begeleiding (WMO)/ Dagbesteding (WMO)

Het verschil op deze taakvelden wordt veroorzaakt door het verschil van de begroting van de GR Sociaal 2024 en de werkelijke kosten van de GR Sociaal over 2022. Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Overige maatwerkarrangementen (WMO): Hier zijn de uitgaven voor de inloopfunctie GGZ geraamd, deze stond voorheen op het taakveld Maatwerkdienstverlening 18+.

Maatwerkdienstverlening 18-: In 2022 werd er nog gerapporteerd op de oude taakvelden. Vanaf 2023 staan deze kosten begroot op de taakvelden 6.72a tot en met 6.72d, 6.73a tot en met 6.73c en 6.74a tot en met 6.74c. De begrote kosten op deze taakvelden in 2024 bedragen totaal € 8.713.000. In 2022 hadden we op het taakveld maatwerkdienstverlening 18- minder uitgegeven dan begroot. Het grootste verschil werd veroorzaakt door de serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Jeugdhulp begeleiding/ Jeugdhulp behandeling / Jeugdhulp dagbesteding/Pleegzorg/ Gezinsgericht/Jeugdhulp met verblijf overig/ Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf/ Jeugdhulp crisis/ LTA/ GGZ-verblijf/ Gesloten plaatsing: Deze kosten stonden in 2022 geraamd onder taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-. Zie ook de toelichting op dat taakveld.

Geëscaleerde zorg 18+: In 2022 werd er nog gerapporteerd op de oude taakvelden. Vanaf 2023 staan deze kosten begroot op de taakvelden 6.81a Beschermd wonen (WMO) en 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang. Over 2022 is een afrekening ontvangen voor de uitvoering van beschermd wonen en opvang. In totaal was er € 964.000 terug ontvangen (Dordrecht is centrumgemeente). Daarnaast is in 2022 de definitieve afrekening (terug te ontvangen) over 2021 ontvangen. Deze was € 24.000 lager uitgevallen.

Beschermd wonen (WMO): Deze kosten stonden in 2022 geraamd onder taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+. Zie ook de toelichting op dat taakveld. De afrekening over 2024 voor beschermd wonen is begroot op € 600.000 terug te ontvangen.

Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO): Deze kosten stonden in 2022 geraamd onder taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+. Zie ook de toelichting op dat taakveld. In 2024 staat de afrekening voor maatschappelijke en vrouwenopvang begroot op € 50.000 te betalen.

Geëscaleerde zorg 18-: In 2022 werd nog gerapporteerd op de oude taakvelden. Vanaf 2023 staan deze kosten begroot op de taakvelden 6.82a Jeugdbescherming en 6.82b Jeugdreclassering. In 2022 werden op dit taakveld de kosten voor de gesloten jeugdhulp geboekt, een onderdeel van de Serviceorganisatie Jeugd.

Jeugdbescherming: Deze kosten stonden grotendeels geraamd onder taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-. Dit is volgens de begroting van de Serviceorganisatie Jeugd. Met name de indexering is daarbij een belangrijke verklaring.

Volksgezondheid: De gemeente heeft van het Rijk een specifieke uitkering ontvangen voor de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026 (van totaal € 1.701.012). De onderdelen van deze uitkering die onder dit taakveld vallen, bedragen in 2024 € 196.000. Dit bedrag staat begroot bij zowel de uitgaven als de inkomsten. Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door verschillen in de begroting van de Dienst Gezondheid en Jeugd.

Toelichting:

2. Ruimtelijke ordening, economie en wonen

Vershil begroting 2024 t.o.v. begroting 2023:

Beheer overige gebouwen en gronden: De provincie Zuid-Holland Zuid heeft de gemeente een subsidie verleend van € 60.000 voor het project Ambachts Lint. Deze subsidie staat in 2023 bij zowel de uitgaven als de inkomsten begroot.

Economische ontwikkeling: Het begrote bedrag voor de subsidie voor het Ondernemersfonds is in 2024 € 103.000 hoger dan in 2023.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur: De bedragen bestaan uit de geraamde kosten en opbrengsten van de grondexploitaties Ambachtsezoom en Genieterrein-waterbusplein. Deze lasten en baten verschillen doordat de projecten in ontwikkeling zijn. De verschillen lopen binnen het programma budgettair neutraal.

Milieubeheer: In 2023 staat een bedrag van € 188.000 begroot voor de uitvoeringskosten van het bestaande klimaatbeleid. Dit bedrag is bij de Winternota 2022 meegenomen naar 2023 en betreft het restant van het bedrag dat de gemeente in de meicirculaire 2022 heeft ontvangen voor klimaat- en energiebeleid.

Ruimte en leefomgeving: De aan dit taakveld toegerekende salarislasteren zijn in 2024 € 487.000 hoger begroot dan in 2023. Met het oog op de voorgenomen ontwikkelingen op het Citadelterrein en de Noordoevers en de planologische procedures die daarvoor moeten worden gevoerd, is in 2023 een bedrag van € 30.000 begroot. Dit budget is bij de Winternota 2022 meegenomen naar 2023.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen): De bedragen bestaan uit de geraamde kosten en opbrengsten van de grondexploitatie De Volgerlanden. Deze lasten en baten verschillen doordat het project in ontwikkeling is. De verschillen lopen binnen het programma budgettair neutraal. Op dit taakveld staan in 2023 € 120.000 meer toegerekende salarislasteren begroot dan in 2024.

Wonen en Bouwen: Voor de invoering van de Omgevingswet worden er in 2023 extra kosten gemaakt. Op dit taakveld staan in 2023 meer toegerekende salarislasteren begroot dan in 2024. Door indexatie worden er hogere leges bouwvergunningen geraamd.

Vershil begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022:

Economische ontwikkeling: Het bedrag dat in 2024 is begroot voor de subsidie voor het Ondernemersfonds is € 200.000 hoger dan het bedrag dat in 2022 is uitgekeerd. Voor deze subsidie worden extra baten opgehaald via de OZB niet-woningen (zie programma 4). Per saldo neutraal. De kosten van de actie coronavoucher in 2022 waren totaal € 280.000.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur: De bedragen bestaan uit de geraamde kosten en opbrengsten van de grondexploitaties Ambachtsezoom en Genieterrein-waterbusplein. Deze lasten en baten verschillen doordat de projecten in ontwikkeling zijn. De verschillen lopen binnen het programma budgettair neutraal. Voor de grondexploitatie Genieterrein-waterbusplein was in 2022 een voorzien verlies geraamd van € 4.427.000. Het nadelig saldo kwam € 850.000 hoger uit dan verwacht en is in 2022 verwerkt ten nadele van de exploitatie. Voor de grondexploitatie Ambachtsezoom is in 2022 een winstneming geboekt van € 890.000.

Milieubeheer: Het Rijk heeft de gemeente een specifieke uitkering toegekend voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025 (van totaal € 1.547.547). In 2024 staat het voorschotbedrag van € 516.000 begroot. Voor de regeling reductie energiegebruik woning (RREW) heeft de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering ontvangen. De gerealiseerde bate in 2022 bedroeg € 57.000 en is gelijk aan de gerealiseerde lasten in 2022 ten laste van deze regeling.

Ruimte en leefomgeving: In 2024 zijn de toegerekende salarislasten begroot op € 772.000. In 2022 was dit € 365.000. In 2022 is ten laste van dit taakveld ingehuurd voor een bedrag van € 103.000.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen): De bedragen bestaan uit de geraamde kosten en opbrengsten van de grondexploitatie De Volgerlanden. Deze lasten en baten verschillen doordat het project in ontwikkeling is. De verschillen lopen binnen het programma budgettair neutraal. In 2022 was een voorzien verlies geraamd van € 7.370.000. Dit nadelig saldo is verwerkt ten nadele van de exploitatie. Tevens werd in 2022 voor een bedrag van € 103.000 aan salarislasten aan dit taakveld toegerekend. In 2024 staan geen toegerekende salarislasten begroot. Tot slot is in 2022 de boekwaarde van de strategische gronden Noordoevers afgeboekt met € 64.000 tot de taxatiewaarde.

Wonen en bouwen: Voor de invoering van de Omgevingswet zijn in 2022 extra kosten gemaakt. In 2022 hebben we meer bouwleges ontvangen.

Toelichting:

3. Buitenruimte

Vershil begroting 2024 t.o.v. begroting 2023:

Openbaar vervoer: In 2023 staat groot onderhoud geraamd aan de ponton Waterbus van € 343.000.

Openbaar groen: In 2024 is een hoger bedrag geraamd voor baggeren. Vanuit het taakveld riolering wordt een hoger bedrag bijgedragen om deze kosten te dekken. In 2024 is het budget voor groen hoger dan in 2023, dit om het huidige onderhoudsniveau te kunnen handhaven. In 2023 zijn er meer uren toegerekend aan dit taakveld.

Riolering: Het taakveld riolering doet een bijdrage om de kosten van baggeren te dekken. Deze bijdrage is in 2024 hoger dan in 2023. In 2024 is er in een grotere storting in de voorziening dan in 2023. Door areaaluitbreiding en indexatie stijgen de inkomsten.

Afval: In 2023 vindt de voorbereiding plaats van de implementatie van het recycletarief. Deze kosten zijn eenmalig. In 2024 zijn wel extra kosten geraamd voor heffen van de afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn de kosten van het verwerken van afval in 2024 lager omdat de verwachting is dat er beter gescheiden wordt. Door areaaluitbreiding en indexatie stijgen de inkomsten.

Vershil begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022:

Verkeer en vervoer: In 2022 is de reserve omgezet in een voorziening. De storting in de voorziening in 2022 gebeurt op dit taakveld. Vanuit de provincie zijn in 2022 subsidies ontvangen voor de 2^e fase Kruiswiel en het kruispunt Reeweg. Ook zijn er in 2022 meer degeneratievergoedingen ontvangen.

Openbaar vervoer: In 2024 worden er meer uren toegerekend aan dit taakveld. De uitgaven voor het onderhoud van de abri's en de het ponton waterbus zijn in 2022 lager.

Openbaar groen: In 2024 staan er meer uitgaven voor baggeren geraamd. De bijdrage van taakveld riolering in de kosten voor baggeren in 2024 is hierdoor ook hoger. In 2024 worden meer uren toegerekend.

Riolering: Het taakveld riolering doet een bijdrage om de kosten van baggeren te dekken. Deze bijdrage is in 2024 hoger geraamd dan in 2022. In 2022 zijn er minder uren toegerekend dan in 2024 geraamd. Door areaaluitbreiding en indexatie stijgen de inkomsten.

Afval: In 2024 zijn extra kosten geraamd voor heffen van afvalstoffenheffing. De verwerkingskosten zijn in 2022 lager dan in 2024 begroot. Daarnaast zijn er meer uren geraamd in 2024 op dit taakveld. Door areaaluitbreiding en indexatie stijgen de inkomsten.

Begraafplaats en crematoria: Door indexatie van 8% stijgen de inkomsten.

Toelichting:

4. Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen

Verschil begroting 2024 t.o.v. begroting 2023:

Bestuur: Vanuit de algemene uitkering zijn er middelen voor de Wet Open Overheid (WOO) ontvangen. In 2023 zijn deze uitgaven nog niet geraamd op het juiste taakveld.

Mutaties reserves en voorzieningen: De grootste verschillen zijn de onttrekkingen geraamd vanuit de Winternota 2022 en Jaarrekening 2022. In 2023 worden er daarnaast bedragen onttrokken voor het Preventieplan en de Omgevingswet. In 2024 wordt € 1,5 miljoen gestort in de Algemene reserve grondbedrijf en € 0,5 miljoen in de bestemmingsreserve Rente. In tabel 5 staat een uitsplitsing van de diverse stortingen en onttrekkingen.

Resultaat van de rekening van baten en lasten: Het verschil van het geraamde resultaat 2023 en 2024.

Burgerzaken: Vanaf 2024 verwachten we weer meer legesinkomsten. De bijdrage aan Dienstverlening Drechtsteden stijgt hierdoor ook.

Overhead: Op dit taakveld worden alle kosten die niet direct aan een project toe te rekenen zijn verantwoord. In 2024 zijn de kosten voor de Servicegemeente Dordrecht hoger dan in 2023. In 2024 worden er minder kosten doorberekend aan grex en investeringen.

Treasury: In 2024 is het omslagpercentage gestegen naar 1,0%. Dat betekent dat er meer rente aan de diverse taakvelden wordt toegerekend. Daar tegenover staan ook extra leningen. Voor de begroting 2023 zijn we nog uitgegaan van een omslagrente van 0,5%, maar zijn er wel al meer leningen aangetrokken. In werkelijkheid zal de omslagrente ook in 2023 verhoogd worden.

OZB woningen: De inkomsten in 2024 voor OZB zijn geïndexeerd met 8% en er is rekening gehouden met een areaaluitbreiding. Maar gezien de snel stijgende lasten vanwege de hoge inflatie is er net als in 2023 een bijdrage in de woonlasten. In 2023 was dat € 63 per huishouden, in 2024 is dat € 76 per huishouden.

OZB niet-woningen: De inkomsten in 2024 voor OZB zijn geïndexeerd met 8%. Daarnaast is er rekening gehouden met extra inkomsten voor het Ondernemersfonds. De kosten hiervan staan op een ander taakveld en staan in totaal neutraal in de begroting.

Belastingen overig: De inkomsten in 2024 uit hondenbelasting zijn geïndexeerd met 8%. Daarnaast gingen we in 2023 nog uit van 1.471 honden, voor 2024 zijn dit 1.759 honden.

Algemene uitkering: De uitkomsten van de circulaires verschillen per jaar. De uitkomsten van de meicirculaire zijn hier meerjarig verwerkt.

Overige baten en lasten: De uitkering van de pensioenen aan voormalig wethouders gaan rechtsreeks via de voorziening. De stelpost prijsindex subsidies is in 2023 nog hoger dan in 2024.

Crisisbeheersing en brandweer: De bijdrage aan de Veiligheidsregio is hoger dan in 2023. Er zijn in 2024 meer uren toegerekend aan dit taakveld.

Openbare orde en veiligheid: In 2024 is er uitbreiding van capaciteit op ondermijning. De tarieven van handhaving zijn per 1 juli 2023 geïndexeerd. In 2023 is dit nog niet verwerkt.

Verschil begroting 2024 t.o.v. realisatie 2022:

Bestuur: Vanuit de algemene uitkering zijn er middelen voor de Wet Open Overheid (WOO) ontvangen. In 2022 zijn hier geen uitgaven voor geweest. Vanaf half 2022 is er een extra wethouder, voor 2024 is dat voor het hele jaar geraamd. De indexatie in 2023 en 2024 geeft op het gehele taakveld in 2024 een hogere raming.

Mutaties reserves: In 2022 zijn er veel stortingen en onttrekkingen geweest. In 2024 wordt € 1,5 miljoen gestort in de Algemene reserve grondbedrijf en € 0,5 miljoen in de bestemmingsreserve Rente. In tabel 5 staat een uitsplitsing van de diverse stortingen en onttrekkingen.

Resultaat van de rekening van baten en lasten: Het verschil van het geraamde resultaat 2024 en het werkelijke resultaat 2022.

Burgerzaken: Vanaf 2024 verwachten we weer meer legesinkomsten. De bijdrage aan Dienstverlening Drechtsteden stijgt hierdoor ook.

Overhead: Op dit taakveld worden alle kosten die niet direct aan een project toe te rekenen zijn verantwoord. In 2024 zijn de kosten voor de Servicegemeente Dordrecht hoger dan in 2022. De formatie in 2024 is hoger dan in 2022 en alle budgetten zijn geïndexeerd.

Treasury: In 2024 is het omslagpercentage gestegen naar 1,0%. Dat betekent dat er meer rente aan de diverse taakvelden wordt toegerekend.

OZB woningen: De inkomsten zijn toegenomen door de stijging van het aantal woningen en door het toepassen van een prijsindex. Maar gezien de snel stijgende lasten is er net als in 2023 een bijdrage in de woonlasten.

OZB niet-woningen: De baten in 2024 zijn hoger begroot dan werkelijk in 2022 ontvangen vanwege het toepassen van de prijsindex. Daarnaast is er rekening gehouden met extra inkomsten voor het Ondernemersfonds in 2024. De kosten hiervan staan op een ander taakveld en staan in totaal neutraal in de begroting.

Belastingen overig: De inkomsten in 2024 uit hondenbelasting zijn in 2023 en 2024 geïndexeerd. Daarnaast wordt er vanaf 2024 met meer honden gerekend.

Algemene uitkering: De uitkomsten van de circulaire verschillen per jaar. De uitkomsten van de meicirculaire zijn hier meerjarig verwerkt.

Overige baten en lasten: In 2022 is de voorziening voor oninvorderbare debiteuren verlaagd. De uitkering van de pensioenen aan voormalig wethouders gaat in 2024 rechtsreeks via de voorziening.

Crisisbeheersing en brandweer: De bijdrage aan de Veiligheidsregio is in 2024 hoger. De kosten voor de crisisopvang COA worden in 2022 vergoed door de VRZHZ.

Openbare orde en veiligheid: In 2024 is er uitbreiding van capaciteit op ondermijning. De tarieven van handhaving zijn geïndexeerd. In 2022 zijn er nog extra middelen van het Rijk ontvangen voor toezicht op corona toegangsbewijzen.

3. Financiële aspecten

Overzicht baten en lasten programma's

De volgende tabel toont meerjarig de totale lasten en baten uitgesplitst naar de programma's. In tabel 4 worden de baten en lasten gepresenteerd exclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, dit leidt tot het geraamde resultaat van baten en lasten.

Ook worden de totale mutaties met de reserves getoond, en dat leidt tot het geraamde resultaat. In de daarop volgende tabel 5 zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves uitgesplitst per reserve.

Tabel 4 - Baten en lasten op programma

Programmaplan MJB 2024-2027 (Bedragen x € 1.000)		R 2022	B 2023	2024	2025	2026	2027
1. Sociaal, Welzijn en Educatie							
Lasten		45.047	51.390	42.911	43.265	43.892	43.491
Baten		-13.861	-17.570	-8.657	-8.700	-8.815	-8.503
Saldo		31.186	33.820	34.254	34.565	35.077	34.988
2. Ruimtelijke ordening, economie en wonen							
Lasten		33.712	24.067	26.490	26.964	24.772	11.595
Baten		-23.525	-21.302	-23.830	-24.596	-22.427	-9.272
Saldo		10.187	2.765	2.660	2.368	2.345	2.323
3. Buitenruimte							
Lasten		16.182	15.464	15.052	15.103	15.206	15.337
Baten		-8.274	-8.443	-9.280	-9.307	-9.485	-9.485
Saldo		7.908	7.021	5.772	5.796	5.721	5.852
4. Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen							
Lasten		6.211	6.475	7.069	7.183	7.110	7.128
Baten		-497	-326	-651	-667	-761	-786
Saldo		5.714	6.149	6.418	6.516	6.349	6.342
A. Totaal raming programma's							
Lasten		101.152	97.396	91.522	92.515	90.980	77.551
Baten		-46.157	-47.641	-42.418	-43.270	-41.488	-28.046
Saldo		54.995	49.755	49.104	49.245	49.492	49.505
Algemene dekkingsmiddelen							
Lasten		619	1.962	1.894	982	132	74
Baten		-57.433	-57.250	-61.861	-61.724	-58.190	-57.915
Saldo		-56.814	-55.288	-59.967	-60.742	-58.058	-57.841
Overhead							
Lasten		6.685	8.129	8.590	8.563	8.463	8.279
Baten		-151	-25	-26	-26	-26	-26
Saldo		6.534	8.104	8.564	8.537	8.437	8.253
Vennootschapsbelasting (VpB)							
Lasten		21	0	0	0	0	0
Baten							
Saldo		21	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien							
Lasten		0	25	25	25	25	25
Baten							
Saldo		0	25	25	25	25	25
B. Totaal raming							
Lasten		7.325	10.116	10.509	9.570	8.620	8.378
Baten		-57.584	-57.275	-61.887	-61.750	-58.216	-57.941
Saldo		-50.259	-47.159	-51.378	-52.180	-49.596	-49.563
C. Geraamd saldo van baten en lasten, volgend uit de onderdelen A en B							
Lasten		108.477	107.512	102.031	102.085	99.600	85.929
Baten		-103.741	-104.916	-104.305	-105.020	-99.704	-85.987
Saldo		4.736	2.596	-2.274	-2.935	-104	-58

Programmaplan MJB 2024-2027 (Bedragen x € 1.000)		R 2022	B 2023	2024	2025	2026	2027
D.	Beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves						
	Totaal toevoegingen	4.954	157	2.066	2.630	212	66
	Totaal onttrekkingen	-5.673	-3.634	-347	-288	-121	-97
	Per saldo	-719	-3.477	1.719	2.342	91	-31
E.	Geraamd resultaat, volgend uit de onderdelen C en D						
	Lasten	113.431	107.669	104.097	104.715	99.812	85.995
	Baten	-109.414	-108.550	-104.652	-105.308	-99.825	-86.084
	Saldo (+ is nadelig resultaat)	4.017	-881	-555	-593	-13	-89

Tabel 5 - Uitsplitsing mutaties op de reserves

Programmaplan MJB 2024-2027 (Bedragen x € 1.000)		R 2022	B 2023	2024	2025	2026	2027
D.	Beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves						
	Algemene reserve	4.029	3.092	0	0	0	0
	Te bestemmen resultaat voorgaand dienstjaar	3.254					
	Reserve Grondbedrijf algemeen	1.402	890	1.500	1.500	0	0
	Reserve strategische investeringen	314	0	0	0	0	0
	Reserve Sociaal Domein	158	0	0	0	0	0
	Tijdelijke bestemmingsreserve omgevingswet	280	0	0	0	0	0
	Reserve groot onderhoud zwembad	66	66	66	66	66	66
	Tijdelijke bestemmingsreserve IHP	4.300	0	0	0	0	0
	Bestemm.reserve lokale demografische groei	9	0	0	0	0	0
	Reserve Organisatieontwikkeling	0	300	0	0	0	0
	Egalisatiereserve baggeren	102	78	0	64	146	0
	Bestemmingsreserve rente	0	0	500	1.000	0	0
	Totaal toevoegingen	13.914	4.426	2.066	2.630	212	66
	Algemene reserve	-4.242	-7.304	0	0	0	0
	Reserve Grondbedrijf algemeen	-1.092	-3.637	-39	0	0	0
	Reserve kapitaallasten invest MN Antoniuslaan	-55	-56	-58	-59	-60	-60
	Reserve kapitaallasten invest MN Noordeinde-N915	-18	-18	-18	-19	-19	-19
	Reserve strategische investeringen	-2.150	0	0	0	0	0
	Reserve strategische investeringen	0	0	0	-3	-5	-5
	Reserve effecten nalatenschap	-8	-16	-16	-16	-16	-12
	Reserve Sociaal Domein	-324	-383	0	0	0	0
	Tijdelijke bestemmingsreserve omgevingswet	-57	-240	0	0	0	0
	Tijd.bestemm.reserve groen	-575	0	0	0	0	0
	Tijd.bestemm.reserve scholenbouw fase 1	-81	-70	-58	-41	-21	0
	Onderhoudsreserve MOP openbare gebouwen	-41	0	0	0	0	0
	Tijdelijke bestemmingsreserve IHP	-314	0	0	0	0	0
	Bestemm.reserve lokale demografische groei	-9	0	0	0	0	0
	Reserve Organisatieontwikkeling	-150	-150	-150	-150	0	0
	Egalisatiereserve begraafplaatsen	-296	-44	0	0	0	0
	Egalisatiereserve wegbeheer	-1.967	0	0	0	0	0
	Egalisatiereserve baggeren	0	0	-8	0	0	-1
	Bestemmingsreserve rente	0	0	0	0	0	0
	Totaal onttrekkingen	-11.379	-11.918	-347	-288	-121	-97
	Per saldo	2.535	-7.492	1.719	2.342	91	-31

Overzicht incidentele baten en lasten

Hieronder wordt weergegeven hoe het saldo wordt beïnvloed door incidentele zaken.

Door 3 uitgangspunten wordt bepaald of een post incidenteel is:

1. De aard van de raming
2. De (onvoorwaardelijke) einddatum
3. De materiële beïnvloeding

Tabel 6

(bedragen x € 1.000)

Incidentele baten					Incidentele lasten				
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Programma 1 - Sociaal, Welzijn en Educatie					Programma 1 - Sociaal, Welzijn en Educatie				
Bijdrage uit de tijdelijke reserve scholenbouw fase 1	58	41	21	0	Storting in reserve groot onderhoud zwembad	66	66	66	66
Programma 2 - Ruimtelijke ordening, Economie en Wonen					Programma 2 - Ruimtelijke ordening, Economie en Wonen				
Onttrekking uit reserve kapitaallasten 3e & 4e school	0	3	5	5	Ondernemersfonds	294	0	0	0
Programma 3 - Buitenruimte					Programma 3 - Buitenruimte				
Onttrekking uit reserve baggeren	8	0	0	1	Storting in reserve baggeren	0	64	146	0
Programma 4 - Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen					Programma 4 - Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen				
Onttrekking algemene reserve	0	0	0	0	Toevoeging algemene reserve	0	0	0	0
Onttrekking reserve grondbedrijf	39	0	0	0	Toevoeging reserve grondbedrijf	1.500	1.500	0	0
Onttrekking reserve spoorfonds	16	16	16	3	Toevoeging bestemmingsreserve rente	500	1.000	0	0
Onttrekking organisatieontwikkeling	150	150	0	0	Traineeprogramma	150	150	0	0
Ondernemersfonds	294	0	0	0	Bijdrage woonlasten	974	410	0	0
Totaal	565	210	42	9	Totaal	3.484	3.190	212	66

Per saldo incidentele baten -2.919 -2.980 -170 -57

Toelichting

Baten:

De kapitaallasten van de scholenbouw, fase 1, worden in 2024, 2025 en 2026 gedekt uit de daarvoor bij de Kadernota 2020 ingestelde reserve.

De afschrijvingen van de voorbereidingskredieten van De Klimboom en De Meander zijn onttrokken uit de reserve kapitaallasten 3e & 4e school.

De tekorten/overschotten bij baggeren worden verrekend met de egaliseringsreserve baggeren.

In 2024 staat de afboeking geraamd van de investeringskosten opstelling locatiestudie project Zuidwende-Zuid van € 39.000. Deze kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden sinds 2019 geactiveerd onder de immateriële vaste activa en worden in 2024 in één keer afgeboekt en gedekt uit de Algemene reserve Grondbedrijf.

In de raad van 1 december 2016 is besloten de spoorfonds reserve tot en met 2027 te bestemmen voor incidentele subsidies i.h.k.v. de subsidieverordening Familie Spoor- fonds.

Reserve organisatie ontwikkeling met als doel het dekken van een traineeprogramma in 2024 en 2025.

Vanaf 2022 is de pilot van het Ondernemersfonds ingegaan met een looptijd tot en met 2024. Deze baten worden via de OZB-aanslag opgehaald bij de gebruikers en eigenaren van niet-woningen. Dit bedrag wordt weer uitgekeerd aan de Stichting van het Ondernemersfonds.

Lasten:

Om toekomstige kosten voor groot onderhoud van het zwembad te dekken uit deze reserve wordt jaarlijks een toevoeging gedaan aan de reserve groot onderhoud zwembad.

De lasten voor het Ondernemersfonds betreft de uitbetaling aan de Stichting.

De tekorten/overschotten bij baggeren worden verrekend met de egaliseringsreserve baggeren.

Bij de jaarrekening 2022 is de reserve grondbedrijf leeggetrokken voor de verliesvoorziening grondexploitatie De Volgerlanden. In 2024 en 2025 wordt deze reserve weer aangevuld.

De rente voor zowel de lange als de korte termijn is het afgelopen jaar gestegen. De omslagrente is nu 1,0 %. Dit zal de komende jaren waarschijnlijk gaan oplopen. Om dit op korte termijn op te kunnen vangen is een bestemmingsreserve rente gevormd en hier wordt in totaal 1,5 miljoen euro gestort.

De lasten van het traineeprogramma in 2024 en 2025 worden gedekt door de reserve organisatie ontwikkeling.

Ieder huishouden ontvangt in 2024 een teruggave van € 76.

In 2025 compenseren we onze inwoners eenmalig voor de stijging van de afvalstoffenheffing van 2024.

Structurele mutaties reserves

Omdat de financiële positie van de gemeente in gevaar zou kunnen komen wanneer structurele lasten uit een reserve worden gedekt, wordt vanaf 2013 een overzicht van de structurele onttrekkingen uit reserves voorgeschreven.

Een onttrekking aan een reserve moet gezien worden als een incidentele baat, omdat een reserve op termijn uitgeput is.

Tabel 7

(bedragen x € 1.000)

Structurele onttrekkingen aan reserves					Structurele toevoegingen aan reserves				
Omschrijving reserve	2024	2025	2026	2027	Omschrijving reserve	2024	2025	2026	2027
<u>Programma 1 - Sociaal, Welzijn en Educatie</u>					<u>Programma 1 - Sociaal, Welzijn en Educatie</u>				
<u>Programma 2 - Ruimtelijke ordening, economie en wonen</u>					<u>Programma 2 - Ruimtelijke ordening, economie en wonen</u>				
<u>Programma 3 - Buitenruimte</u>					<u>Programma 3 - Buitenruimte</u>				
Reserve kapitaallasten invest.MN - Antoniusla	58	59	60	60					
Reserve kapitaallasten invest.MN - Noordeind	18	19	19	19					
<u>Programma 4 - Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen</u>					<u>Programma 4 - Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen</u>				
Totaal	76	78	79	79	Totaal	0	0	0	0

In de tabel worden zowel de toevoegingen als de onttrekkingen weergegeven. Om een eventueel risico van uitputting van de reserve en ongedekte structurele lasten te duiden, zijn alleen de structurele onttrekkingen van belang.

Toelichting

Onttrekkingen

Er zijn structurele onttrekkingen om de afschrijvingslasten te dekken van het krediet Antoniuslaan vanuit de reserve kapitaallasten Antoniuslaan.

Er zijn structurele onttrekkingen om de afschrijvingslasten te dekken van het krediet Noordeinde vanuit de reserve kapitaallasten Noordeinde.

Investeringsen

In navolgend overzicht staan de investeringen getotaliseerd naar economisch en maatschappelijk nut en naar programma voor de jaren 2024-2027.

In het raadsbesluit over deze meerjarenbegroting wordt verzocht de routine- en vervangingsinvesteringen voor het dienstjaar beschikbaar te stellen. Ook wordt verzocht de investeringsbudgetten voor 2024 beschikbaar te stellen zoals aangegeven in het Beleidsplan openbare verlichting en het Beheer en onderhoudsplan oeverbescherming.

Tabel 8

Meerjarig Investeringsplan

(bedragen x 1.000)

Omschrijving investering	raadsbesluit	2024	2025	2026	2027
<u>INVESTERINGEN MET ECONOMISCH NUT</u>					
Programma 3 - Buitenruimte					
Vervangen riolering	GRP2019-2023	-	1.984	1.984	1.984
Gemalen - vervanging EM	GRP2019-2023	-	167	167	167
Drukriolering-pompunits - vervanging EM	GRP2019-2023	-	37	37	37
Tegengaan grondwateroverlast - aanleg voorzieningen	GRP2019-2023	-	26	26	26
Vervangen armaturen	BOV2020-2024	202	245	188	262
Vervangen lichtmasten	BOV2020-2024	11	21	11	125
BOP Oeverbescherming	BOP2018-2026	74	74	74	74
Totaal programma 3		287	2.554	2.487	2.675
TOTAAL INVESTERINGEN		287	2.554	2.487	2.675

Tabel 9

Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen

Naam Reserve of Voorziening	B2023		B2024		B2025	B2026	B2027
	saldo 31-12-2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	saldo 31-12-2024	saldo 31-12-2025	saldo 31-12-2026	saldo 31-12-2027
ALGEMENE RESERVES							
Algemene Reserve (incl Eneco)	20.031.668			20.031.668	20.031.668	20.031.668	20.031.668
Algemene reserve Grondbedrijf	890.000	1.500.000	39.001	2.350.999	3.850.999	3.850.999	3.850.999
Totaal algemene reserves	20.921.668	1.500.000	39.001	22.382.667	23.882.667	23.882.667	23.882.667
BESTEMMINGSRESERVES							
Reserve strategische investeringen	4.350.000			4.350.000	4.350.000	4.350.000	4.350.000
Bestemmingsres kap last nieuwbouw 3e & 4e school	314.250			314.250	311.544	306.119	300.694
Nalatenschap mw. Spoor-v.Tichelt	60.607		16.318	44.289	27.971	11.653	0
Reserve Sociaal Domein	189.259			189.259	189.259	189.259	189.259
Tijd.bestemm.reserve omgevingswet	184.691			184.691	184.691	184.691	184.691
Reserve groot onderhoud binnenbad zwembad	273.917	65.771		339.688	405.459	471.230	537.001
Tijd.bestemm.res.scholenbouw F1	119.875		58.125	61.750	20.583	0	0
Tijdelijke bestemmingsreserve IHP	10.685.750			10.685.750	10.685.750	10.685.750	10.685.750
Reserve organisatie ontwikkeling	300.000		150.000	150.000	0	0	0
Reserve lokale demografische groei	380.931			380.931	380.931	380.931	380.931
Reserve Waalhof	6.105			6.105	6.105	6.105	6.105
Reserve duurzaamheid	250.000			250.000	250.000	250.000	250.000
Reserve Grotenoord-Veerweg	1.221.473			1.221.473	1.221.473	1.221.473	1.221.473
Bestemmingsreserve riolering	1.000.000			1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Bestemmingsreserve rente	0	500.000		500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Beklemd reserves:	0			0	0	0	0
Reserve kapitaallasten invest.MN - Antoniuslaan	2.815.626		57.580	2.758.046	2.699.314	2.639.407	2.579.500
Reserve kapitaallasten invest.MN - Noordeinde	1.370.816		18.442	1.352.374	1.333.563	1.314.376	1.295.189
Totaal bestemmingsreserves	23.523.299	565.771	300.465	23.788.605	24.566.642	24.510.993	24.480.592
EGALISATIERESERVES							
Egalisatiereserve begraafplaatsen	0			0	0	0	0
Egalisatiereserve baggeren	513.298		7.751	505.547	569.645	715.599	714.492
Totaal egalisatiereserves	513.298	0	7.751	505.547	569.645	715.599	714.492
Totaal Reserves	44.958.266	2.065.771	347.217	46.676.820	49.018.955	49.109.260	49.077.752
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Voorziening onderhoud begraafplaats & uitvaartcentr	97.090	68.309	115.069	50.330	76.582	117.617	134.518
Voorziening MJOP gebouwen	342.436	223.961	7.103	559.294	709.547	812.339	301.648
Voorziening riolering	7.365.881	535.653		7.901.534	8.442.401	8.937.784	9.271.641
Voorziening onderhoud buitenbad	293.804	69.561	23.379	339.986	265.266	281.769	75.849
Voorziening wegen	2.547.643	1.547.609	1.863.099	2.232.153	1.916.663	1.601.173	1.488.285
Voorziening pensioenen bestuur	1.845.217			1.845.217	1.845.217	1.845.217	1.845.217
Voorziening Spaarverlof	4.790			4.790	4.790	4.790	4.790
Totaal Voorzieningen	12.496.860	2.445.093	2.008.650	12.933.303	13.260.465	13.600.688	13.121.947
Totaal Reserves en Voorzieningen	57.455.126	4.510.864	2.355.867	59.610.123	62.279.420	62.709.948	62.199.699

Geprognosticeerde balans
Tabel 10

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 31-12-24	Begroting 31-12-25	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27
Activa				
Vaste activa:				
Immateriële vaste activa	3.270	3.156	3.037	2.914
Materiële activa	99.661	99.788	99.751	99.835
Financiële vaste activa	4.106	3.967	3.828	3.687
Vlottende activa:				
Voorraden	39.837	21.861	6.276	2.447
Liquide middelen	1.000	1.000	1.000	1.000
uitzettingen < 1 jr	10.000	10.000	10.000	10.000
Overlopende activa	12.000	12.000	12.000	12.000
Totale activa	169.874	151.772	135.891	131.884
Passiva				
Vaste passiva:				
Eigen vermogen:				
- Algemene reserve	22.383	23.883	23.883	23.883
- Bestemmingsreserves	24.294	25.136	25.227	25.195
- resultaat				
Voorzieningen	12.933	13.260	13.601	13.122
Langlopende leningen (bestaande portefeuille)	50.500	31.625	16.750	8.875
Nog aan te trekken langlopende leningen	15.000	30.000	30.000	30.000
Totaal vaste passiva	125.110	123.904	109.460	101.075
Vlottende passiva:				
Kortlopende leningen	37.763	20.868	19.431	23.808
Overige vlottende passiva	7.000	7.000	7.000	7.001
Totaal passiva	169.874	151.772	135.891	131.884

Debt ratio 65% 59% 54% 53%

In navolgend overzicht wordt de ontwikkeling van de financiering weergegeven. Dit geeft een financieringstekort c.q. -overschot.

Tabel 11

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 31-12-24	Begroting 31-12-25	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27
vaste activa	107.037	106.911	106.615	106.437
voorraden / onderhanden werk	39.837	21.861	6.276	2.447
AF				
eigen vermogen	-46.677	-49.019	-49.109	-49.078
vreemd vermogen	-78.433	-74.885	-60.351	-51.997
Financieringstekort	21.763	4.868	3.431	7.809

Tabel 12
EMU-saldo begroting 2024-2027

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027
	Tot en met kadernota				
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves - is negatief een + is positief saldo	2.596	-2.274	-2.935	-104	-58
-/- 2 Mutatie (im)materiële vaste activa	17.747	-2.147	40	-236	-115
+/+ 3 Mutatie voorzieningen	40	-44	0	0	0
-/- 4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-7.546	0	0	0	0
-/- 5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-7.565	-171	-2.975	132	57

IV Overige gegevens

Bijlagen

1. Overzicht baten en lasten op taakveld - programma (in duizenden €)

(bedragen x € 1.000)

Hoofd taakveld	Taakveld	Omschrijving taakveld	Programma	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo 2024
0 - Bestuur en Ondersteuning							
	0.4	Overhead	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	8.590	26	-8.565
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	549		-549
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	280	173	-106
	0.10	Mutaties reserves	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	2.066	347	-1.719
	0.5	Treasury	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	-105	161	265
	0.2	Burgerzaken	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	1.372	627	-744
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	463	54.378	53.915
	0.8	Overige baten en lasten	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	256	0	-256
	0.1	Bestuur	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	2.590		-2.590
	0.61	OZB woningen	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	1.037	4.830	3.793
	0.62	OZB niet-woningen	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	253	2.235	1.982
	0.64	Belastingen overig	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	15	257	242
Totaal 0 - Bestuur en Ondersteuning					17.367	63.034	45.668
7 - Volksgezondheid en milieu							
	7.2	Riolering	95-03	Buitenruimte	2.530	2.953	423
	7.4	Milieubeheer	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	1.335	536	-800
	7.1	Volksgezondheid	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.175	197	-1.978
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	95-03	Buitenruimte	661	743	82
	7.3	Afval	95-03	Buitenruimte	4.193	5.393	1.199
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu					10.895	9.821	-1.074
6 - Sociaal domein							
	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.404		-2.404
	6.81a	Beschermde wonen (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	-600		600
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.761	690	-2.071
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.774	1	-2.773
	6.5	Arbeidsparticipatie	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.213		-1.213
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.535		-1.535
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	51		-51
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.777		-1.777
	6.3	Inkomensregelingen	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	8.046	5.550	-2.496
	6.4	WSW en beschermt werk	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.253		-1.253
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.094		-2.094
	6.71b	Begeleiding (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.981		-1.981
	6.72b	Jeugdhulp behandeling	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	257		-257
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	815		-815
	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	15		-15
	6.73a	Pleegzorg	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	715		-715
	6.73b	Gezinsgericht	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	337		-337
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.343		-1.343
	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	906		-906
	6.74c	Gesloten plaatsing	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	143		-143
	6.82a	Jeugdbescherming	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	530		-530
	6.82b	Jeugdclassering	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	46		-46
	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	50		-50
	6.71c	Dagbesteding (WMO)	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.093		-1.093
Totaal 6 - Sociaal domein					31.539	6.241	-25.298
3 - Economie							
	3.1	Economische ontwikkeling	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	575		-575
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	6.888	6.884	-4
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	108	63	-46
Totaal 3 - Economie					7.571	6.946	-625
5 - Sport, cultuur en recreatie							
	5.1	Sportbeleid en activering	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.394	20	-1.374
	5.6	Media	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	663		-663
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	716		-716
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.122	422	-701
	5.2	Sportaccommodaties	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.120	788	-332
	5.5	Cultureel erfgoed	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	14		-14
	5.73	Openbaar groen (prog 3)	95-03	Buitenruimte	3.059		-3.059
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie					8.089	1.229	-6.860
4 - Onderwijs							
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	2.568	910	-1.659
	4.2	Onderwijshuisvesting	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	1.370	79	-1.290
	4.1	Openbaar basisonderwijs	95-01	Sociaal, Welzijn en Educatie	244		-244
Totaal 4 - Onderwijs					4.182	989	-3.193
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening							
	8.1	Ruimte en leefomgeving	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	854	40	-814
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	15.072	15.062	-11
	8.3	Wonen en bouwen	95-02	Ruimtelijke ordening, economie en wonen	1.364	1.072	-292
	8.13	RO Vastgoedregistratie (prog 3)	95-03	Buitenruimte	173		-173
Totaal 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					17.463	16.173	-1.290
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat							
	2.1	Verkeer en vervoer	95-03	Buitenruimte	4.259	191	-4.068
	2.5	Openbaar vervoer	95-03	Buitenruimte	177		-177
Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat					4.436	191	-4.246
1 - Veiligheid							
	1.2	Openbare orde en veiligheid	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	711	24	-687
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	95-04	Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen	2.396		-2.396
Totaal 1 - Veiligheid					3.106	24	-3.083
Eindtotaal					104.649	104.649	0

2. Staat van salarissen en formatie

Omschrijving	geactualiseerde formatie				geactualiseerde loonkosten (inclusief indexering)			
	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Kosten voormalig personeel					7.500	7.500	7.500	7.500
Uitkering/pensioen vm B&W					17.500	17.500	17.500	17.500
Bijdrage uit voorziening								
Algemene lasten					25.000	25.000	25.000	25.000
Raad en burgerradsleden					399.011	399.011	399.011	399.011
Griffie	2,3	2,3	2,3	2,3	218.605	218.605	218.605	218.605
Burgemeester & Wethouders					700.610	700.610	700.610	700.610
Bestuur	2,3	2,3	2,3	2,3	1.318.227	1.318.227	1.318.227	1.318.227
Directie en control	3,0	3,0	3,0	3,0	454.211	454.211	454.211	454.211
Bedrijfsvoering	29,8	29,8	29,8	29,8	2.952.103	2.952.103	2.952.103	2.952.103
Sociaal	13,7	13,7	13,7	13,7	1.414.809	1.414.809	1.414.809	1.414.809
Ruimte	16,3	15,3	15,3	12,8	1.832.032	1.746.032	1.746.032	1.496.032
Beheer Openbare Ruimte	31,7	31,7	31,7	31,7	2.962.790	2.962.790	2.962.790	2.962.790
Volgerlanden	3,2	3,2	3,2	3,2	377.761	377.761	377.761	377.761
Overig P&O / trainee					252.475	252.475	102.475	102.475
Bijdrage uit reserve					-150.000	-150.000	0	0
Bedrijfsvoering	97,7	96,7	96,7	94,2	10.096.181	10.010.181	10.010.181	9.760.181
TOTAAL - GENERAAL	100,0	99,0	99,0	96,5	11.439.408	11.353.408	11.353.408	11.103.408

Staat van opgenomen geldleningen Hendrik-Ido-Ambacht

Algemene dienst		Algemene dienst										Begrotingsjaar 2024						
Nr.	Leningnr.	Gedgivever	Oorspronkelijk bedrag	vorm v.d. lening	Datum besluit	Ingangsdatum	Jaar van aflossing	Rente	Schuld per 1-1-2024	Vermeerderingen in het jaar	Aflossingen in het jaar	Schuld per 31-12-2024	Schuld per 1-1-2025	Schuld per 1-1-2026	Schuld per 1-1-2027			
ALDZ0	24251	NWB	7.500.000	fixe	31-01-06	01-12-06	2023	3,985%	-	-	-	-	-	-	-			
	40112265	BNG	17.500.000	lin	02-10-18	21-12-18	2038	1,297%	13.125.000	-	875.000	12.250.000	12.250.000	11.375.000	10.500.000			
	40113907	BNG	5.000.000	lin	11-05-20	18-05-20	2045	0,470%	4.400.000	-	200.000	4.200.000	4.200.000	4.000.000	3.800.000			
	40113918	BNG	7.500.000	lin	20-05-20	22-05-20	2045	0,495%	6.600.000	-	300.000	6.300.000	6.300.000	6.000.000	5.700.000			
	40114893	BNG	6.000.000	fixe	16-06-21	30-06-21	2023	-0,450%	-	-	-	-	-	-	-			
	40114894	BNG	1.500.000	fixe	16-06-21	30-06-21	2024	-0,350%	-	-	1.500.000	-	-	-	-			
	31036	NWB	5.000.000	lin	16-06-21	30-06-21	2041	0,340%	4.500.000	-	250.000	4.250.000	4.250.000	4.000.000	3.750.000			
	315769	Provincie Noord	10.000.000	lin	14-11-22	29-11-22	2042	2,800%	9.500.000	-	500.000	9.000.000	9.000.000	8.500.000	8.000.000			
	QL 23115	Provincie Limb	10.000.000	lin	02-03-23	02-03-43	2043	3,050%	10.000.000	-	500.000	9.500.000	9.500.000	9.000.000	8.500.000			
Totaal Algemene dienst		Totaal Algemene dienst										49.625.000	-	4.125.000	45.500.000	45.500.000	42.875.000	40.250.000
De Volgerlanden		De Volgerlanden										27.333.334	5.000.000	12.333.334	20.000.000	20.000.000	18.750.000	6.500.000
VOLG	40109239	BNG	10.000.000	fixe	30-06-14	03-07-14	2024	1,995%	10.000.000	-	-	10.000.000	-	-	-			
VOLG	40109683	BNG	15.000.000	fixe	06-03-15	26-03-15	2025	0,760%	15.000.000	-	-	15.000.000	-	-	-			
VOLG	40111995	BNG	7.000.000	fix:lin	18-06-18	28-06-18	2024	0,270%	2.333.334	5.000.000	2.333.334	-	-	-	-			
VOLG	NB	NB	5.000.000	lin	30-06-24	30-06-24	2028	4,000%	-	-	-	5.000.000	5.000.000	3.750.000	2.500.000			
VOLG	NB	NB	11.000.000	fixe	30-06-25	30-06-25	2026	4,000%	-	-	-	-	-	11.000.000	4.000.000			
VOLG	NB	NB	4.000.000	fixe	30-06-25	30-06-25	2027	4,000%	-	-	-	-	-	4.000.000	4.000.000			
Totaal de Volgerlanden		Totaal de Volgerlanden										27.333.334	5.000.000	12.333.334	20.000.000	20.000.000	18.750.000	6.500.000
TOTAAL		TOTAAL										76.958.334	5.000.000	16.458.334	65.500.000	65.500.000	61.625.000	46.750.000

Staat van Gewaarborgde Geldleningen begroting 2024 Hendrik-Ido-Ambacht - dienstjaar 2024

Geleend bedrag	Doel	Geldnemer	Datum besluit	Geldgever	Leningnummer	%	Verdeel-sleutel WSW	Restantbedrag	Waarvan door	Totaal	Restantbedrag	Waarvan door
								per 1-1-2024	de gemeente	aflossing	per 31-12-2024	de gemeente
								Totaal	gewaarbord	2024	Totaal	gewaarbord
Directe borgstellingen:												
Diversen	Financieringspositie	HVC Alkmaar	07-11-05	Gevudo GR	0	0,000%		7.038.956	7.038.956		7.038.956	7.038.956
2.541.169,23	Woningbouw	Rhiant	12-09-97	BNG	4084295	0,690%		1.831.746	1.831.746	73.763	1.757.984	1.757.984
Subtotaal								8.870.702	8.870.702	73.763	8.796.940	8.796.940
Achterevang WSW:												
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	29-06-05	BNG	TR167738	4,040%	100,0%	10.000.000	5.000.000		10.000.000	5.000.000
4.000.000,00	Woningbouw	Trivire	29-06-05	BNG	40.102627	4,349%	100,0%	4.000.000	2.000.000		4.000.000	2.000.000
3.180.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2012	BNG	40.107307	3,420%	100,0%	1.431.000	715.500	159.000	1.272.000	636.000
2.859.513,42	Woningbouw	Rhiant	-	Gemeente H.I.Ambacht	0	4,000%	100,0%	40.709	20.355	3.614	37.095	18.548
4.220.156,00	Woningbouw	Rhiant	1995	BNG	40.83333	4,680%	100,0%	2.220.953	1.110.477	142.137	2.078.816	1.039.490
4.084.021,94	Woningbouw	Rhiant	19-06-05	NWB	10014879RH	0,530%	100,0%	1.023.775	511.888		821.179	410.598
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2007	BNG	40.102618	4,269%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2010	BNG	40.105498	4,240%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
4.400.000,00	Woningbouw	Rhiant	2012	NWB	10026999	3,490%	100,0%	4.400.000	2.200.000		4.400.000	2.200.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2011	BNG	40.106998	4,000%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
3.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2016	BNG	40.110579	0,777%	100,0%	3.000.000	1.500.000		3.000.000	1.500.000
4.800.000,00	Woningbouw	Rhiant	2017	BNG	40111164	1,105%	100,0%	4.800.000	2.400.000		4.800.000	2.400.000
2.500.000,00	Woningbouw	Rhiant	2018	BNG	40.111651	0,975%	100,0%	2.500.000	1.250.000		2.500.000	1.250.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2018	St. Vestia	604	0,150%	100,0%	-	-		-	-
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2019	BNG	40.113422	0,320%	100,0%	3.000.000	1.500.000		3.000.000	1.500.000
3.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2020	BNG	40.113423	0,415%	100,0%	3.000.000	1.500.000		3.000.000	1.500.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2020	BNG	40.113798	0,564%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2021	BNG	FLEX.717	0,000%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2021	BNG	40.114922	0,355%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
1.690.000,00	Woningbouw	Rhiant	2021	BNG	WOL.092	0,000%	100,0%	1.672.000	836.000		1.672.000	836.000
564.000,00	Woningbouw	Rhiant	2021	NWB	10031238	4,860%	100,0%	563.673	281.837		563.673	281.837
5.500.000,00	Woningbouw	Rhiant	2021	BNG	40115217	0,477%	100,0%	5.500.000	2.750.000		5.500.000	2.750.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2022	NWB	1-31525	1,872%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
8.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2010	BNG	40.104730	4,500%	100,0%	8.000.000	4.000.000		8.000.000	4.000.000
10.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2011	BNG	40.105790	4,250%	100,0%	10.000.000	5.000.000		10.000.000	5.000.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2022	BNG	40.115527	1,187%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
5.000.000,00	Woningbouw	Rhiant	2022	BNG	40.115528	1,254%	100,0%	5.000.000	2.500.000		5.000.000	2.500.000
11.042.000,00	Woningbouw	Trivire	2021	BNG	WOL.054	0,000%	4,0%	458.397	229.199		458.397	229.199
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2021	BNG	40.115067	0,539%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
4.743.000,00	Woningbouw	Trivire	2021	NWB	10031252	4,860%	4,0%	188.314	94.157		188.314	94.157
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2022	BNG	FLEX.785	0,000%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2013	NWB	1-28001	3,570%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2014	NWB	1-27761	3,650%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
5.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2008	BNG	40.102506	4,362%	4,0%	198.526	99.263		198.526	99.263
5.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2015	BNG	40.110091	2,010%	4,0%	198.526	99.263		198.526	99.263
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2022	BNG	40.115526	1,084%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2022	BNG	FRL.1099	0,000%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2022	NWB	1-31585	2,294%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
10.000.000,00	Woningbouw	Trivire	2022	BNG	FRL.1098	0,000%	4,0%	397.053	198.526		397.053	198.526
5.879.000,00	Woningbouw	Woonkracht10	2021	BNG	WOL.077	0,000%	5,301%	311.620	155.810		311.620	155.810
3.460.000,00	Woningbouw	Woonkracht10	2021	NWB	10031366	4,860%	5,301%	183.396	91.698		183.396	91.698
14.000.000,00	Woningbouw	Woonkracht10	2022	BNG	FLEX.784	0,000%	5,301%	742.078	371.039		742.078	371.039
12.500.000,00	Woningbouw	Woonkracht10	2022	BNG	40.115518	1,057%	5,301%	662.569	331.285		662.569	331.285
12.500.000,00	Woningbouw	Woonkracht10	2022	BNG	40.115519	0,964%	5,301%	662.569	331.285		662.569	331.285
47.387.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2021	BNG	WOL.086	0,000%	0,235%	112.507	56.254		112.507	56.254
13.848.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2021	NWB	10031305	4,860%	0,235%	32.608	16.304		32.608	16.304
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	NWB	2-31452	0,000%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	NWB	2-31451	0,000%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	BNG	40.115563	1,191%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	NWB	1-31493	1,139%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	BNG	40.115865	2,127%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
5.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2014	BNG	40.108932	2,975%	0,235%	11.773	5.886		11.773	5.886
6.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2013	NWB	1-27889	3,340%	0,235%	14.128	7.064		14.128	7.064
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	NWB	1-31748	1,960%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
25.000.000,00	Woningbouw	Woonzorg Nederland	2022	NWB	2-31749	0,000%	0,235%	58.865	29.432		58.865	29.432
Subtotaal								117.517.599	58.758.799	507.347	117.010.252	58.505.126
530.697.860,59	TOTAAL							126.388.301	67.629.502	581.110	125.807.191	67.302.066

5. Staat van uitgezette leningen Hendrik-Ido-Ambacht

Geldnemer	Hoofdsom	Perc.	Vorm	jaren	Laatste afloss.	Begrotingsjaar 2024			2025	2026	2027	
						Schuldrest per 1-1-2024	ontv. rente	Aflossing	Schuldrest per 31-12-2024	Schuldrest per 31-12-2025	Schuldrest per 31-12-2026	Schuldrest per 31-12-2027
Rhiant, complex m bouwkosten	117.130,35	4,00%	ann	0	2033	40.709,63	1.628,39	3.613,78	37.095,85	33.337,51	29.428,84	25.363,82
VR ZHZ, overname brandweerkaz.	1.460.000,00	2,40%	ann	34	2049	1.213.956,02	29.134,94	34.168,94	1.179.787,09	1.144.798,10	1.108.969,37	1.072.280,76
Starterslening	347.668,00	div	ann	div	div	9.577,66	400,00		9.577,66	9.577,66	9.577,66	9.577,66
Subtotaal						1.264.243,31	31.163,33	37.782,72	1.226.460,59	1.187.713,27	1.147.975,87	1.107.222,24
Woningfinanciering	3.407.000,00	div	div	div	div	1.217.012,83	33.000,00	100.000,00	1.117.012,83	1.017.012,83	917.012,83	817.012,83
Lening VVOGG	200.000,00					200.000,00			200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
Subtotaal						1.417.012,83	33.000,00	100.000,00	1.317.012,83	1.217.012,83	1.117.012,83	1.017.012,83
Totaal						2.681.256,14	64.163,33	137.782,72	2.543.473,42	2.404.726,10	2.264.988,70	2.124.235,07

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef	10541	Herinrichting raadszaal 2017-audio-vis.app	119	57	0	0	63	1	12	0	0	51	13
	Totaal 37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef			119	57	0	0	63	1	12	0	0	51	13
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10540	Herininrichting raadszaal 2017-meub-stoff	143	31	0	0	112	1	6	0	0	106	8
		10631	Videostreaming raadszaal	55	27	0	0	28	0	14	0	0	14	14
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			198	58	0	0	140	1	20	0	0	120	22
	Totaal 0.1 Bestuur			317	114	0	0	202	2	32	0	0	170	34
	31 Gronden en terreinen	10454	Grond Shellterrein Van Godewijkstraat	400	0	0	0	400	4	0	0	0	400	4
	Totaal 31 Gronden en terreinen			400	0	0	0	400	4	0	0	0	400	4
	90 Strategische verwervingen; grond incl. slooppanden	10559	Strategische gronden Centrumgebied 2017 - vh BIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10601	Verwerving woning De Baak 4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10537	Strategische gronden Zuidwende Zuid, vh BIE	1.105	0	0	0	1.105	11	0	0	0	1.105	11
		10560	Investering Grotenoord-Veerweg 2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal 90 Strategische verwervingen; grond incl. slooppanden			1.105	0	0	0	1.105	11	0	0	0	1.105	11
	91 Voorbereidingskosten BIE, onderzoek/ontwikkeling	10602	Opstelling locatiestudie project Zuidwende-Zuid	39	0	0	0	39	0	39	0	0	0	39
	Totaal 91 Voorbereidingskosten BIE, onderzoek/ontwikkeling			39	0	0	0	39	0	39	0	0	0	39
	99 Gereed product en handelsgoederen	105590	Strategische gronden Centrumgebied 2017 - vh BIE	943	0	0	489	454	0	0	0	0	454	0
		106010	Verwerving woning De Baak 4	850	53	0	0	797	0	14	0	0	783	14
	Totaal 99 Gereed product en handelsgoederen			1.793	53	0	489	1.252	0	14	0	0	1.238	14
	Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden			3.337	53	0	489	2.796	15	53	0	0	2.743	69
	33 Bedrijfsgebouwen	10029	Gemeentehuis fase 3	755	394	0	0	361	4	20	0	0	341	24
		10038	Verbouw gemeentehuis 2007	341	251	0	0	90	1	21	0	0	68	22
		10039	Verbouwing gemeentehuis 2008, aanloopkred	1.140	524	0	0	615	6	59	0	0	557	65
		10389	Gemeentehuis: renovatie dakbedekking 2009	105	59	0	0	46	0	6	0	0	40	6
		10440	Gemeentehuis, algemene verlichting 2013	106	38	0	0	68	1	5	0	0	63	6
		10543	Vervanging pantry's gemeentehuis 2017	10	3	0	0	7	0	0	0	0	7	1
	Totaal 33 Bedrijfsgebouwen			2.456	1.269	0	0	1.186	12	112	0	0	1.075	123
	37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef	10391	Gemeentehuis: renovatie luchtbehandeling 2012	84	51	0	0	33	0	6	0	0	27	6
		10435	Gemeentehuis, CV / Pompen 2013	34	12	0	0	22	0	2	0	0	20	2
		10486	Extra krediet verduurz.verlichting GemH.2014	65	24	0	0	42	0	3	0	0	39	4
		10545	Vervanging brand- en inbraakinstall.gem.huis 2018	43	10	0	0	32	0	2	0	0	30	3
		10629	Gem.huis: Vervangen liften 2021	43	0	0	0	43	0	1	0	0	42	2
		10630	Gem.huis: Vervangen aggregaat 2021	22	2	0	0	20	0	1	0	0	19	1
	Totaal 37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef			291	99	0	0	192	2	15	0	0	176	17
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10658	Gem.huis: Bureaustoelen 2022	60	0	0	0	60	1	6	0	0	54	6
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			60	0	0	0	60	1	6	0	0	54	6
	Totaal 0.4 Overhead			2.806	1.368	0	0	1.438	14	133	0	0	1.305	147
	51 Kapitaalverstreking; deelnemingen	10330	Aandelen BNG	59	0	0	0	59	1	0	0	0	59	1
		10331	Stedin Holding N.V.	454	0	0	0	454	5	0	0	0	454	5
		10648	Aandelen Stedin Holding N.V.	900	0	0	0	900	9	0	0	0	900	9
		10332	Aandelen Watermaatschappij NV	10	0	0	0	10	0	0	0	0	10	0
	Totaal 51 Kapitaalverstreking; deelnemingen			1.422	0	0	0	1.422	14	0	0	0	1.422	14
	Totaal 0.5 Treasury			1.422	0	0	0	1.422	14	0	0	0	1.422	14
	37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef	10183	Noodstroomaggregaat Gemeentehuis	26	24	0	0	2	0	2	0	0	0	2
	Totaal 37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef			26	24	0	0	2	0	2	0	0	0	2
	Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer			26	24	0	0	2	0	2	0	0	0	2
	34 GWW-Werken; Economisch nut zonder heffing	10357	Reconstr. Hoge Kade tussen Wet.singel en Paulusweg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10422	Vervanging infrastructurele kunstwerken 2015	145	46	0	0	99	1	7	0	0	93	8
		10437	Vervanging infrastructurele kunstwerken 2013	112	46	0	0	66	1	6	0	0	60	6
		10442	Park trafohuis 2011	70	29	0	0	41	0	3	0	0	38	4
		10446	Aansl.Ond.Rijweg op Veersedijk 2012	6	1	0	0	6	0	0	0	0	6	0
		10447	Aanl.rotonde Vdijk/Jac.laan/Noordeinde 2011	750	112	0	0	638	6	13	0	0	625	19
		10448	Aanl.rotonde Vdijk/Jac.laan/Noordeinde 2012	1.443	170	0	0	1.273	13	23	0	0	1.251	35
		10449	Reconstructie Havenkade 2011	89	13	0	0	76	1	1	0	0	74	2
	Totaal 34 GWW-Werken; Economisch nut zonder heffing			2.616	417	0	0	2.198	22	53	0	0	2.146	75
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10507	Doortrekken Antoniuslaan 2014 - Vastgoed	936	101	0	0	835	8	17	0	0	817	26
		10514	Doortrekken Antoniuslaan 2014 - Civiel	797	87	0	0	710	7	15	0	0	696	22

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10535	Doortrekken Antoniuslaan 2017 - Aanvull.maatreg.	1.393	123	0	0	1.270	13	25	0	0	1.245	38
		10570	Ontsluiting Noordeinde - N915 2018	1.441	70	0	0	1.371	14	18	0	0	1.352	32
		10273	Vervanging lichtmasten/armaturen 96/97	137	129	0	0	8	0	8	0	0	0	8
		10283	Extra verlichting fiets-/voetpaden	8	7	0	0	1	0	0	0	0	0	0
		10292	Herinrichting Witte de Withstraat	81	75	0	0	5	0	5	0	0	0	6
		10294	Vervangen lichtmasten 2003-2005	161	115	0	0	46	0	9	0	0	37	9
		10306	Aanpass.voorrangeregels 2 rotondes 2006	34	27	0	0	7	0	2	0	0	5	2
		10311	Vervangen lichtmasten 2005	141	87	0	0	54	1	7	0	0	47	7
		10323	rec.NoordE/Bosweg + FFerry, MIP 2011	1.866	220	0	0	1.646	16	29	0	0	1.617	46
		10542	Plan Sandelingenknop 2017	-12	-12	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10612	BOV - vervanging lichtmasten 2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10614	BOV - vervanging lichtmasten 2022	8	0	0	0	8	0	0	0	0	8	0
		10615	BOV - vervanging lichtmasten 2023	22	0	0	0	22	0	0	0	0	22	0
		10616	BOV - vervanging lichtmasten 2024	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0
		10617	BOV - vervanging armaturen 2020	529	24	0	0	506	5	24	0	0	482	29
		10618	BOV - vervanging armaturen 2021	43	2	0	0	41	0	2	0	0	39	2
		10619	BOV - vervanging armaturen 2022	135	6	0	0	129	1	6	0	0	123	7
		10620	BOV - vervanging armaturen 2023	171	0	0	0	171	2	0	0	0	171	2
		10621	BOV - vervanging armaturen 2024	0	0	0	0	0	0	0	199	0	199	0
		10626	Stalen brug Jaagpad	180	5	0	0	175	2	4	0	0	171	6
		10664	Aanpak verkeersveilig. Laan v Welhorst 2; voorber	150	0	0	0	150	2	0	0	0	150	2
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			8.222	1.066	0	0	7.156	72	173	209	0	7.192	244
	48 Overige materiële activa; Maatschappelijk nut	10530	CAI Project: Waalvisie - Havenhoofd	236	4	0	0	232	2	4	0	0	228	7
		10531	CAI Project: Opknappen rotondes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal 48 Overige materiële activa; Maatschappelijk nut			236	4	0	0	232	2	4	0	0	228	7
	Totaal 2.1 Verkeer en vervoer			11.073	1.487	0	0	9.586	96	230	209	0	9.566	326
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10318	Aanleg bushalte Krommeweg 2007	15	9	0	0	6	0	1	0	0	5	1
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			15	9	0	0	6	0	1	0	0	5	1
	Totaal 2.5 Openbaar vervoer			15	9	0	0	6	0	1	0	0	5	1
	92 Onderhanden werk; Bouwgrond in exploitatie (BIE)	10347	OHW Bedrijventerrein Ambachtse zoom; BIE	7.292	0	0	0	7.292	73	0	0	5.917	1.375	73
		10639	OHW Genieterrein-Waterbusplein: BIE	4.831	0	0	0	4.831	48	0	0	404	4.427	48
	Totaal 92 Onderhanden werk; Bouwgrond in exploitatie (BIE)			12.123	0	0	0	12.123	121	0	0	6.321	5.802	121
	96 (Verlies)voorziening; Bouwgrond in exploitatie	10668	OHW Bedrijventerrein Ambachtse zoom; winstnemin;	1.789	0	0	0	1.789	0	0	0	0	1.789	0
		10640	OHW Genieterrein-Waterbusplein: voorzien verlies	-4.427	0	0	0	-4.427	0	0	0	0	-4.427	0
	Totaal 96 (Verlies)voorziening; Bouwgrond in exploitatie			-2.638	0	0	0	-2.638	0	0	0	0	-2.638	0
	Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			9.485	0	0	0	9.485	121	0	0	6.321	3.164	121
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10666	Fietsenstalling de Schoof	72	0	0	0	72	1	5	0	0	67	5
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			72	0	0	0	72	1	5	0	0	67	5
	Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			72	0	0	0	72	1	5	0	0	67	5
	14 Bijdrage aan activa in eigendom van derden	10334	Toek. ontwikk.onderw. BVO 0,50 2006 Zwijndrecht	2.350	693	0	0	1.657	17	54	0	0	1.603	70
		10335	Toek. ontwikk.onderw. OVO 0,50 2006 Zwijndrecht	2.350	693	0	0	1.657	17	54	0	0	1.603	70
		10473	Bijdr.aanpass.schoolgeb.de Sprong 2013 Zwijndrecht	62	23	0	0	40	0	3	0	0	37	3
	Totaal 14 Bijdrage aan activa in eigendom van derden			4.762	1.409	0	0	3.353	34	110	0	0	3.243	144
	31 Gronden en terreinen	10004	W.de Zwijgerschool, Graaf Willemln., grondkosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10003	Stadh.Willem III school, Sand.straat, grondkosten	12	4	0	0	9	0	0	0	0	9	0
		10005	Tweestroom, school Jan Wissensl. 5, grondkosten	31	10	0	0	21	0	0	0	0	21	0
		10006	Meander, W.Withstr., grondkosten	37	13	0	0	25	0	0	0	0	25	0
		10007	Tweestroom, Jan Wissensln., grondkosten k.s./kl.Pr	43	12	0	0	31	0	0	0	0	31	0
		10008	Grond Steenbakk.str, JFKschool afgebr, openb.groen	72	20	0	0	52	1	0	0	0	52	1
		10009	Meander, Bekestein, grondkosten	179	33	0	0	146	1	0	0	0	146	1
		10010	Dukdalf school, Jan Wiss. 7en 9, grondkosten vm ks	53	14	0	0	38	0	0	0	0	38	0
		10012	Dukdalf school, Jan Wiss. 7en 9, grondkosten vm ls	88	26	0	0	62	1	0	0	0	62	1
		10013	De Bron, Adm.de Ruyterlaan, grondkosten	179	33	0	0	146	1	0	0	0	146	1
		10020	grond sch Volgerlanden BBO 0,75 Druiveng. 5,7,9	1.243	0	0	0	1.243	12	0	0	0	1.243	12
		10021	grond sch. Volgerlanden OBO 0,25 Druiveng. 11	394	0	0	0	394	4	0	0	0	394	4
	Totaal 31 Gronden en terreinen			2.332	166	0	0	2.166	22	0	0	0	2.166	22
	33 Bedrijfsgebouwen	10069	W.de Zwijgerschool, Graaf Will.l. integratieverbou	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hendrik-Ido-Ambacht

Begroting 2024

140

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	31 Gronden en terreinen	10019	Sporthal Volgerlanden - Sophialhal, grond	442	0	0	0	442	4	0	0	0	442	4
	Totaal 31 Gronden en terreinen			738	9	0	0	729	7	0	0	0	729	7
	33 Bedrijfsgebouwen	10057	Bouwkosten cult.centrum Bekestein	329	253	0	0	76	1	12	0	0	65	12
		10064	Bouwkosten eerste sporthal - De Ridderhal	650	201	0	0	448	4	6	0	0	442	11
		10075	Bouwkosten tweede sporthal - Sophialhal	953	201	0	0	752	8	7	0	0	745	15
		10105	Sporthal Volgerlanden 2004 - Sophialhal	277	37	0	0	240	2	2	0	0	238	5
		10110	Sporthal Volgerlanden 2006 - Sophialhal	4.457	476	0	0	3.981	40	39	0	0	3.941	79
		10114	Renov.kleed-wasruimte Bekestein 2009, gymzaal	18	10	0	0	8	0	1	0	0	7	1
		10122	Ridderhal brandmeldinst. en noodverl.	35	26	0	0	9	0	2	0	0	7	2
		10384	Sporthal Ridderhal: renovatie dakbedekking 2009	75	36	0	12	27	0	3	0	0	23	4
		10417	Renovatie sportvloer de Ridderhal 2010	148	71	0	25	52	1	7	0	0	46	7
		10521	CAI Project nieuwbouw binnenbad zwembad De Louw	4.117	264	0	0	3.853	39	74	0	0	3.779	113
		10546	Renovatie luchtbehandeling Ridderhal 2018	101	6	0	0	95	1	6	0	0	89	7
		10547	Vervangen verlichting Cult. C. Bekestein 2018	22	7	0	0	15	0	1	0	0	14	2
		10548	Vervangen kozijnen, ramen en deuren Ridderhal 201	37	1	0	0	36	0	1	0	0	35	1
		10610	Ridderhal: vervang. vent. CVketel en radiat.2020	103	9	0	0	93	1	5	0	0	89	6
		10611	Sophialhal: vervang.pompen en kleppen CV 2020	2	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0
	Totaal 33 Bedrijfsgebouwen			11.324	1.600	0	37	9.687	97	167	0	0	9.520	264
	37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef	10352	Beregeningsinstallatie sportvelden	81	35	0	0	46	0	3	0	0	43	4
		10385	Gymz. Wets:Vervangen CV ketel en boiler 2012	18	8	0	0	10	0	1	0	0	9	1
		10425	CV ketel sporthal De Ridderhal 2012	51	21	0	0	30	0	3	0	0	28	3
		10427	Gymzaal Weteringsingel, afzuiginstallatie 2012	5	2	0	0	3	0	0	0	0	3	0
	Totaal 37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef			155	66	0	0	89	1	7	0	0	82	8
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10382	Gymzaal Bekestein: Hekwerk en poorten 2011	13	5	0	2	6	0	1	0	0	5	1
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			13	5	0	2	6	0	1	0	0	5	1
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10316	Renovatie hoofdsportveld ASWH 2007 - 3/4	148	90	0	0	58	1	7	0	0	51	8
		10317	Renovatie 2e sportveld ASWH 2010 - 2	463	202	0	128	133	1	17	0	0	116	18
		10418	Aanvullend krediet kunstgrasveld ASWH 2010 - 2	121	103	0	0	18	0	9	0	0	9	9
		10458	Aanleg kunstgrasveld ASWH / IFC - 2012 - 6	260	138	0	0	122	1	16	0	0	106	17
		10496	Toplaag kunstgrasveld ASWH 2015 - 1	175	89	0	0	86	1	13	0	0	73	14
		10497	Onderlaag kunstgrasveld ASWH 2015 - 1	98	19	0	0	79	1	3	0	0	76	4
		10498	Toplaag kunstgrasveld IFC 2015 - A	175	89	0	0	86	1	13	0	0	73	14
		10499	Onderlaag kunstgrasveld IFC 2015 - A	132	25	0	0	107	1	4	0	0	103	5
		10569	Vervangen kunstgrasveld korfbal 2018	328	99	0	0	229	2	21	0	0	208	23
		10594	Vervangen toplaag kunstgrasveld IFC 2019 - veld 5	151	43	0	0	108	1	15	0	0	93	16
		10595	Vervangen kunstgrasveld IFC 2019 - veld 5	291	24	0	0	268	3	8	0	0	260	11
		10623	Vervangen kunstgras toplaag veld 2 ASWH 2020	464	45	0	0	419	4	45	0	0	374	49
		10624	Renoveren natuurgras IFC veld B	54	7	0	0	47	0	3	0	0	44	4
		10667	Vervangen LED-verlichting sportpark Schildman	123	0	0	0	123	1	6	0	0	117	7
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			2.983	972	0	128	1.882	19	180	0	0	1.703	198
	Totaal 5.2 Sportaccommodaties			15.213	2.653	0	167	12.393	124	354	0	0	12.039	478
	31 Gronden en terreinen	10017	Bouquet, grondkosten	17	0	0	0	17	0	0	0	0	17	0
	Totaal 31 Gronden en terreinen			17	0	0	0	17	0	0	0	0	17	0
	33 Bedrijfsgebouwen	10052	Bouwkosten cult.centrum Bekestein	69	55	0	0	14	0	3	0	0	11	3
		10076	Verbouw cult.cent. Bekestein	243	82	0	0	161	2	5	0	0	156	6
		10084	Nieuwbouw Cascade	1.631	256	0	0	1.375	14	7	0	0	1.368	20
		10123	Cascade brandmeldinst. en noodverl.	83	49	0	0	35	0	4	0	0	30	5
		10361	Cascade: klimaatinstallatie 2009	412	233	0	0	179	2	23	0	0	156	25
		10362	Cascade: valbeveiliging, schilderw, bestrating2009	103	55	0	6	42	0	5	0	0	37	6
		10495	Verbouw Cascade ivm huisv.zorgteams 2015	268	85	0	0	183	2	12	0	0	171	14
		10544	Vervanging dakbedekking Cascade 2017	114	24	0	0	89	1	5	0	0	84	6
		10646	Bouwkundig deel toneelhijsinstallatie Cascade	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
		10647	Besturingsdeel toneelhijsinstallatie Cascade	68	6	0	0	63	1	6	0	0	57	6
		10663	Revitalisering Cascade huisvesting; voorbereiding	75	0	0	0	75	1	0	0	0	75	1
	Totaal 33 Bedrijfsgebouwen			3.067	845	0	6	2.216	22	70	0	0	2.146	92
	Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			3.084	845	0	6	2.234	22	70	0	0	2.164	92
	31 Gronden en terreinen	10018	Grond Steenbakstr. Klimop, afgebrkn, openb.groen	22	0	0	0	22	0	0	0	0	22	0
	Hendrik-I-do-Ambacht													
													142	

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	Totaal 31 Gronden en terreinen			22	0	0	0	22	0	0	0	0	22	0
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10463	Aanschaf Speeltoestellen	23	14	0	0	9	0	2	0	0	7	2
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			23	14	0	0	9	0	2	0	0	7	2
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10522	CAI Project: Speeltuin wijk Kruiswiel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10256	Renovatie Burg. Baxpark	38	26	0	0	12	0	1	0	0	11	1
		10268	Renovatie Burg. Baxpark 97-99	343	159	0	0	184	2	9	0	0	175	11
		10561	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2018	71	9	0	0	62	1	2	0	0	60	3
		10564	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2019	74	8	0	0	67	1	2	0	0	65	3
		10565	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2020	70	3	0	0	67	1	2	0	0	65	2
		10566	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2021	87	4	0	0	83	1	2	0	0	80	3
		10567	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2022	71	0	0	0	71	1	2	0	0	69	2
		10568	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2023	73	0	0	0	73	1	0	0	0	73	1
		10600	BOP 18-26 Oeverbescherming - 2024	0	0	0	0	0	0	0	73	0	73	0
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			826	209	0	0	617	6	20	73	0	670	27
	48 Overige materiële activa; Maatschappelijk nut	10524	CAI Project: Hardloopbaan de Volgerlanden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10532	CAI Project: Multicourt	-0	0	0	0	-0	0	0	0	0	-0	0
		10533	CAI Project: Fitnesstoestellen	0	-0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10534	CAI Project: Trapveldjes, Cruiff court	0	-0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10625	CAI Project: Skatepark	31	4	0	0	27	0	2	0	0	25	2
	Totaal 48 Overige materiële activa; Maatschappelijk nut			31	4	0	0	27	0	2	0	0	25	2
	Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie			902	226	0	0	676	7	24	73	0	724	31
	31 Gronden en terreinen	10022	Welzijnsvz. Volgerl., grond KOPV Druiveng. 1 en 3	249	0	0	0	249	2	0	0	0	249	2
	Totaal 31 Gronden en terreinen			249	0	0	0	249	2	0	0	0	249	2
	33 Bedrijfsgebouwen	10091	Bouw jongerencentrum 2000-2004 Dock 3, nu Baxhui	450	61	0	0	388	4	3	0	0	385	7
		10100	Lokatie BSO Bekestein KOPV	370	80	0	0	290	3	6	0	0	284	9
		10106	Welz.vrz. Volgerl. 03-05 KOPV 0,50 Druiveng. 1en3	755	222	0	0	533	5	18	0	0	515	24
		10107	Welz.vrz. Volgerl. 03-06 PSPZ 0,50 Druiveng. 1en3	755	151	0	0	604	6	11	0	0	592	17
		10115	Welz.vz.Volgerlanden KOPV 2005 Druiveng. 1 en 3	592	105	0	0	487	5	8	0	0	479	13
		10505	Huisvestingsplan Baxhuis - 2015	240	35	0	0	205	2	10	0	0	195	12
		10609	KOPV-Vlindert.Druiveng.1: ophalen verharding 2020	25	5	0	0	20	0	2	0	0	18	3
	Totaal 33 Bedrijfsgebouwen			3.188	660	0	0	2.528	25	59	0	0	2.469	84
	Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			3.436	660	0	0	2.777	28	59	0	0	2.718	86
	24 GWW-Werken; Economisch nut met heffing	10124	Riolering sportvelden	11	9	0	0	2	0	0	0	0	2	0
		10125	Rioleringsreconstructie Kruiswiel	123	103	0	0	20	0	5	0	0	15	5
		10126	Riolering Dorpsstraat	148	119	0	0	29	0	5	0	0	24	6
		10127	Riolering Veersedijk/Onderdijk	289	223	0	0	66	1	10	0	0	56	11
		10128	Riolering Dorpsstr./Kerkstr./Kerkpl.	124	91	0	0	33	0	4	0	0	29	5
		10129	Riolering Bouquet	5	3	0	0	1	0	0	0	0	1	0
		10130	Riolaansl. 4 won. Schildmanstr.	15	10	0	0	5	0	0	0	0	4	1
		10131	Rioleringsvergroting Schildmanstraat	27	18	0	0	9	0	1	0	0	8	1
		10132	Riolering Vrouwelenweg	274	183	0	0	91	1	9	0	0	82	10
		10134	Riolering Achterambachtseweg	179	120	0	0	60	1	6	0	0	54	6
		10135	Riolering Antoniuslaan	180	120	0	0	60	1	6	0	0	55	6
		10136	Riolering Buitengebied	340	226	0	0	114	1	11	0	0	103	12
		10137	Bergingsriool Hoge Kade/Vrouwelenweg	391	251	0	0	140	1	12	0	0	128	13
		10138	Riolering Langeweg 1	175	106	0	0	69	1	5	0	0	64	6
		10139	Riolering Nwe Bosweg/Frankenpad	58	32	0	0	26	0	2	0	0	24	2
		10140	Vervangen hoofdriool Oranjestraat	90	30	0	0	60	1	2	0	0	59	2
		10141	Riool project Hoge Kade	43	13	0	0	30	0	1	0	0	29	1
		10142	Project Zoutziederstr./Steenbakkerstr.	61	18	0	0	43	0	1	0	0	42	2
		10143	Renovatieprojecten 1998-2001	375	104	0	0	271	3	7	0	0	264	9
		10145	Vervangen riolering 2003-2004	808	155	0	0	653	7	12	0	0	641	18
		10146	Bergbezinkstation Paulusweg	207	40	0	0	167	2	3	0	0	164	5
		10147	Bergbezinkstation P.C. Hoofdsingel	290	56	0	0	235	2	4	0	0	230	7
		10149	Bergbezinkstation v.Galensngl/P.v.Meerderv.sngl	838	155	0	0	683	7	12	0	0	671	19
		10150	Maatreg.waterkwalitetsspoor 2004-2006	85	15	0	0	70	1	1	0	0	69	2
		10151	Rioolgemaal Langeweg, bouwkundig	21	4	0	0	17	0	0	0	0	17	0

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	24 GWW-Werken; Economisch nut met heffing	10153	Vervanging riolering 2006	469	72	0	0	397	4	6	0	0	391	10
		10154	Vervanging riolering 2007	261	38	0	0	223	2	3	0	0	220	6
		10155	Vervanging riolering 2008	506	69	0	0	438	4	6	0	0	431	11
		10156	Vervanging riolering 2009	970	125	0	0	845	8	12	0	0	834	20
		10158	Vervangen rioolgemalen 2007	15	14	0	0	1	0	1	0	0	0	1
		10159	Struct.maatr.opheff.wateroverl.2006	61	10	0	0	51	1	1	0	0	51	1
		10160	Struct.maatr.opheff.wateroverl. 2007	151	22	0	0	129	1	2	0	0	127	3
		10161	Struct.maatr.opheff.wateroverl.2008	348	43	0	0	304	3	4	0	0	300	7
		10162	Maatregelen waterkwal.spoor 2006	85	13	0	0	72	1	1	0	0	71	2
		10163	Terugdr.wateroverl.op straat 2007	81	11	0	0	70	1	1	0	0	69	2
		10165	Vervanging riolering 2005	431	74	0	0	357	4	6	0	0	351	10
		10166	Afvalwaterproject Zwijndrecht	642	80	0	0	562	6	7	0	0	555	13
		10167	Riol.investering herstruct Oostendam	2.475	304	0	0	2.170	22	26	0	0	2.145	47
		10368	Vervangen gemalen 2011-2012 GRP10-13	64	6	0	0	58	1	1	0	0	57	1
		10369	Vervangen riolering 2010 GRP10-13	1.082	119	0	0	962	10	12	0	0	950	22
		10370	Vervangen riolering 2011 GRP10-13	968	92	0	0	876	9	10	0	0	865	19
		10371	Vervangen riolering 2012 GRP10-13	969	82	0	0	886	9	10	0	0	876	19
		10372	Vervangen riolering 2013 GRP10-13	968	73	0	0	895	9	10	0	0	886	19
		10373	Afkopp. verhard oppervlak 2010	89	9	0	0	80	1	1	0	0	79	2
		10374	Opzetten grondwatermeetnet 2011 GRP10-13	48	4	0	0	44	0	0	0	0	43	1
		10375	Tegeng.grondwateroverlastsituaties 2010	19	2	0	0	17	0	0	0	0	17	0
		10378	Vervangen drukriol.pompen 2010	41	31	0	0	10	0	3	0	0	7	3
		10379	Terugdringen wateroverlast 2010	27	3	0	0	23	0	0	0	0	23	1
		10392	Vervangen drukriol.pompen 2011	41	28	0	0	13	0	3	0	0	10	3
		10393	Vervangen drukriol.pompen 2012	11	6	0	0	4	0	1	0	0	3	1
		10394	Vervangen drukriol.pompen 2013	40	19	0	0	22	0	3	0	0	19	3
		10395	Tegeng.grondwateroverlastsituaties 2011	25	2	0	0	23	0	0	0	0	23	0
		10396	Tegeng.grondwateroverlastsituaties 2012	20	2	0	0	18	0	0	0	0	18	0
		10397	Tegeng.grondwateroverlastsituaties 2013	21	2	0	0	19	0	0	0	0	19	0
		10398	Terugdringen wateroverlast 2011	29	2	0	0	26	0	0	0	0	26	1
		10399	Terugdringen wateroverlast 2012	30	2	0	0	27	0	0	0	0	27	1
		10400	Terugdringen wateroverlast 2013	17	1	0	0	15	0	0	0	0	15	0
		10401	Afkopp. verhard oppervlak 2011	57	5	0	0	52	1	1	0	0	51	1
		10402	Afkopp. verhard oppervlak 2012	89	8	0	0	81	1	1	0	0	81	2
		10403	Afkopp. verhard oppervlak 2013	89	8	0	0	81	1	1	0	0	81	2
		10404	Afkoppelen verhard oppervlak 2009	89	11	0	0	78	1	1	0	0	76	2
		10406	Aanpassen overstortdrempels 2009	47	6	0	0	41	0	1	0	0	41	1
		10407	Terugdringen wateroverlast 2009	23	3	0	0	20	0	0	0	0	20	0
		10408	Vervangen drukrioleringspompen 2009	41	37	0	0	4	0	4	0	0	0	4
		10409	Tegengaan grondwateroverlast situaties 2009	25	3	0	0	22	0	0	0	0	21	1
		10479	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2019	895	32	0	0	862	9	11	0	0	851	20
		10480	GRP 2014-2018: vervanging riolering 2014	598	39	0	0	558	6	6	0	0	553	11
		10481	GRP 2014-2018: aanleg regenwaterriool 2014	309	20	0	0	289	3	3	0	0	286	6
		10482	GRP 2014-2018: gemalen, vervanging EM 2014	28	13	0	0	15	0	2	0	0	13	2
		10483	GRP 2014-2018: drukriolering-pompunits 2014	34	16	0	0	18	0	2	0	0	16	3
		10484	GRP 2014-2018: tegeng.grondwateroverlast 2014	26	2	0	0	24	0	0	0	0	23	0
		10488	GRP 2014-2018: vervangen riolering 2015	598	45	0	0	553	6	8	0	0	545	13
		10489	GRP 2014-2018: aanleg regenwaterriool 2015	309	23	0	0	286	3	4	0	0	282	7
		10490	GRP 2014-2018: gemalen, vervanging EM 2015	27	11	0	0	16	0	2	0	0	15	2
		10491	GRP 2014-2018: drukriolering-pompunits 2015	34	14	0	0	21	0	2	0	0	18	2
		10492	GRP 2014-2018: tegeng.grondwateroverlast 2015	25	2	0	0	24	0	0	0	0	23	0
		10493	GRP 2014-2018: aanleg/install.overstortmonit.2015	7	2	0	0	5	0	0	0	0	5	1
		10501	GRP 2014-2018: vervanging riolering 2016	595	44	0	0	551	6	8	0	0	543	13
		10502	GRP 2014-2018: aanleg regenwaterriool 2016	309	23	0	0	286	3	4	0	0	282	7
		10503	GRP 2014-2018: drukriolering - pompunits 2016	34	9	0	0	25	0	2	0	0	23	2
		10504	GRP 2014-2018: tegengaan grondwateroverlast 2016	26	2	0	0	24	0	0	0	0	23	1
		10526	GRP 2014-2018: riolering en regenwater riool 2017	906	56	0	0	851	9	12	0	0	839	20

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aanschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	24 GWW-Werken; Economisch nut met heffing	10527	GRP 2014-2018: gemalen - vervanging EM	27	2	0	0	25	0	0	0	0	25	1
		10528	GRP 2014-2018: drukriolering - pompunits 2017	37	3	0	0	34	0	0	0	0	34	1
		10529	GRP 2014-2018: tegengaan grondwateroverlast 2017	28	2	0	0	27	0	0	0	0	26	1
		10549	GRP 2014-2018: riolering en regenwater riool 2018	1.002	62	0	0	941	9	13	0	0	927	22
		10550	GRP 2014-2018: gemalen - vervanging EM 2018	81	19	0	0	62	1	5	0	0	57	6
		10551	GRP 2014-2018: drukriolering - pompunits 2018	34	10	0	0	24	0	2	0	0	21	2
		10552	GRP 2014-2018: tegengaan grondwateroverlast 2018	24	1	0	0	22	0	0	0	0	22	1
		10553	GRP 2014-2018 Vervanging grondwatermeetnet 2018	58	46	0	0	12	0	12	0	0	0	12
		10556	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2020	904	22	0	0	882	9	11	0	0	871	20
		10557	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2021	896	0	0	0	896	9	11	0	0	885	20
		10558	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2022	896	15	0	0	881	9	11	0	0	870	20
		10571	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2023	923	0	0	0	923	9	0	0	0	923	9
		10577	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2019	42	5	0	0	37	0	3	0	0	35	3
		10578	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2020	4	0	0	0	3	0	0	0	0	3	0
		10579	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2021	55	0	0	0	55	1	3	0	0	52	4
		10580	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2022	39	0	0	0	39	0	2	0	0	37	3
		10581	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2023	63	0	0	0	63	1	0	0	0	63	1
		10582	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2019	34	4	0	0	30	0	2	0	0	28	2
		10587	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2019	19	0	0	0	18	0	0	0	0	18	0
		10588	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2020	24	0	0	0	24	0	0	0	0	24	1
		10589	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2021	25	0	0	0	25	0	0	0	0	24	1
		10590	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2022	25	0	0	0	24	0	0	0	0	24	1
		10591	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2023	26	0	0	0	26	0	0	0	0	26	0
		10592	GRP 2019-2023: Vervanging grondwatermeetnet 2023	52	0	0	0	52	1	0	0	0	52	1
		10628	Vervangen terreinriolering Sporthal Ridderhal 2021	72	7	0	0	66	1	3	0	0	62	4
		10596	GRP 2019-2023: Vervangen riolering 2024	0	0	0	0	0	0	0	-1.953	0	-1.953	0
		10597	GRP 2019-2023: Vervanging rioolgemalen 2024	0	0	0	0	0	0	0	-165	0	-165	0
		10599	GRP 2019-2023: Tegengaan grondwateroverlast 2024	0	0	0	0	0	0	0	-26	0	-26	0
	Totaal 24 GWW-Werken; Economisch nut met heffing			26.769	4.197	0	0	22.572	226	409	-2.143	0	20.020	634
	27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing	10583	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2020	35	2	0	0	33	0	2	0	0	31	2
		10584	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2021	35	0	0	0	35	0	2	0	0	33	2
		10585	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2022	35	0	0	0	35	0	2	0	0	33	2
		10586	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2023	36	0	0	0	36	0	0	0	0	36	0
		10598	GRP 2019-2023: Drukriolering en pompunits 2024	0	0	0	0	0	0	0	-36	0	-36	0
	Totaal 27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing			141	2	0	0	139	1	6	-36	0	97	8
	Totaal 7.2 Riolering			26.910	4.199	0	0	22.711	227	415	-2.179	0	20.117	642
	27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing	10230	Ondergronds Kliko systeem 2009	420	327	0	0	93	1	30	0	0	63	31
		10231	Ondergronds Kliko systeem 2010	10	8	0	0	2	0	1	0	0	2	1
		10232	Ondergronds Kliko systeem 2011	328	247	0	0	81	1	26	0	0	55	27
		10466	Ondergronds Kliko systeem 2013	78	36	0	0	42	0	5	0	0	36	6
		10467	Ondergronds Kliko systeem 2014	101	47	0	0	54	1	7	0	0	47	7
		10468	Ondergronds Kliko systeem 2015	129	47	0	0	82	1	8	0	0	74	9
		10469	Ondergronds Kliko systeem 2016	132	48	0	0	84	1	9	0	0	75	9
		10470	Ondergronds Kliko systeem 2017	137	38	0	0	100	1	8	0	0	91	9
		10471	Ondergronds Kliko systeem 2012	51	34	0	0	16	0	4	0	0	12	4
		10603	Ondergronds kliko systeem - MOL 2019	63	8	0	0	55	1	4	0	0	51	4
		10604	Ondergronds kliko systeem - MOL 2020	80	10	0	0	70	1	5	0	0	65	6
		10649	Ondergronds kliko systeem - MOL 2021	114	7	0	0	107	1	7	0	0	99	8
		10665	Containerpark de Schoof	95	0	0	0	95	1	6	0	0	89	7
		10669	Ondergronds kliko systeem - MOL 2022	100	0	0	0	100	1	6	0	0	94	7
		10677	Ondergronds kliko systeem - MOL 2023	105	0	0	0	105	1	7	0	0	98	8
		10678	Ondergronds kliko systeem - MOL 2024	0	0	0	0	0	0	0	70	0	70	0
	Totaal 27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing			1.943	858	0	0	1.085	11	134	70	0	1.021	144
	28 Overige materiële activa; Ec. nut met heffing	10410	Minicontainers oud papier inzameling 2009	246	190	0	0	57	1	28	0	0	29	28
	Totaal 28 Overige materiële activa; Ec. nut met heffing			246	190	0	0	57	1	28	0	0	29	28
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10661	Vervanging inwerpzuilen en minicontainers	1.091	0	0	0	1.091	11	70	0	0	1.021	81
		10662	Toegangscontrole en volmeldsysteem	862	0	0	0	862	9	171	0	0	692	179
													145	

TV	Soort activa	Nr.	Omschrijving investering	Aamschaf- waarde tot 01/01	Afschrij- ving tot 01-01	Afgelost tot 01-01	Afwaar- dering tot 01-01	Boek- waarde per 01-01	Rente in het jaar	Afschrijving of aflossing in het jaar	Vermeerde- ringen in het jaar	Verminde- ringen in het jaar	Boek- waarde per 31-12	Kapitaal- lasten in het jaar
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			1.953	0	0	0	1.953	20	241	0	0	1.712	261
	Totaal 7.3 Afval			4.143	1.048	0	0	3.095	31	402	70	0	2.763	433
	27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing	10506	Zonnepanelen aula begraafplaats 2015	15	5	0	0	10	0	1	0	0	10	1
	Totaal 27 Machines apparaten installatie; Ec.nut met heffing			15	5	0	0	10	0	1	0	0	10	1
	33 Bedrijfsgebouwen	10117	Aanpass. aula begraafplaats 2007	1.262	183	0	0	1.079	11	15	0	0	1.064	26
	Totaal 33 Bedrijfsgebouwen			1.262	183	0	0	1.079	11	15	0	0	1.064	26
	37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef	10485	Airconditioning Uitvaartcentrum 2014	23	8	0	0	15	0	1	0	0	13	1
	Totaal 37 Machines apparaten installatie; Ec.nut zonder hef			23	8	0	0	15	0	1	0	0	13	1
	38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing	10182	Geluidscherm nabij A16, begraafpl. A.Ambacht	64	61	0	0	4	0	4	0	0	0	4
		10421	Inventaris nieuw uitvaartcentrum AA-weg	114	38	0	0	76	1	6	0	0	71	7
		10461	Ruimingsplan begraafplaats A-Ambacht	46	21	0	0	24	0	3	0	0	21	3
		10539	Begraafpl. A.A.: uitbr kindergraven en urnentuin	25	9	0	0	16	0	2	0	0	14	2
	Totaal 38 Overige materiële activa; Ec. nut zonder heffing			249	129	0	0	121	1	14	0	0	106	16
	44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut	10575	Drainage begraafplaats A.A.weg 2018	302	26	0	0	276	3	28	0	0	248	31
	Totaal 44 GWW-Werken; Maatschappelijk nut			302	26	0	0	276	3	28	0	0	248	31
	Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria			1.851	351	0	0	1.500	15	59	0	0	1.441	74
	51 Kapitaalverstrekking; deelnemingen	10333	Aandelen ROM-D	141	0	0	0	141	1	0	0	0	141	1
	Totaal 51 Kapitaalverstrekking; deelnemingen			141	0	0	0	141	1	0	0	0	141	1
	91 Voorbereidingskosten BIE, onderzoek/ontwikkeling	10650	Voorber.krediet Noordoevers II;Veersedijk 301-303	91	0	0	64	26	0	0	0	0	26	0
	Totaal 91 Voorbereidingskosten BIE, onderzoek/ontwikkeling			91	0	0	64	26	0	0	0	0	26	0
	92 Onderhanden werk; Bouwgrond in exploitatie (BIE)	10348	OHW De Volgerlanden	45.392	0	0	0	45.392	0	0	0	7.149	38.244	0
		10682	Transitiegroend Noordoevers II;Veersedijk 301-303	4.250	0	0	0	4.250	0	0	0	0	4.250	0
	Totaal 92 Onderhanden werk; Bouwgrond in exploitatie (BIE)			49.642	0	0	0	49.642	0	0	0	7.149	42.494	0
	96 (Verlies)voorziening; Bouwgrond in exploitatie	10349	OHW Volgerlanden: voorzien verlies	-7.370	0	0	0	-7.370	0	0	0	0	-7.370	0
	Totaal 96 (Verlies)voorziening; Bouwgrond in exploitatie			-7.370	0	0	0	-7.370	0	0	0	0	-7.370	0
	Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			42.504	0	0	64	42.440	1	0	0	7.149	35.291	1
	31 Gronden en terreinen	10002	Grond woonwagencentrum, Roelof Duyckstr.	145	0	0	0	145	1	0	0	0	145	1
	Totaal 31 Gronden en terreinen			145	0	0	0	145	1	0	0	0	145	1
	Totaal 8.3 Wonen en bouwen			145	0	0	0	145	1	0	0	0	145	1
	Eindtotaal			172.207	20.274	0	861	151.071	1.098	2.503	-1.828	13.470	133.270	3.602

7. Subsidies 2024

Taakveld	Omschrijving taakveld	Subsidie 2024
0.1	Totaal Bestuur	€ 2.160
4.1	Totaal Openbaar basisonderwijs	€ 186.032
4.3	Totaal Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 1.594.344
5.1	Totaal Sportbeleid en activering	€ 1.294.645
5.3	Totaal Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 784.927
5.6	Totaal Media	€ 618.285
5.7	Totaal Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 115.279
6.1	Totaal Samenkracht en burgerparticipatie	€ 1.335.666
6.2	Totaal Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	€ 1.645.882
6.71d	Totaal Overige maatwerkarrangementen (WMO)	€ 50.962
7.1	Totaal Volksgezondheid	€ 298.909
7.4	Totaal Milieubeheer	€ 5.940
	Eindtotaal	€ 7.933.031

